

Primorski dnevnik

Postnina plačana v gotovini
Abb. postale I gruppo

Cena 150 lir

Leto XXXI. Št. 91 (9093)

TRST, nedelja, 20. aprila 1975

PRIMORSKI DNEVNIK je začel izhajati v Trstu 13. maja 1945, njegov predhodnik PARTIZANSKI DNEVNIK pa 26. novembra 1943 v vasi Zakriž nad Cerinim, razmnožen na ciklostil. Od 5. do 17. septembra 1944 se je tiskal v tiskarni »Dobrodo« v Govcu pri Gorenji Trebuši, od 18. septembra 1944 do 1. maja 1945 v tiskarni »Slovenija« pod Vojskim pri Idriji, do 8. maja 1945 pa v osvobojenem Trstu, kjer je izšla zadnja številka. Bil je edini tiskani partizanski DNEVNIK v zaslužjeni Evropi.

Rižarna in slovenščina

Odkritje Rižarne kot pomni- ka trpljenja, smrti in junaštva našega ljudstva, Slovencev, Italijanov, Hrvatov in Židov, je važen dogodek, ki dobi pomen posebnosti danes, 30 let po tem, odkar je prenehal goriti ogenj v krematorijskih pečeh stare Rižarne in ko se reakcionarne sile po svetu, prav posebno še pri nas, nimajo še za dokončno premagane.

Rižarna ni torej samo pomni- ka trpljenja, ampak tudi pomni- ka, da ne smemo dopustiti, da bi se fašizem povrnil in da se ne sme povrniti ničesar ti- ste, kar je bilo le sestavni del nacifašizma. Zato nam je mnogo do tega, da bo spome- niko — Rižarna tak, da bo spominjal vsakogar, ki ga bo obiskal, kakšno zlo je fašizem povzročil primorskim Sloven- cem in kako je udarjal po vseh, ki so se mu upirali. Spo- minjati mora na naš upor proti nacifašizmu in izžarevati po- nos na ta boj. Pretrpeti mora mladino, da bo stisnila pest in udarila po vseh tistih, ki bi hoteli mračnijaško fašistič- no dobo priklicati nazaj.

Primorski Slovenci smo dali visok davek za zmago nad na- cifašizmom. Kar je namenil evropskim in drugim narodom v drugi svetovni vojni, je fa- šizem skoraj dvajset let začel pri nas. Zato smo se upirali in smo na to ponosni. Se bolj smo ponosni, da smo prišli za puško in se borili za svojo in za svobodo človeštva, po- nosni smo na skupen boj z italijanskim ljudstvom. Borili smo se za politično, socialno in gospodarsko enakopravnost Slovencev, borili smo se za slo- venske šole in za pravice slo- venskega jezika.

Rižarna ne more biti torej potvorba zgodovinskih dogaj- ljanj pri nas, ne sme biti ni- česar zamolčanega, kar jo je privedlo do tega, da je postala goreča grmada za tisoče lju- di, ki so se v želji za svobodo podali na pot upora.

Vsakemu obiskovalcu Rižar- ne bo moralo iz razstavljenih predmetov, slik in napisanih obrazložitve biti jasno, kako je bilo v Trstu, Gorici in v Be- nečiji v času fašizma, kakšno nasilje je fašizem izvajal nad Slovenci in kako je uničeval slovensko in protifašistič- na gibanja ne glede na narod- nost, kakor po seveda mora- lo prikazati in pravi, objektiv- ni in zgodovinski verodostojni luči vse, kar se je dogajalo med obojebojenim bojem na Primorskem in v ilegalnem de- lu v Trstu.

Taki vsebini mora ustrezati tudi vse drugo, kar je z Ri- žarno povezano, torej tudi nje- no odkritje v pristojnosti naj- višje osebnosti italijanske dr- žave, predsednika republike Giovannija Leonea. Zato mora- mo zopet ugotoviti, da je mno- go odgovornih dejavnikov, ki so pripravljali slovenske od- kritja še vedno vezanih na she- me preteklosti in ki jih še ni- so v sebi premagali.

Predvsem gre za odnos do Slovencev nasploh, posebej še do Slovencev v mestu Trstu, za katere se v mnogočem ve- lja že več kot sto let stara formula, da Slovenci niso av- tohtoni del tržaškega mestnega prebivalstva. Ni tu mesto, da bi utemljevali zgrešenost te lažne formule, ki so jo ne glede na objektivno stanje po- navljali italijanski nacionalisti in fašisti iz prozornih razred- nih in političnih interesov. Ho- čemo le z obznanjem pou- dariti, da je izključitev sloven- skega jezika iz prvotnega pro- grama slovenosti ob odkritju Rižarne ostanek takega krivič- nega, neobjektivnega in nede- mokratičnega odnosa do Slo- vencev in do naših pravic. V živem spominu nam je raz- prava, ki se je o isti zadevi razvijala v tržaškem občinskem in pokrajinskem svetu.

Boj za slovenski jezik ob od- kritju Rižarne je bil trd in za- pleten. Z zadoščenjem moramo ugotoviti, da se je v tem bo-

ju odkrito angažiral borbeni antifašistični Trst. Nam, Slo- vencem je prijetno, da mora- mo ugotoviti ob tej priliki, da je zmagala dosledna načelnost in da je organizirani antifašiz- zem otipljiva in učinkovita stvarnost tudi v stvarih, ki zadevajo posamezne pravice slo- venske narodnostne skupnosti.

Za tiste politične sile, ki jim ne moremo zanikati antifašiz- ma, katerega pa iz političnega oportunizma dosledno javno ne uveljavljajo, so dogodki zadnjih dni še ena šola: bor- beni antifašizem, ki je morda danes bolj potreben, kakor kdajkoli po vojni, je treba do- kazovati vsak dan in ob vsa- kem dogodku. Pri nas pomeni dosledni antifašizem ne samo zagovarjanje, ampak tudi otipl- livo priznavanje vseh narod- nostnih pravic Slovencev. Da- janje pravic po kapljicah — in še to ne vedno, saj pred- stavlja slovenski govor ob od- kritju Rižarne res samo kap- ljico — pomeni popuščanje fa- šizmu. Samo načelna, pogum- na in premišljena pot vodi k porazu fašizma, prispeva k u- stvarjanju vzdušja iskrenega sožitja med pripadniki obeh narodov in utrjuje demokrati- jo, kar je gotovo cilj velikan- ske večine prebivalstva tega na- rodnostno mešanega področja.

BORIS RACE

Drago Skrinjar (na sliki), po po- liku uradnik, že 15 let pa gosti- ničar pri »Jadrano« pri Sv. Jakobu, se je rodil 5.3.1915 v Sežani. Štu- diral je v Ljubljani, v Gorici in v Trstu, kjer je maturiral na kla- sičnem liceju »Petararca«. Ko se je po 9.9.1943 vrnil iz italijanske vojs- ke, se je takoj povezal z osvob- oditeljskim gibanjem in aktivno so- deloval. Esesovska policija ga je pr- vič zaprla poleti 1944, nato so ga izpustili. 15. aprila 1945 pa spet aretirali in ga odpeljali v Rižarno, kjer je v celici smrti preživel 10 strašnih dni. Tik pred koncem voj- ne, 25. aprila 1945, so ga odpeljali v taborišče pri Zejanah, da bi skup- no z drugimi jetniki kopal za Nem- ce strelske jame, pa je že nasled- nji dan zbežal in se vrnil v Trst.

Vsa Kambodža osvobodjena

PEANG, 19. — »Celotno kambo- džo ozemlje je z današnjim dnem osvobodeno.« Tako je iz Pekinga sporočilo tajništvo princa Sihanu- ka, ki dodaja, da so istega dne, ko je bil osvobojen Pnom Penh, namreč 17. aprila, rdeči Hmeri zavzeli tudi Battambang, drugo največje mesto v državi ter po-

USPEH ENOTNE ZAHTEVE VSE SLOVENSKE IN ITALIJANSKE DEMOKRATIČNE JAVNOSTI

Na uradni otvoritvi Rižarne bo govor tudi v slovenščini

Uradni govor bo imel predsednik republike Giovanni Leone, spregovorili pa bodo še župan Spaccini ter trije zaporniki v Rižarni, Drago Skrinjar v slovenščini, Jud in Italijan - Predsednik G. Leone bo verjetno sprejel delegacijo Slovencev

Sinoči nam je prefektura poslala uradno sporočilo o poteku četrtko- ve svečanosti otvoritve spome- nika — Rižarne. Poročilo se glasi: »Ob vhodu v spomenik bodo predsedniku republike predstavili prisotne oblasti, nato pa bo v spremstvu predstavnikov oblasti odšel na osrednjo ploščad. Tu bo do izrekli pozdravne govore žu- pan, Slovencev, predstavnik izrael- ske skupnosti in Italijan, vsi trije so bili v Rižarni. Po verskih obredih (katoliškem, pravoslav- nem in judovskem), bo imel pred- sednik republike žalni govor.«

S tem uradnim sporočilom je dokončno odločeno, da bo na o- tvoritvi Rižarne govor tudi v slo- vensčini, kot je to odločno zah- tevalo vsa tržaška slovenska in italijanska demokratična javnost. V razgovoru s prefektom Di Lo- renzom smo izvedeli tudi neka- rne druge podrobnosti in pred- vsem, da bo predsednik republike — v kolikor se bo nato zadržal v Trstu, kar pa je zelo verjetno — sprejel delegacijo Slovencev v Italiji.

V razgovoru s tržaškim župa- nom in občinskimi funkcionarji pa smo izvedeli, da ne bodo v Ri- žarni sami naredili ničesar, kar bi lahko motilo ubranost in kar bi ne bilo v skladu s spomenikom. Zaradi tega ne bodo postavili no- benih castnih odrov, niti zastav ali česa drugega, z izjemo zastav vseh italijanskih mest, ki so bila odlikovana z zlato medaljo za od- porniško gibanje.

Pred Rižarno bo četa italijanske armade, ki bo štela okrog 70 mož, znotraj pa častni vod 17 mož. V sredini bo samo rahlo privdignjen podij, na katerem bo predsednik republike Giovanni Leone spregovoril svoj govor. Ob vhodu, vendar že v Rižarni sa- mi, bodo štirje mikrofoni, pred katerimi bodo spregovorili že o- menjeni štirje predstavniki.

V slovenščini bo govoril Drago Skrinjar od Sv. Jakoba, katerega so nacisti zaprli kot aktivista OF in ki je bil najprej v Coroneu, nato pa v Rižarni. Govora župa- na in slovenskega predstavnika bosta daljša, ostalih dveh inter- nancev pa v obliki krajših po- zdravov.

Do slovenskega govora na o- tvoritvi Rižarne je prišlo po dolgih razpravah in ostrih pritiskih. Zadnji sestanek je bil v tej zvezi večerj opoldne na tržaškem žu- panstvu, kjer so se sestali na- čelniki vseh skupin, zastopniki in tržaškem občinskem svetu in torej vidni predstavniki vseh strank ustavnega loka. Na tem sestanku so se dogovorili, da bo- sta v Rižarni poleg predsednika republike Giovannija Leoneja spre- govorila še tržaški župan in v slovenščini Drago Skrinjar. Ka- sneje pa je prefekt Di Lorenzo vključil še dva govornika, proti

čemu seveda nihče ni oporekal, čeprav je s tem nekoliko spre- menil značaj. Gre za osebi, žrtvi Ri- žarne, in žrtve imajo prav gotovo pravico, da govorijo ob tej prilo- žnosti.

Vabila za otvoritev Rižarne, ki se bo pričela v četrtek ob 17. uri, je že pričelo razpošiljati trža- ško županstvo, kar je tudi jamstvo za to, da na otvoritvi ne bo priso- ten noben predstavnik MSI ali kakršnekoli druge neofašistične organizacije ali organizacije po- vezane s fašisti. Povabljeni pa bodo italijanski in slovenski anti- fašisti. Vendar je prostor omejen, vseh vabil bo okrog tisoč, upo- števati pa je treba tudi, da mora županstvo po dolžnem protokolu povabiti najvišje predstavnike kra- jevnih oblasti.

Enotni antifašistični odbor je iz- zrazil zadovoljstvo, ker bo lahko govoril na otvoritvi v slovenščini preživeli jetniki v Rižarni. Tako se uveljavlja važno načelo, pa če- prav v omejeni obliki in ne v skladu z možnostmi, ki danes obstajajo v Trstu, ki je politično in demokratično dozorel. Enotni antifašistični odbor poziva prebi- valstvo, da se množično udeleži manifestacije in tako dokazuje svojo voljo, da bo v celoti zma- gala demokracija in da bo fa- šizem poražen.

Tajništvo tržaške federacije KPI ugotavlja, da je zmagala zdrava pamet in da slovenski govor po- meni zagotovitev važne načelne vrednote. Rezultat je bil dosežen zaradi osredotočenega napora vseh demokratičnih krajevnih sil proti

birokratskemu nerazumevanju in krajevnim reakcionarnim silam. Rešitev ni najboljša, vendar pa o- mogoča enotnost vseh sil, ki se sklicujejo na odpornost, in uspeh otvoritve Rižarne.

Deželno tajništvo združenja krščanskih partizanov organizira prihod katoliških partizanskih po- veljnikov iz vse države, da se u- deležijo svečanosti ob svečanem odprtju Rižarne. Prišel bo tudi predsednik vsedržavnega združe- nja Ferrari Aggradi. Omenjeno tajništvo je predvčerajšnjim tudi neposredno posredovalo v Rimu, da se dovoli na svečanosti v Ri- žarni govor v slovenščini in tako doseže čimbolj enotna udeležba ter sodelovanje. Od protokola predsedstva republike je tajništvo prejelo pritrdilen odgovor

V PETEK JE RODOLFA BOSCHIJA ZADELA KROGLA, KI NAJ BI JO IZSTRELIL POLICAJ

Tudi v Firencah mlada smrtna žrtev Komunistični delavec podlegel ranam

Zdravstveno stanje S. Paccina, na katerega so v Rimu streljali fašisti je kritično - De Martino in Berlinguer podčrtala demokratično in protifašistično zrelost italijanskega ljudstva - Izolirati je treba provokatorje

FIRENCE, 19. — Nekaj po 7. 28-letni Rodolfo Boschi, ki ga je do dogodka je prišlo pred kinom nekaterih tovarišev vračal domov, fiat 500, iz katerega je izstopil 27-letni Francesco Panichi, ki je začel, kot kaže iz prvih pričevanj, streljati proti skupini policijskih agentov na strele odgovoril, pri čemer je zadel v glavo Rodolfa Boschija, nišnico, kjer pa je zaradi hude rane zjutraj podlegel. Vse zade- ve pa še niso pojasnili.

Francesco Panichi je znan v le- vičarskih krogih v Firencah kot provokator. Pripada baje skupini »Autonomia operaia« in je bil že večkrat zapleten v incidente pred šolami. Doslej pa ga policija ni še nikoli ustavila. V zvezi z dogod- kom je KPI objavila sporočilo, v katerem pravi, da je zelo nejasen in da imajo pri njem veliko o- govornost predstavniki javne var- nosti. Komunisti zahtevajo strogo kazen za krivce, da ne bi prišlo do razkola med florentinskimi de- lavci in policijskimi silami.

Dogodki, do katerih je prišlo včeraj in predvčerajšnjim v Firen- cah, pravi nadalje komunikor ko- munistične partije, dokazujejo, da obstajajo provokatorske skupine, ki izkoriščajo protifašistična čust-

va ljudskih množic in mladine ter skušajo izkriviti pomen ljudskega gneva, ki so ga delavci izrazili z demokratičnim in enotnim protis- topom. Kdor meče zaiglane stekle- nice v urade, trgovine in stano- vanja, kdor organizira policijske nepotice, prispeva k strategiji na- pesti. Te skupine skupine je ne- treba izolirati in jih odločno obsodi- ti.

Florentinski prefekt je sprejel delegacijo predstavnikov strank u- stavnega loka, sindikalnih organi- zacij CGIL, CISL in UIL ter pro- fiteističnih združenj. V teku po- govora jim je obrazložil smernice delovanja državnih organov, da bi ohranili mirno vzdušje v mestu ter da bi preprečili vsak poskus pre- vratništva.

Toskanska skupina organizacije »Magistratura democratica« je ob- javila sporočilo, v katerem pravi, v zvezi z umorom mladega ko- muniste Boschija, da se pridru- žuje pozivom velikih ljudskih sil, katerih namen je preprečiti, da se politična borba spremeni v polič- ne spopade, kar bi hoteli fašisti in tisti, ki delajo zanje.

Deželna federacija CGIL, CISL in UIL je odločno obsodila dogo- dek zadnjih dni, ki so povzročili smrtno žrtev tudi v Firencah. Ne- redi v vsej Italiji narekujejo de- lavcem, da izrazijo svojo protifa- šistično ogorčenost z udeležbo na manifestacijah, ki jih organizira- jo protifašistične organizacije. To- skanski deželni odbor je proučil položaj po tragičnem dogodku, v katerem je Boschi izkobil življe- nje. Predsednik odbora Lagorio je izrazil prefektu zaskrbljenost de- žele zaradi poslabšanja položaja zaradi tragedije, do katere je prišlo po težkem dnevu, v kate- rem pa vse do konca ni bilo ne- redov.

Zdravstveno stanje Siria Pacci- na, ki je bil včeraj ranjen pri na- padu na sekcijo MSI v Rimu, je zelo resno. Paccina je namreč za- dela v hrbet fašistična kroglja, ki mu je poškodovala hrbtenico. Zdravniki ga doslej še niso ope- rirali, ker se bojijo, da v nje- govem sedenju zdravstvenem sta- nju ne bi preživel operacijskega posega. V zvezi s tem dogodkom so aretirali Alessandra Puccija, tajnika mladinske sekcije, ter fa- šista Giovannija D'Amica in Gian- franca Roscijo, ki jih dolžijo hu- diih telesnih poškodb in posesti o- rožja. V teku zasliševanja so nam- reč dali zelo nasprotujoče si izja- ve ter si niso bili edini, ko so go- vorili o številu članov, ki so bili

na sedežu sekcije, ko je prišlo do streljanja.

Paccinov oče, novinar in pisa- telj Dario Paccino, je dal novi- narjem ostro izjavo, v kateri ob- tožuje ravnanje bolnišnice ter predstavnike javnega reda, da mu niso sporočili ničesar, ko je bil njegov sin ranjen. O dogodku je zvedel po naključju. Ko sta šla z ženo v bolnišnico, kjer leži Si- rio, ki ga straži osem karabinjer- ev, jima niso dovolili, da bi ga videla, kljub temu da je njegovo zdravstveno stanje zelo hudo. Do tega dogodkov, pravi Paccino, je prišlo 19. aprila, šest dni pred 30. obletnico osvoboditve izpod fašiz- ma proti metodam izkopa smo se borili.

V zvezi z zadnjimi dogodki je tajnik PSI De Martino izjavil, da je treba podčrtati dokaz demokra- tične trdnosti, ki so ga dale lju- dje in protifašistične manifestacije

po vsej Italiji. Italijansko ljudstvo zahteva od države, naj izjavo dolo- čila obstoječih zakonov, da bi takoj strla fašistično prevratniško nasi- lje. Fašistična skrivališča ter ime- na zloglasnih provokatorjev in na- silnežev so znana.

Tajnik KPI Berlinguer je pouda- ril, da skušajo teroristične cen- tre ter fašistične skvadre v zadnjih dneh z zločini in atentati ogroziti demokratični red in omikano sožitje v državi. Odgovor delavcev, proti- fašistov in vseh državljanov je bil jase, enoten in odgovoren. Berlinguer je dejal, da je treba obsoditi vsako obliko nasilja, napade na po- liitične sedee ter na javne lokale, kar samo prispeva k vzdušju nape- tosti in ustvarja spiralo provoka- ciji in nasilja.

Predsednik poslanske zbornice Pertini je med prosilavo 30letnice osvoboditve v Genovi obsodil val nasilja, ki je zajel Italijo, Pertini

je dejal, da je treba reči »dovolj« nasilju, ki je povzročilo toliko ne- dolžnih žrtev med civilnim prebi- valstvom ter med organi javnega reda. Nasilje zavira pot h gospo- darskemu in družbenemu preporodu ter bi utegnilo privedi Italijo na rob državljanske vojne, prvi pa bi pri tem bili prizadeti delavci.

Džalud zaključil obisk v Jugoslaviji

BEograd, 19. — Predsednik vlade in član sveta revolucionar- nega poveljstva arabske republike Libije Abdul Salem Džalud je danes končal štiridnevni obisk v Ju- goslaviji in popoldne odpotoval iz Beograda. Pred odhodom je vodil zaključne razgovore s svojim go- stiteljem, predsednikom zveznega izvršnega sveta Bijedićem.

POZDRAVNI GOVOR JE IMEL BERLINGUER

SREČANJE EVROPSKIH KOMUNISTIČNIH PARTIJ

Rimsko zasedanje posvečeno vprašanju gospodarskega sodelovanja v Evropi

RIM, 19. — V nekem rimskem hotelu se je danes začelo srečanje med zastopniki evropskih komu- nističnih in delavskih partij na te- mo »sedanjih položaj, možnosti in perspektive gospodarskega sode- lovanja v Evropi«. Srečanje, ki se ga udeležujejo predstavniki komu- nističnih partij iz osemnajstih ev- ropških držav, spada v okvir pri- prav na evropsko konferenco ko- munističnih in delavskih partij, ki naj bi jo sklicali še letos, kmalu po zaključku evropske konference o varnosti in sodelovanju.

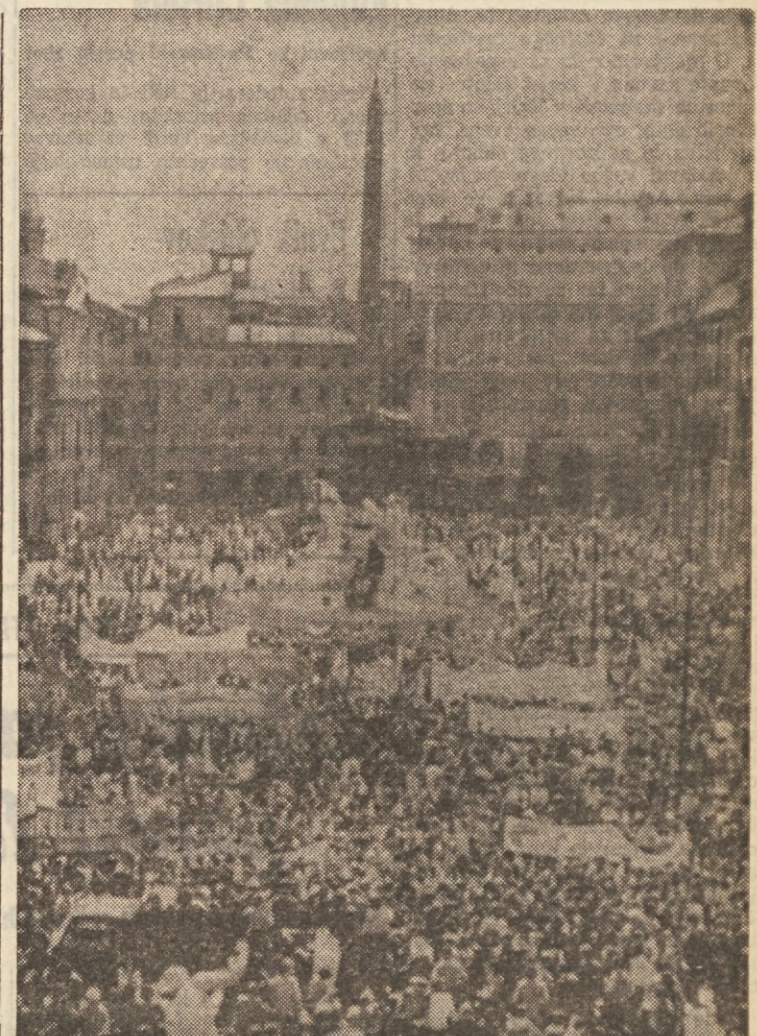
Udeležence rimskega srečanja je pozdravil generalni tajnik KPI En- rico Berlinguer, ki je med dru- gimi poudaril važnost nameravane konference ob 30-letnici zmage nad nacifašizmom ter izrazil željo, da bo konferenca o varnosti in sode- lovanju pomenila konec temečnega obdobja hladne vojne in odprla no- vo fazo v življenju in napredku našega kontinenta.

Berlinguer je ugotovil, da v Ev- ropi obstajajo različni družbeni si- stemi in dva različna organizma gospodarskega sodelovanja. Prav tako ne gre pozabiti, da v Evropi niso samo države enega ali dru- gega bloka, ampak so tudi neuvr- ščene in nevtralne države. Po Ber- linguerjevemu mnenju je potrebno in možno uresničiti vedno bolj in- tenzivne odnose razumevanja in so- delovanja, v ta namen pa bodo morale vse države dati svoj avto- nomen in vedno bolj aktiven pri- spevek ob popolnem spoštovanju neodvisnosti in izbiri posameznih držav.

DANES

Na uradni otvoritvi Rižarne bo slovenski govornik. To je bistvo uradne vesti in s tem je tudi re- šeno vprašanje, ki so ga v zadnjih dneh z vedno večjo odločnostjo zastavljale vse slovenske in ita- lijanske demokratične, antifašisti- ne organizacije. Zato niti ni to- liko važna oblika, ki je bila iz- brana in ki je takšna, da se to- načelo z izvedbo porine na naj- nižjo možno mero. To je tudi u- gotovili enotni antifašistični odbor, ki pa je istočasno tudi pozval vse prebivalstvo, da se udeleži o- tvoritve, ki naj bo čim bolj enotna in slovenska ter naj ima istočasno tudi demokratični in do kraja do- sledni antifašistični značaj.

Provokatorske akcije neodgovor- nih skupin, ki so povzročile ne- rede v vseh italijanskih mestih, so zahtevale življenje mladega komunističnega delavca, ki mu je kroglja v Firencah predrila lobanjo. V zgodnjih jutranjih urah je v florentinski bolnišnici podlegel hudim poškodbam. Kot kaže ga je zadel kroglja, ki jo je izstrelil policijski agent, ki je odgovarjal na ogenj skupine provokatorjev. Medtem je v zelo hudem zdrav- stvenem stanju mladi Sirio Pac- cino, na katerega so v Rimu stre- ljali fašisti in mu poškodovali hrbtenico. V svojih izjavah o zad- njih dogodkih sta tajnika PSI in KPI De Martino in Berlinguer ob- sodila provokatorsko dejavnost ne- katerih skupin, ki hote ali neho- te podpirajo fašistično prevratništvo ter obenem poudarila velik demo- kratičen čut italijanskega ljudstva.

Na Trgu Navona v Rimu je bila velika protifašistična manifestacija

TRŽAŠKI DNEVNIK

TEHTNO POROČILO NA VČERAŠNJEM OBČNEM ZBORU

Poslovni uspeh Tržaške kreditne banke
kljub neugodni gospodarski konjunkturi

Ustanovitelj banke odv. Angel Kukanja soglasno izvoljen za častnega predsednika

Delnarji Tržaške kreditne banke so na včerajšnjem občnem zboru s ploskanjem izvolili dosedanjega predsednika in ustanovitelja slovenskega denarnega zavoda odv. Angela Kukanja za častnega predsednika. O njegovem delu za uspešno poslovanje zavoda v korist celotne narodnostne skupnosti v Italiji so spregovorili člani upravnega sveta, ravnanje in nadzorni odbor, ki so poudarili veliko vlogo predsednika odv. Angela Kukanja še pred ustanovitvijo zavoda, da je do te ustanovitve sploh prišlo, v nadaljnjih letih trdega in odgovornega delovanja ter se zlasti napore za to, da je zavod delno že uspel pri dovoljenih za poslovanje z inozemstvom. Občnemu zboru se je vidno ganjen zahvalil odv. Angel Kukanja za vse izraze pozornosti.

V poročilu upravnega sveta, ki je istočasno bilo tudi zadnje poročilo predsednika odv. Angela Kukanja, je najprej podan splošni oris gospodarskega stanja in gospodarske krize, nato pa podrobneje o celotni položaju na našem področju. V tej zvezi je posebno poudarjen doprinos blagovne izmenjave, ki se vrši spet v znamenju obnovljenih sosedskih odnosov in vloge Slovenskega gospodarskega združenja, ki je sprožilo pomembne pobude med svojimi številnimi člani. Poudarjena je vloga kmetijstva in slovenske strokovne organizacije Kmetijske zveze. V tej zvezi je govor o možnostih novih združenj in konzorcijskih skupnostih za živinorejo itd., kolikor bo do hrobitovitih pogojev priznane ugodnosti, ki jih predvideva zakon. Ljudeljske, industrijske, obrtniške in trgovske ter razne storitve živilarstva s počasnejšim ritmom zaradi sedanjih konjunktur.

Glede neposredne dejavnosti zavoda pa je v poročilu rečeno, da je dosegel večji uspeh, kot si ga je upravní svet prednostno nadejal. Zavod je v duhu svoje tradicionalne budnosti skušal in znal pravčasno sprejeti potrebne in primerne ukrepe, tako da je bil rezultat kljub inflaciji dejansko boljši kot prejše leto.

Pomemben je porast vlog, ki so se od 3.388 milijonov povpele na 4.406 milijonov. Razlika znaša 1.018 milijonov, ali 30 odstotkov. Kreditne omejitve so vplivale na redne naložbe in omejile njih prihodek na 347 milijonov, oziroma na 25,4 odstotka. Hipotekarna posojila so se premaknila s 109 na 178 milijonov, doklani tekoči računov z 800 na 1.043 milijonov, medtem ko se račun eskompta povečal samo za 36 milijonov.

Pomembna je bila dejavnost na področju izmenjave s tujino, ki se je v primeri z letom 1972 več kot podvojila. Upravní svet meni, da obstaja na tem področju možnost za občuten razmah in da bo popolna kvalifikacija slovenskega denarnega zavoda dovolila doseči v bližnji bodočnosti cilje, ki so si jih v samem začetku zastavili ustanovitelji. V tej zvezi je v zaključku poročila izražena zahvala zavodu Banca d'Italia za njeno pomoč in izraženo trdno upanje, da bo po tako dolgem stremeljenju in sodelovanju omogočeno Tržaški kreditni banki popolno poslovanje z inozemstvom in da bo Banca d'Italia spričo dosedanje rasti zavoda in njegovega specifičnega položaja in vloge ugodila tej utemeljeni zahtevi. To bo v za doščanje naši skupnosti in bo nudilo nadaljnjo osnovo in pogoj za vzpon banke.

Nato je prof. Bergine prečital poročilo nadzornega odbora, ravnanje zavoda dr. Simončič pa bilanco, iz katere izhaja aktivna in pasiva v višini 9.736.001,144 lir.

V živahno razpravo so posegli dr. Aleš Lokar, dr. Stanislav Oblak, Silvij Tavčar, Stanislav Bole, dipl. ek. Bogo Samsa, dr. Vito Svetina, Panjek in drugi. Razprava se je osredotočila na vlogo denarnega zavoda, na sodelovanje z ostalimi denarnimi zavodi in na perspektive slovenskega gospodarstva naspol. V tej zvezi so bila zanimiva nekatera pojasnila, da je v slovenskih denarnih zavodih komaj polovica vseh slovenskih likvidnih sredstev in da je že prišlo do napora, da povežemo slovenskih denarnih zavodov, o čemer je pričala topla pozdravljena prisotnost predstavnikov openske hranilnice in posojilnice. Ugotovljeno je bilo tudi, da je obseg prometa s tujino dosegel visoko vrednost in da je zlasti razveseljevalo, da letos strmo narašča, tako da bo prav gotovo presegel minimalno vsoto, ki jo predpisuje Banca d'Italia za dosojnega poslovanja z inozemstvom.

Občni zbor se je zaključil z izvolitvijo novega upravnega sveta in nadzornega odbora. Takoj po zaključenem občnem zboru je upravni svet izvolil za predsednika Libera Polojca, za podpredsednika pa dr. Petra Sanzina.

Ob priliki odkritja spomenika padlim borcem v NOB iz Kriza priredi Komunistična mladina - sekcija Kriz

razstavo partizanskih slik fotografija Edija Selhaua na temo NOB, osvoboditve Trsta ter njegovega povojnega obdobja.

Odprije razstave bo danes, 20.4., ob 18. uri z nastopom domače gosbe in pevskega zbora Vesna in Ljudskem domu v Krizu.

Vljudo, vabljeno!

V PISMU VLADNEMU KOMISARJU

Zavodska sveta «F. Prešeren»
za slovensko besedo v Rižarni

Prepoved pomeni nadaljevanje diskriminacije Slovencev - Nujno vprašanje dr. Štoker

Zavodska sveta znanstvenega in klasičnega liceja «F. Prešeren» v Trstu sta včeraj naslovila na generalnega vladnega komisarja za deželo Furlanijo - Julijsko krajino dr. A. Di Lorenza protestno pismo v zvezi s prepovedjo — ta je bila umaknjena, kakor poročamo na drugem mestu, šele sinoči — da bi slovenski govornik nastopil na skorajšnji slovenski uradni odprtja spomenika - Rižarne. Pismo se glasi:

«Zavodska sveta znanstvenega in klasičnega liceja F. Prešeren v Trstu, ki ju sestavljajo izvoljeni zastopniki staršev, učenega in neučnega osebja in dijakov, in ki sta se sestala na skupni seji, soglasno odločno protestirata proti sklepu odgovornih oblasti, da ni dovoljen slovenski govor ob odprtju spomenika - Rižarne ob prisotnosti predsednika republike Giovannija Leoneja.

Prepoved slovenske besede ob taki svečanosti pomeni nadaljevanje diskriminacije Slovencev kot avtonomnih prebivalcev Trsta in omalovaževanje velikih žrtev, ki smo jih

Slovenci imeli v boju proti nacifizmu v naših krajih, in pomeni tudi veliko krivico do večine žrtev Rižarne, ki so bili slovenske in hrvaške narodnosti.

Zavodska sveta zahtevata, da mora ob odprtju spomenika - Rižarne govoriti tudi pripadnik slovenske narodnostne skupnosti v slovensčini in se strinjata, da se slovenski starši, šolniki in dijaki ne bodo mogli udeležiti proslave če ne bo ustrezno tej temeljni zahtevi.

Deželni svetovalec Slovenske skupnosti dr. Drago Štoka pa je naslovil na predsednika deželnega odbora nujno vprašanje, da bi zvedel, kaj deželna vlada namerava ukreiniti, da bi zagotovila predstavniku slovenske manjšine, da bi nastopil v materinščini v Rižarni, «kjer je toliko pripadnikov manjšine žrtvoval življenje za to, da bi zmaga demokratična, svoboda in enakopravnost med narodi».

Razstave

V umetniški galeriji «Corsia Stadio» (Ul. Battisti 14) so odprli razstavo del tržaškega slikarja Pina Ferfollegia. Razstava bo odprta do vključno 7. maja.

V umetniški galeriji «San' Elena» (Ul. degli Artisti 2) so odprli razstavo del makedonskega slikarja Stojana Razmovskija. Razstava bo odprta do 30. aprila.

V Kraški galeriji razstavlja Dementrij Cei.

V Gregorčičevi dvorani (Ul. Geppa 9) razstavlja trije mladi ljubljanski umetniki: slikarja Sergej Kapus in Marko Butina ter kipar Lujo Vodopivec. Razstava bo odprta do 25. t.m.

V umetniški galeriji «Tribbio» bodo od 11. uri odprli razstavo najnovejših del slikarja Folca Lacorija.

DRUGE VESTI
NA X. STRANIKMEČKA HRANILNICA IN POSOJILNICA
v NABREŽINI

Danes, 20. aprila 1973, ob 10. uri bo v dvorani PD «I. Gruđen» v Nabrežini v drugem sklicanju

REDNI OBČNI ZBOR

1. poročilo upravnega odbora;
2. poročilo nadzornega odbora;
3. odobritev bilance za leto 1972 in razdelitev čistega dobička;
4. volitve 2 članov upravnega odbora;
5. določitev najvišjega zneska posojil;
6. določitev prispevka novih članov v rezervni sklad;
7. določitev novih obrestnih mer;
8. razno.

Vabimo vse člane, da se udeležijo

Vse proizvode japonske firme

SHISEIDO

prodaja na Opčinah — Narodna 113

PARFUMERIJA «90»

VREMEC — HROVATIN

Od 22. aprila do 26. aprila 1973

beauty hostess — SHISEIDO

na razpolago brezplačno vsem.

Včeraj - danes

zini, 78-letna Antonia Marzari, 44-letna Celestina Ferluga pr. Rasin, 82-letna Maria Sinceri vd. Carli, 86-letni Mario Salich, 70-letni Giovanni Atzori, 80-letna Carmela D'Andri, 76-letna Maria Bivio pr. Marci, 71-letni Benvenuto Sanci, 85-letna Gisella Samani.

OKLICI: elektromehanik Walter Signoretto in uradnica Norma Cesutti, tiskar Fabio Paruta in tiskarka Caterina Ricatti, sofer Aldo Lazzari in trg. pomočnica Serena Tollo, uradnik Domenico D'Orto in gospodinja Luciana Mitri, železnik Bruno Bolle in uradnica Luisa Bravin, zastopnik Gianfranco Terranova in trg. pomočnica Giuliana Perco, igralca Mario Cutini in igralca Gloria Serbo, uradnik Enrico Baralli in gospodinja Gabriella Bossi, bolničar Rodolfo Bettoso in uradnica Rossana Rovani, čevlar Antonio D'Abbraccio in delavka Angela Volini, se Filippino Amari in trg. pomočnica Novka Sredojevič, delavec Walter Pierobon in uradnica Tanara Leghissa, delavec Marino Gori in delavka Gloria Boico, tekstilni delavec Tullio Benedetto in uradnica Leonilda Turisovich, učitelj Graziano Bon in učiteljica Giuliana Castellani, delavec Giuliano Giraldi in gospodinja Graziella Fiorin, strojni častnik Adriano Novel in trgovka Maria Varesano, uradnik Raffaele Iannone in uradnica Elisabetta Furlan, delavec Claudio Vessaver in trg. pomočnica Eleonora Zabbia, upokojenec Oliviero Vascotto in gospodinja Maria Ciacchi, inženir Giovanni Fulgino in uradnica Maria Grazia Rossi, trgovca Livio Vignini in gospodinja Marcella Scartezini, barman Sandro Carpenetti in uradnica Renata Spadaro, podčastnik

čar Giovanni Grimanda in uradnica Graziella Potleca, mehanik Roberto Secchieri in kemičarka Francesca Emili, delavec Massimiliano Aselli in uradnica Rossana Spazzali, kamnosek Giovanni Coggins Vanini in gospodinja Rosa Micheluzzi, zastopnik Bruno Cadenaro in trg. pomočnica Franca Stocova, delavec Valerio Coletti in trg. pomočnica Concetta Molinaro, mehanik Orlando Bon in gospodinja Aurelia Sepich, delavec Fulvio Marchi in uradnica Tiziana Visintin, uradnik Guerrino Pleticos in uradnica Liljana Milicec.

LOTERIJA

BARI	45	81	73	18	31
CAGLIARI	41	56	65	33	49
FIRENCE	10	50	59	85	4
GENOVA	28	70	88	18	1
MILAN	39	7	57	49	1
NEAPEL	71	73	81	17	51
PALERMO	46	84	1	53	5
RIM	14	83	9	59	79
TURIN	48	41	52	45	71
BENETKE	17	3	45	46	57

ENALOTTO

X	X	1	X	2	X	1	2	2
KVOTE: 12 točk 5.892.000 lir, 11 točk 303.600 lir, 10 točk 23.300 lir.								

DNEVNA SLUŽBA LEKARN (od 13. do 16. ure)
Dott. Gmeiner, Ul. Giulia 14; Manzoni, Largo Sonnino 4; INAM, Al Cedro, Trg Oberdan 2.

NOČNA SLUŽBA LEKARN (od 19.30 do 8.30)
All'Angelo d'Oro, Trg Goldoni 4; Cipolla, Ul. Belpoggio 4; Ai Due Lucci, Ul. Ginnastica 44.

LEKARNE v OKOLICI
Boljunc (tel. 228-124), Bazovica (tel. 226-165), Opčine (tel. 211-001), Prosek (tel. 225-141), Božje polje - Zgonik (tel. 225-590), Nabrežina (tel. 200-121), Sestjan (tel. 209-197), Zavije (tel. 213-137), Milje (tel. 271-124).

PD IVAN GRBEC V ŠKEDNJU
ob 30. obletnici osvoboditve
priredi v četrtak, 24. t.m. ob 20.30 v društveni dvorani

koncert pevskega zbora
FRAN VENTURINI
od Domja

Vstop prost Vljudo vabljeno

Izleti

Slovensko planinsko društvo - Trst priredi v nedeljo, 27. t.m. avtobusni izlet na Predmejo z vzponom na Čaven in Kucelj, Kosilo bo iz nahrbtnika. Vpisovanje pri ZSDI, Ul. Geppa 9, do vključno 22. t.m.

Prosvetno društvo Slavko Škamperle - Sv. Ivan - obvešča, vse izletnike v Kumrovec in na Stubiško polje, da je odhod avtobusa v nedeljo, 27. aprila točno ob 6. uri s trga pred svetlovanjsko cerkvijo.

PD Ivan Grbec v Škedenju priredi 4. maja izlet v Cerkev in v bolnico Franja. Vpisovanje vsak dan v društvenih prostorih od 17. do 19. ure razen ob sredah in sobotah.

Skupina bivših tržaških aktivistov OF priredi ob 30-letnici zmage izlet v Gornars in Beničko Slovenijo na Trinokov grob. Izlet bo 11. maja, vpisovanje od 21. do vključno 24. t.m., od 18. do 19. ure v Ul. Montecchi 6 III, nadstropje, soba št. 43. Cena vožnje in kosila 6.500 lir. Kraj in ura odhoda bomo javili pozneje.

Razna obvestila

Jutri, 21. aprila 1973 ob 20.30 bo v srenjski hiši v Boljuncu javen sešatek, na katerem bo govor o aktualnih problemih, ki zadevajo predvsem našo narodnostno skupnost in naše občane: uporaba slovensčine v izvojenih organih, gorske skupnosti, kraški rezervati ter razni krajevni problemi.

Gornja vprašanja bodo podrobneje osvetlili predstavniki Slovenske skupnosti, ki to srečanje tudi prireja in Vas vljudo vabi, da se ga udeležite. O vseh vprašanjih bo sledila diskusija.

Kino

La Cappella Underground jutri ob 19.00 in 21.30 «Catenes» (1950). Režija Raffaello Matarazzo. Igrata Amadeo Nazzari in Yvonne Sanson.

Ariston 15.30 «American graffiti». Barvni film.

Grattacielo 15.00 «Le Rossignol et l'Alouette» (Lusignolo e l'Alodola). V glavni vlogi Sylvia Kristel. Barvni film. Prepovedano mladini pod 18. letom.

Excelsior 14.30 «Convieni fare bene l'amore». Luigi Prioretti, Agostina Belli, Eleonora Giorgi in Christian De Sica. Barvni film. Prepovedano mladini pod 18. letom.

Excelsior matinea 10.00 in 11.30 «Silberto e Gonzales in orbita». Barvni risanka.

Nazionale 15.00 «La nipote». Francesco Muzio, Daniela Vargas in Anne Edel. Barvni film. Prepovedano mladini pod 14. letom.

Finice 15.00 «I lupi». A. Celentano, Charlotte Rampling, C. Mori, L. Toffolo. Barvni film.

Finice matinea 10.00 in 11.30 «La vendetta di Tarzan».

Eden 15.00 «Le orme». Florinda Bolkan, Luciano Perugia in Marina Cicogna. Barvni film. Prepovedano mladini pod 14. letom.

Ritz 15.00 - 17.20 - 19.40 - 22.15 «Profondo rosso». Barvni film Daria Argenta. Prepovedano mladini pod 14. letom.

Aurora 15.30 «Alla mia cara mamma nel giorno del suo compleanno». Barvni film.

Capitol 14.30 «L'uomo del clan». Igra Richard Burton. Barvni film. Prepovedano mladini pod 18. letom.

Cristallo 15.30 «10 secondi per fuggire». V glavni vlogi Charles Bronson. Barvni film.

Impero 15.00 «Il laureato». Igra Dustin Hoffman. Barvni film.

Filodrammatico 15.00-22.00 «Attenti, arrivano le svedesi tutto sesso». Barvni film. Prepovedano mladini pod 18. letom.

Moderno 14.30 «Macchie solari». Barvni film. Prepovedano mladini pod 18. letom.

Ideale 15.00 «Crasc, che botte, strappo, strappo, strappo». Robert Malcolm in Isabella Biagini. Barvni film.

Vittorio Veneto 15.00 «Un cittadino si ribella». Igra Franco Nero. Barvni film. Prepovedano mladini pod 14. letom.

Abbazia 14.30 «Il richiamo della foresta». C. Heston. Barvni film.

Radio 14.30 «La lunga pista dei lupi». Barvni film.

Mignon 14.30 «Storia di fifa e di coltello». Franco Franchi in Ciccio Ingrassia. Barvni film.

Astra 15.00 «Fin che c'è guerra c'è speranza». Igra Alberto Sordi. Barvni film.

Volta - Milje 15.00 «Zanna Bianca alla riscossa». Maurizio Merli, Henry Silva in Gisela Hahn. Barvni film.

MLADINSKI KROZEK
TRST
Ulica Ginnastica 72

Zaradi večkratnega zamoledovanja slovenskih in hrvaških žrtev v Rižarni in ob priliki odprtja tega spomenika vabimo

jutri, 21. t.m., ob 18. uri na pogovor s tov. ALBINOM BUBNICEM

novinarjem in glavnim raziskovalcem zločinskega početja v tržaškem taborišču.

AMATERSKI ODER
PROSEK - KONTOVEL

jutri, 21. aprila ob 20.30 v dvorani Slovenske prosvete v Ul. Donizetti 3

Neil Simon
ZARES ČUDEN PAR
veseloliga v štirih slikah

Režija:
Stane Rastresen

Predstavo si bo ogledala komisija za nagrado Mladi oder 1975.

KAS
vabi člane na ekskurzijo v petek, 25. aprila

v NOVO GORICO z ogledom tovarne MEBLO in vinske kleti v VIPAVI

Odhod avtobusa izpred sodnje ob 7.30.

Prijave v uradnih urah na tel. 734.265.

Gledališča

KULTURNI DOM

Danes, 20. aprila 1973, ob 16. uri za abonma RED F - (okoliški), Maurice Hennequin in Georges Duval «Anatole dvojnik».

Slovensko gledališče v Trstu gostuje v Kranju s komedijo F. Molnarja «Lilium» od torka, 22. t.m., do vključno sobote, 26. t.m., vsak dan ob 19.30.

VERDI
V torek ob 19.30 ponovitev Straussove opere «Kavalir z rož». Glasbeno vodstvo Ralf Weiker, režija Alfred Wopmann. Zbor in orkester gledališča vodi Gaetano Riccitelli.

Pri gledališki blagajni vpisujejo abonmaje na koncerte simfonične sezone «Pomlad 1973». V okviru turnusa A bodo koncerti ob petkih ob 21. uri, v okviru turnusa B pa ob sobotah ob 18. uri. V turnusu B so predvideni posebni popusti za dijake. Sezona se bo pričela 30. aprila.

Danes je blagajna zaprta.

Dne 19. t.m. je po dolgi bolezni preminil naš dragi

HENRIK BAN

vzoren mož in oče

Pogreb bo v torek, 22. t.m. ob 11. uri iz hiše žalosti. Bani št. 48, v opensko cerkev za božji blagoslov.

Žalostno vest sporočajo: žena Marija, hčerki Marija in Roza z možem Brankom in otroki (odsotni), brat Ivan in vsi sorodniki

Bani, 20. aprila 1973
Pogrebno podjetje Zimolo, tel. 38004

ZAHVALA

Prisrčno se zahvaljujemo vsem, ki so se v tako velikem številu poslovlili od naše predrage

JUSTINE UKMAR vd. HROVATIČ

Posebna zahvala č. g. župniku, sorodnikom, darovalcem cvetja in vsem, ki so jo spremlili k večnemu počitku.

Družine Hrovatič, Guštin in Ravbar

Repentabor, Sežana, Melbourne, Luzern, Novara, 20. aprila 1975

ZAHVALA

Prisrčno se zahvaljujemo vsem, ki so sočustvovali z nami ob izgubi naše drage

URŠULE BOGATEC vd. GRAHONJA

Posebna zahvala darovalcem vencev in cvetja ter vsem, ki so jo spremlili na zadnji poti.

Zalujoča družina Bizin

Sv. Križ, 20. aprila 1975

ZAHVALA

Iskrečno se zahvaljujemo vsem znancem, prijateljem in darovalcem cvetja, ki so z nami sočustvovali ob težki izgubi dragega

MIRKOTA REBULE

Zalujoči: žena Ana, sin Boris in hčerka Marija z družinama

Trst, 20. aprila 1975

MENJALNICA
vseh tujih valut

NA OSNOVNIH IN NIŽJIH SREDNJIH ŠOLAH

Predsedniki in izvršni odbori novih šolskih zborskih organov

Izvršne odbore sestavljajo poleg ravnateljev še tajniki, po dva predstavnika staršev in po en predstavnik učnega in neučnega osebja

Na vseh slovenskih šolah, od osnovnih do višjih srednjih šol, so v zadnji tretjini marca uradno ustoličili novoizvoljene šolske svetove. Nalogo, da skličejo prvo sejo novih zborskih organov, je šolsko skrbništvo poverilo ravnateljem posameznih šol, ki so izvoljenim predstavnikom na prvih sejah še enkrat podrobno orisali pooblaščenosti odloke ter razne formalnosti, ki zadevajo delovanje zborskih organov. V vseh primerih pa so bile prve seje posvečene izvolitvi predsednika sveta, to je enega predstavnika staršev, ter izvršnega odbora, ki ga poleg ravnatelja, ki je avtomatično predsednik odbora, sestavljajo še dva predstavnika staršev ter po en predstavnik učnega in neučnega osebja (na višjih srednjih šolah je tudi en predstavnik dijakov).

Za višje srednje šole smo svoj čas že objavili imena predsednikov zborskih svetov ter sestave izvršnih odborov, danes objavljamo še imena predsednikov izvršnih odborov v zborskih svetih nižjih srednjih šol ter v svetih šolskih okolicev za po samezna dolinska ravnateljstva.

Nižja srednja šola «S. Gregorčič» v Dolini
Predsednik: Marino Pečenik; izvršni odbor: predsednik - Aldo Stefančič, tajnik - Ksenija Abram, člani - Nerina Švab in Albin Čuk (predstavnik staršev), Alenka Salvi (za učno osebje) in Fulvij Smotlak (za neučno osebje).

Nižja srednja šola «Srečko Kosovel» na Opcini
Predsednik: Evgen Covaccio; izvršni odbor: predsednik - Kazimir Pavlin, tajnik - Boža Petaros, člani - Mario Collierig in Vladimir Vrecek (za starše), Andrej Čok (za profesorje) in Stefanija Foschini (za učno osebje).

Nižja srednja šola «Fran Levstik» na Proseku
Predsednik: Josip Starec; izvršni odbor: predsednik - Humbert Mamolo, tajnik - Amedea Lupine, člani - Emil Sedmak in Edvard Bogatec (za starše), Liana Gerold (za učno osebje) in Bruno Rupel (za neučno osebje).

Nižja srednja šola «Ciril in Metoda pri Sv. Ivanu»
Predsednik: Aleksander Kosovel; izvršni odbor: predsednik - Edmund Žetko, tajnik - Marija Sossi, člani - Niko Škammerle in Rihard Lorenzi (za starše), Ksenija Caharija (za profesorje) in Vita Čok (za učno osebje).

Nižja srednja šola «Igo Gruden» v Nabrežini
Predsednik: Ivan Brečelj; izvršni odbor: predsednik Ivana Antonini, tajnik - Marina Colja, člani - Evgen Pahor in Almir Gabrovac (za starše), Franka Kojanec (za učno osebje).

Nižja srednja šola «Ivan Cankar» v Jakobu
Predsednik: Bogomil Samsa; izvršni odbor: predsednik - Vera Bedendo, tajnik - Vera Loez, člani - Josip Slama in Anita Campana (za starše), Marinka Pertot (za učno osebje).

Nižja srednja šola «Fran Erjavca» v Rojani
Predsednik: Dimitrij Sancin; izvršni odbor: predsednik Joško Baša, tajnik - Ljovka Drossi, člani - Dimitrij Sancin in Aleš Lokar (za starše), Marija Ravnik (za učno osebje).

Dolinsko didaktično ravnateljstvo:
Predsednik: Peter Glavina; izvršni odbor: predsednik - Stanko Škrinjar, tajnik - Edvard Pečar, člani - Tamara Cupin in Celestin Caniani (za starše), Ljuba Smotlak (za učno osebje) in Marino Ota (za pomožno osebje).

Opensko didaktično ravnateljstvo:
Predsednik: Renata Collierig; izvršni odbor: predsednik - Egidij Strnad, tajnik - Aleksandra Gori, člani - Josip Zagar in Zorka Šterni (za starše), Stanka Hrovatin (za učno osebje) in Silvester Obzič (za učno osebje).

Nabrežinsko didaktično ravnateljstvo:
Predsednik: Marija Kante; izvršni odbor: predsednik - Miro Tavčar, tajnik - Bernarda Radetič, člani - Roza Maria Pertot in Evgen Pahor (za starše), Lidija Caharija (za učno osebje) in Guglielmo Granduzzi (za učno osebje).

Didaktično ravnateljstvo Sv. Ivan - Rojan:
Predsednik: Josip Gruden; izvršni odbor: predsednik - Velimir Pavletič, tajnik - Repinc Stanislava, člani - Vida Jagodic in Rinald Čok (za starše) in Marija Vera Poljšak (za učno osebje).

Šentjakobsko didaktično ravnateljstvo:
Predsednik: Joško Gerold; izvršni odbor: predsednik - Velimir Pavletič,

predsednik - Velimir Pavletič,

V DOLINSKI OBČINI

Bogat in pester spored prireditve za trideseto obletnico osvoboditve

Energičen protest zaradi podlega napada na dolinsko šolo

Protifašistični odbor občine Dolina se je v ponedeljek sestal na redni seji, katere so se udeležili tudi predstavniki prosvetnih in športnih društev, mladinskih krožkov, godb na pihala, ter ravnatelja srednje in osnovne šole, z namenom, da se koordinirajo vse pobude v zvezi s proslavami 30-letnice osvoboditve. In res se je izkazalo, da je bil obširnejši sestanek nujen, ker so vse organizacije v Bregu izvedle mobilizacijo in pripravile res veliko prireditev, tako da so se nekatere krizale, kar se je na ponedeljkovem sestanku delno odpravilo. Pa preidimo k pregledu dolgega niza prireditev, ki so v zvezi s 30-letnico, oziroma so prav v tem razdobju:

APRIL
1. — Osnovne šole s celodnevni poukom Domjo - Ricmanje, Sv. Barbara in Zavljje bodo skupinsko obiskale Gonars;
2. — Mladinski dom iz Boljunca s sodelovanju z domom J. Ukmarja v škodnju organizira obisk v Gonars;
3. — Solniki: profesorji in učitelji šol dolinske občine bodo odšli na srečanje s solniki pobratene občine Kočevje;

30. — Dviganje mlaja v Boljuncu.
Maj
3., 4., 5., 6. — Majenca v Dolini in občinska razstava vin;
4. — Zveza borcev iz Boljunca priredi izlet na proslavo 30-letnice osvoboditve v Beograd;
11. — Mladinski dom v Boljuncu priredi proslavo 30-letnice osvoboditve;
17. — Začetek nogometnega turnirja v sklopu prireditve ob 10-letnici obstoja ŠD Breg;
18. — PD Slovenec priredi v Borštu proslavo 30. obletnice osvoboditve;
19. — Prične se športni teden ŠD Breg. Na sporedu so košarske tekme, mednarodni turnir v ženski odbojki, nogometni turnir, šahovska simultanka, tekme v minibasketu. Razna srečanja bodo vsak dan do 29. maja;
20. — Praznik čiščenja v Mačkalah v duhu proslav 30-letnice osvoboditve;
28. — Vse osnovne šole dolinskega didaktičnega ravnateljstva bodo imele skupno prireditev v telovadnici;
29. — Zaključek prireditve ob 10-letnici Brega s fotografsko razstavo in nagrajevanjem;

PRI SV. IVANU

IVAN MIKELIČ «ČAJO» PETINSEDEMDESETLETNIK

Z velikim zadovoljstvom beležimo razne jubileje naših slovenskih ljudi. Tokrat imamo posebno priliko, da povemo nekaj besed o slovenskem 75-letnem «sokolu», ki mu prav gotovo pritiče ta naziv. Kot pravi bivši «sokol», še vedno aktivno spremlja vse naše pomembne dogodke, posebno kar se dogaja pri Sv. Ivanu, točneje na stadionu I. maj ali v prosvetnem društvu «Slavko Škammerle», katerega je današnji slavljenec zvest član od vsega začetka.

V mislih imamo Ivana Mikeliča ali «Čajo», kot mu pravijo vsi Svetoivančani, ki je prav včeraj dopolnil svojo petinsemdešeto pomlad. Rodil se je namreč 19. aprila 1899 pri Sv. Ivanu, kot četrti otrok Marije in Ivana Mikeliča. Njegov oče je bil gostilničar, kot je bil tudi njegov stari oče, v znani gostilni «Pri Kati» nasproti svetovjanske cerkve, stari nad 150 let, slovenski gostilni v tem predmestju. Mali Ivan ali «Čajo» je začel za-

hajati k svetoivanškemu Sokolu k «decu», ko je bil star sedem let ter z velikim veseljem je pridno teloval, da so ga vsi občudovali. Po končani šoli se je «Čajo» izučil za mehanika. V prvi svetovni vojni je moraj «Čajo» služiti cesarja in sicer v Rakensburgu, v Gradcu in na Madžarskem, od koder se je po končani vojni srečno vrnil domov.

Leta 1922 se je poročil z Mičelo Rebulo, katerega mu je v zakonu povila dva otroka, od katerih je živ sin Mario.

Po prvi svetovni vojni se je «Čajo» zaposlil kot arhivist v Živnostniski banki in je bil v službi celih 42 let, in sicer tudi potem, ko je banka postala last «Banca d'America e d'Italia».

«Čajo» je bil prijatelj Bidovca, Marušića, Valenčiča in drugih slovenskih rodoljubov, ki so vedno hodili na skupne izlete po naših krajih.

Za časa narodnoosvobodilne borbe sta tako «Čajo» kot njegova družina sodelovala in pomagala po svojih močeh v korist in za boljše bodočnost našega naroda.

Po osvoboditvi se je «Čajo» spet oprijel dela in tokrat organiziral, učil in vadil nad sedemdeset svetoivanških otrok za razne naše telovadne nastope, tako na stadionu pri Sv. Soboti kot na stadionu I. maj. Čestitkam svojcev, članov PD «S. Škammerle» ter vseh Svetoivančanov se pridružuje tudi Primorski dnevnik, katerega je slavljenec zvest čitatelj od vsega začetka, in mu želi še mnogo srečnih in zdravih let.

M. M.

Urnik trgovin za prihodnji teden

JUTRI, 21. aprila
vse trgovine bodo odprte tako dopoldne kakor tudi popoldne;
V SREDO, 23. aprila
vse trgovine bodo odprte dopoldne in popoldne;
V ČETRTEK, 24. aprila
prodajalne sadja in povrtnine bodo odprte tudi popoldne, pekarnice bodo poslovale od 7.40 do 13. ure in od 17. do 19. ure ter opravile dvojno peko; mesnice bodo odprte od 7.30 do 13. ure in od 16.30 do 19. ure;
V PETEK, 25. aprila (obletnica osvoboditve)
vse trgovine bodo zaprte;
V SOBOTO, 26. aprila
vse trgovine bodo odprte dopoldne in popoldne.

Predstavniki turističnih ustanov pri Comelliju

Na sedežu deželnega odbora sta včeraj predsednik Comelli ter odbornik Romano sprejela predstavnike in direktorje turističnih pokrajinskih ustanov iz Gorice, Pordenone, Trsta in Vidma ter letoviščarskih in turističnih ustanov iz Devina-Nabrežine, Gradača, Gradisce, Forni di Sopra, Lignano, Milj, Ravascheletta in Trsta. Predstavniki turističnih ustanov so Comelliju in Romanu prikazali glavna prečeta vprašanja, ki taje njihovo ustanovo in ki so posledice nerednih in pomanjkljivih finančnih prispevkov dežele. Zato je kriza, ki je zajela turizem naslovljen, v naši deželi še globlja. Comelli je priznal pomembnost tega sektorja za deželno gospodarstvo ter je zagotovil, da se bo deželni odbor zavezal za izboljšanje sedanega položaja. Odbornik Romano pa je poudaril, da izvajajo turistične ustanove težko, a koristno nalogo in da si zato popolnoma zaslužijo vso pomoč dežele.

Milijon lir plena držnih roparjev

Preteklo noč sta neznanca oropala 50-letnega invalida Emilia D'Ambrosija iz Ul. S. Pelagio 21 za skor milijon lir. Fant in dekle sta se mu približala pri Sv. Ivanu, ga povabila v svoj avto, kjer sta mu ponudila precej vina, in ga nato odvedla na samotno cesto, ki pelje skozi Bošket proti Lovcu. Tu sta se ustavila in zahtevala, naj jima izroči listino, kar je D'Ambrosi tudi moral storiti, nakar sta ga vrgla iz avta in pobegnili. V listnici je bilo nad 950 tisoč lir. Policija je kmalu pregledala vse področje, vendar za držnima roparjema ni bilo sledu.

Karabinjerji ujeli žeparja z bogatim plenom v žepu

Včeraj so karabinjerji aretirali dva mlada žeparja, ki sta na avtobusih pokradla skoraj milijon lir. I-men mladih žeparjev niso povedali. Protizlopaška služba karabinjerjev, ki že nekaj časa deluje na avtobusih ACEGAT v urah najbolj gostega prometa, je opazila dva sumljiva mladeniča in jima dalj časa sledila. Končno so ju zasledili prav takrat, da so ju lahko aretirali zaradi tatvine v obtežljivih okolnostih.

● Na sedežu CCdL na Trgu Papa Giovannina XXIII bo v torek ob 16.30 skupščina profesorjev. Na skupščini, ki jo sklicujejo šolski sindikati SNS - CGIL, SISIM - CISL in FAS - UIL, bodo razpravljali o sindikalnih zadevah v zvezi z usposabljenostimi tečajji.

OSMICA

Josip Škrk - Salež 61, nasproti šole. odpre danes osmico.

THERMOMEC

OGREVANJE — KLIMATIZACIJA ZRAKA
INSTALACIJA GRELCEV — POPRAVILA
SERVIS — VSI NADOMESTNI DELI

Obrnite se na nas za načrte in predračune!

CASTEL — Trst, Drevored XX. septembra 67/B - tel. 773001

ZA PODROČJE DEVINSKO-NABREŽINSKE OBČINE

Variante kmečke zadruge «Kras» k novemu urbanističnemu načrtu

Zadruga ugotavlja, da načrtovalci niso v zadostni meri upoštevali potreb kraškega kmečkega prebivalstva

Novi urbanistični načrt, ki ga je Krasu številna neobdelana področja, potem je treba to pripisati v prvi vrsti dejstvu, da pristojni organi doslej niso v najmanjši meri skušali podpreti in stimulirati z ustreznimi finančnimi prispevki kmečke dejavnosti na Krasu.

Druga pripomba zadruge odpira vprašanje možnosti za razvoj agroturizma na Krasu, ki ga načrt ne upošteva. Nadaljnja varianta zadeva področje Praprota, ki je po načrtu razdeljena v dva dela, češ da to razdelitev narekuje vmesno «kmečko področje», kar pa ne drži. Ravno tako vzbuja začudenje dejstvo, da so izolirali Cerovlje s tako imenovanim kraškim naravnim parkom.

Kritična ocenitev urbanističnega načrta, ki ga je dala zadruga Kras, izhaja predvsem iz ugotovitve, da načrtovalci niso v zadostni meri upoštevali potreb iz upravičenih zahtev kraškega kmečkega prebivalstva ter potreb kmetijstva in obrtništva na sploh. V utemeljitvi svojih variant zadruga pripominja, da je kraški kmetovalec v teku stoletij z ljubozno in velikim trudom obdeloval zemljo, ki je bila od vseh pozabljen. Nenadoma se je v zadnjih časih z več strani prebudila čudna ljubezen do Krasa, ki jo tehnično imenujejo «zaščita» Krasa, z ureditvijo tako imenovanih kraških rezervatov. Ob tem se kraški kmetovalec upravičeno sprašuje, menijo člani zadruge, kaj pomeni zaščita Krasa brez najmanjšega upoštevanja tistih, ki na Krasu živijo in delajo, ki so zapuščene gnjave spremenili v travnike in njive. Ali je bilo vse dosejane trdo delo zaman, ko pa skušajo sedaj z raznimi zakoni (glej zakon Belci) in čudnimi regulacijskimi načrti odvzeti kmetu zemljo.

Pri razčlenjevanju posameznih glavičev devinsko - nabrežinskega urbanističnega načrta je tako izšlo več pripomb. Načrt namreč govori o nekaterih področjih kot o naravnih parkih, zadruga pa meni, da bi jih bilo treba pomenovati v «kmečka ozemlja», kajti če že obstajajo na

Mali oglasi

AUTOSALONE TRIESTE — CARLI VIRGILIO — 126 73, 127 74, 128 70, 74, 1500 C 66, 124 coupé 5 m 68, 850 coupé 70, A 112 74, Citroen 1000 75, Fulvia coupé 67, 125 68, Opel 1000 tam. 70 in drugih 20 avtomobilov vseh vrst na ogled v Ul. Giulio 10 in Ul. Cologna 7.

«CITROEN» — mehanična delavnica Cavalli, tudi drugih avtomobilov v Ul. Rittmayer 4/a.

VSA ZAVAROVANJA — nezgodno — življenjsko — požar — avto in ostala vam nudi ŠVAB C. - AGENCIJA GENERALI Opčine, Ul. Salici 1, tel. 211-489.

● Pokrajinska sindikalna zveza CISL obvešča, da bo v sobi štev. 6 na sedežu v Ul. S. Spiridonu 7 vsak delavnik od 17. do 19.30 na razpolago članom davčni svetovalec za sestavo prijave dohodkov.

Prispregajte za
DIJAŠKO MATICO

sveže prazena kava = prihranek

Sveže prazena kava pomeni prihranek, ker da več škodljivih okusne in dišeče kave.

CREMCAFFÈ prazi kavo vsak dan in jo sproti vsak dan dostavlja
CREMCAFFÈ Vam daje vedno vse najboljše

Cremcaffè PRIMO ROVIS

Največja izbira surove in prazene kave v Trstu po najugodnejših cenah
DEGUSTACIJA: TRG CARLO GOLDONI 10 - Telefoni 793.735 - 750.575
PRAZARNA: UL. PIGAFETTA 6/1 - Tel. 820.747 - Industrijska cone
PUNTO FRANCO VECCHIO Skladišče 10 - Tel. 29.210

«AUTOAGENZIA CLAUDIO»

ULICA GEPPA 8 - TELEFON 62-640

ZASTOPNIK

ŠKODA

JAWA

mopedi NEGRINI

ZA TRST IN POKRAJINO

Modeli ŠKODA 74/75:
100 - 100 L - 110 L
110 R COUPE

TAKOJSNJA DOBAVA

RAZSTAVA NAJNOVEJŠIH MODELOV

BCIKB

BANCA DI CREDITO DI TRIESTE

S.P.A.

TRŽAŠKA KREDITNA BANKA

D.D.

GLAVNICA LIR 600.000.000

VPLAČANIH LIR 300.000.000

TRST - ULICA FABIO FILZI ŠT. 10

TELEFON ŠT. 61-446

BRZOJAVNI NASLOV: BANKRED

BILANCA NA 31. DECEMBRA 1974

AKTIVA

Blagajna	27.870.379
Banke	2.495.113.194
Lastne vrednotnice	743.443.120
Udeležbe	10.630.000
Račun eskompta	492.358.408
Dolžniki tekočih računov	1.043.050.775
Hipotekarna posojila	178.636.135
Račun efektov na inkaso	185.397.283
Dolžniki za jamstva	7.350.000
Razni dolžniki	348.128.693
Oprema in stroji	15.091.374
Nepremičnine	44.053.034
Delničarji za nevplačano glavnico	300.000.000
Prehodna aktiva	27.132.221
Reeskompt pasive	457.953
Vezani depoziti za izvoz	263.388.857

	6.182.101.426
Razvidnostni računi	3.553.899.718
	9.736.001.144

PASIVA

Glavnica	600.000.000
Redni rezervni sklad	60.000.000
Posebni rezervni skladi	25.820.918
Sklad za tečajne razlike	845.893
Sklad za odpravnice	107.098.114
Sklad za amort. nepr., opreme	28.902.547
Sklad za terjatvene rizike	10.724.090
Obdavčni sklad	29.750.310
Banke	66.036.474
Hranilne vloge	2.809.378.935
Upniki tekočih računov	1.597.135.083
Pasivni predujmi	34.499
Centrista za efekte na inkaso	149.939.427
Jamstva	7.350.000
Razni upniki	354.597.867
Prehodna pasiva	3.649.136
Reeskompt aktive	19.657.476
Depozitanti vezanih depoz. za izvoz	263.388.857
Dobiček poslovnega leta	47.791.800

	6.182.101.426
	3.553.899.718
	9.736.001.144

RAČUN ZGUBE IN DOBIČKA NA 31. DECEMBRA 1974

Pasivne obresti in razno	259.160.947
Upravninski stroški	154.081.857
Davki in takse	33.298.554
Akamt., amort., razvred.	72.761.970
Dobiček poslovnega leta	47.791.800

Aktivne obresti	458.989.835
Aktivne provizije	38.614.437
Aktivne razne pristojbine	17.549.493
Kuponi in dividende	51.941.363

	567.095.128
--	-------------

	567.095.128
--	-------------

Šarplaninec - najlepši pes na mednarodni razstavi v Trstu

Nekaj deset metrov od začetka ceste, ki pelje proti Dragi, se odcepi gramozna pot, ki vodi do kraške jase sredi borovega gozda in visokega grmičevja. Sredi lepo urejenega, čeprav majhnega, vinograda in lepo razporejenih sadnih dreves je več manjših lesenih barak in ena večja, ki sloji zraven visoke in krošnjate lipe. V tem mirnem kotičku se pase vrst vrst živivali — od kokoši, fazanov in puranov do ovac, vse naokrog pa letijo čebele, ki v teh prvih zares vročih dneh marljivo zbirajo od cveta do cveta med, s katerim zalagajo svoje živo obarvane čebeljake. Ta prelepi kraj, ki si ga je v več letih uredila Nevenka Nica, pa ima svoje varuhe, da se nihče ne drzne, če ni povabljen, prestopiti lesenega voha da ali pa zidu iz kamena in mreže, ki obdaja jaso: gre za tri krasne šarplanince, ki s svojo ogromno maso, saj tehtajo od 80 do 90 kg, s kazenjem zob, ki so dolgi nekaj centimetrov in z renčanjem lahko preženejo še tako pogumnega tatu. Psi pa niso samo veliki in srhljivi, pač pa tudi izredno lepi, da je starši med njimi, štiri leta stari «Šare» — ali «Aron», kot piše v potrdilu o čistosti pasme — zmagal na mednarodni razstavi, ki je bila prejšnjo nedeljo v Trstu priznanje o popolni čistosti pasme in pokal za najlepšega psa, ki jo je poklonil naš dnevnik. «In to čeprav je bil pes niso upali oprati v salonu za pse in ko sem ga sama počistila, se je šel pavaljat v neko lužo...» pravi s pritajenim ponosom njegova lastnica.

ujamejo kar mimogrede, tako so hitri, da o kokoših in drugi perutini ne govorimo. Sicer pa «šarje» kokoši in ostale živali, ki so v tej jasi, branijo pred vsako nevarnostjo, kot so bili vajeni braniti svoje ovce na Šar planini v Makedoniji ne samo pred napadi volkov, pač pa tudi pred medvedom.

Zgovorno pričevanje o moči teh živali je dejstvo, da je to edini pes, ki si upa napasti medveda in ki mu ni tuji spravi na tla in pobije. Zato so mu v Makedoniji nadelo ime «gospodarja šume», vsi je pes, ki malo laja, večših renči, ko pa napade, se ne šali — ubije. Kljub temu pa ni krvolocen, na svojem

gospodarja — v tem primeru gospodarico — je navezan kot kužek, kar naprej bi se igral in se muzal, če ga je pobožalo. Tudi do tujca, če je v spremstvu gospodarice, ni napadalen, gorje pa če mu pri pod zob, ko je sam in zlasti ponoči, ko šarplaninec prodira čemo s svojimi svetlo rumenimi očmi in se mu ol, vsakemu šumu dlaka naježi.

No, kljub temu pa se ovca, ki je komaj skotila malo in neobgleno jagnje, ni ustrašila, ko je napadla, prišel malo približju vohat njeno «korožo»: korajžno ga je napadla, ga udarila s čelom v nos, da se je pes, ki se ni ničesar ne boji, niti grmenja, urno pobral s poti...

NIČ NOVEGA V ZVEZI S POLOŽAJEM V OGROŽENIH TOVARNAH

Včerašnjega sestanka na deželi v Trstu se niso udeležili stari in «novi» lastniki

Finančna družba Friulia in Krožni sklad pripravljena finančno pomagati - Se bo jutri pričela akcija za stečaj tovarne na goriškem sodišču - Sindikati napovedujejo ostrejši nastop

Na žalost ne moremo poročati nič novega in nič pozitivnega o vprašanju, ki tare nekaj sto družin, med njimi precej slovenskih. V mislih imamo položaj delavstva tovarna LA CEGO v Sovodnjah in v Gorici. Včerašnji sestanek na deželi upravi v Trstu ni rodil sadov, ki so si jih delavci tovarne in z njimi solidarna goriška javnost nadejali.

Na sestanku v Trstu so s člani tovarniškega sveta šli tudi številni delavci, šli so zastopniki enotne sindikalne federacije, sovodnjski župan Čestut in goriški župan De Simone, predsednik pokrajine Chientaroli, goriški prefekt Molinari. Seji je predsedoval odbornik za delo Dal Mas, bili so prisotni tudi zastopniki deželne finančne družbe Friulia in Krožnega sklada. Manjkala pa je nasprotna stran, t.j. delodajalec z morebitnimi novimi partnerji.

V zadnjih dneh so se namreč razširile vesti, da misli že jutri grof Stavro Di Santarosa, lastnik tovarne, priti na goriški sodni postopek za stečaj družbe, ki tovarno upravlja. Ta postopek naj bi dovolil prenosno družbo. Napovedan je nov partner, t.j. tovarnar iz Pordenona, lastnik tovarne, ki proizvajajo fin papir, njemu naj bi pri prenosni po-magalata kot partnerja deželna družba Friulia in tudi Krožni sklad, ki

daje tovarnam posojila po zelo nizkih obrestnih merah.

Na včerašnjem sestanku pa ni bilo ne sedanega lastnika, niti novega morebitnega solastnika iz Pordenona. Zastopniki deželne finančne družbe Friulia in Krožnega sklada so svačano izjavili, da so pripravljene finančno pomagati in tudi prisestiti v lastništvo tovarne, vendar le je treba za vse to najprej pri-stanek sedanega ali bodočega lastnika. Možnosti za obnovitev dela v tovarni torej obstajajo. Treba bi bilo le premagati določeno trmo.

Sindikati so dobro voljo dežele in drugih javnih finančnih ustanov dobrohotno sprejeli na znanje, vendarle poudarjajo, da ni s tem vprašanje tovarne LACEGO in zaposlitve v njej rešeno. Sindikalna organizacija zahteva takojšnjo rešitev, še v teku tega tedna. Sicer bodo sindikati razširili borbo za ohranitev delovnih mest v tej tovarni na nov način.

Polaganje vencev ob 25. aprilu

Tudi letos bodo bivši borci, včlanjeni v borčevsko organizacijo AN PI, polagali 25. aprila vence pred spomeniki padlim v narodnoosvobodilni borbi. Najprej bodo položili venec pred spomenik padlim v NOB v Pevni. Svečanost bo ob 9. uri. Od tod bo avtomobilska kolona šla v sprejeto do Podgore, nato pa do Štandrežu.

ANPI vabi vse vaščane teh krajev, naj se polnoštevilno udeležijo svečanosti.

SPZ solidarna z delavci LACEGO

Člani goriškega tajništva Slovenske prosvetne zveze Rožič, Waltritsch, Nanut in Devetak so obiskali delavce tovarne LACEGO v soto-ru na Travniku. Izrazili so jim solidarnost vseh slovenskih prosvet-nih delavcev in željo, da se njihov dolgi spor z delodajalci čimprej ugodno zaključijo za delavstvo, da pri-de v tovarni do čimprejšnjega po-novnega dela in polne zaposlitve. V tovarni je zaposlenih več sloven-skih ljudi, med njimi so tudi šte-vilni aktivni člani prosvetnih društev. Zastopniki SPZ so tudi izro-čili denarni prispevek.

De Simone pojde na otvoritev Rižarne

Goriški župan De Simone se bo v četrtek, 24. aprila, udeležil svečanosti ob otvoritvi tržaške Rižarne, kjer bo govoril predsednik republike Leone. To so sklenili na petkovi seji občinskega odbora. Župan je poročal o položaju v tovarni LA CEGO.

V ostalem so odborniki predlagali vrsto sklepov vsak s svojega področja. Odbornik Agati je predlagal gradnjo 10 ljudskih stanovanj na področju, ki je namenjeno gradnji ljudskih hiš. Odobrili so tudi pogodb-jo za oddajo mizarskih del in novi stavbi otroškega vrta v Štandrežu.

Odbornik Tuzzi je poročal o novem organiku osebja. To bodo čimprej dali v razpravo občinskemu svetu. Ko je poročal o predlogih za grad-

njo veletrgovine Standa v Gradišču, je odbornik Brancati predlagal, da ne bi dežela dala svojega privo-ljenja, dokler se ne odobrijo načrti za trgovsko mrežo v vseh priza-detih občinah na Goriškem. Občin-ski odbor bo ta predlog podprl na pristojnih mestih.

Jutri zaključni del razprave o dogodku v kazermetah

Jutri popoldne ob 16. uri se bo na goriškem okrožnem sodišču na-daljevala razprava o dogodku v ka-zermetah, v zvezi s katerim so oboženi trije mladenci, Paolo Da-nelli, Vittorio Lighissa Rossi in Marjan Tomažič. Poleg njih je za-razdi lažnega pričevanja obožena tudi Danellijsva mati.

Po vsej verjetnosti se bo jutri proces zaključil. V mestu vlada za to razpravo veliko zanimanje. Na tokrovi razpravi je bila sodna dvorana ves dan natrpana z ljud-mi. Jutri pa bo po vsej verjetno-sti dvorana premajhna za vse, ki zaradi razprave želijo slediti sodni razpravi.

SEJA ZAVODSKEGA SVETA SLOVENSKE TRGOVSKE ŠOLE

Zahteva po ustanovitvi takšnega zavoda ki bo vzgajal strokovnjake v trgovinstvu

Ustrezno zahtevo so že sporočili pokrajinski upravi - Sprejeta tudi resolucija v prid samostojnega slovenskega šolskega okraja

Ustanovitev samostojnega sloven-skega šolskega okraja ter spremeni-tev značaja sedanje strokovne šole: okoli teh dveh vprašanj se je sukal pretežni del razprave za-vodskega sveta trgovske šole, ki se je sestel v ponedeljek, 14. aprila. Člani zavodskega sveta so izgla-sali resolucijo, v kateri ugotov-lyajo, da določila pooblaščenih o-dlokov niso zadostna priprave za svobodno kulturno rast in za po-speševanje solških struktur družbe-nih gospodarske stvarnosti naše-manjšine ter zavirajo zakonite pra-vice po polnem uveljavljanju njene kulturne dediščine. Resolucija nade-lyje pravi, da dialog, ki je v teku na vseh ravneh, da se pospeši mi-selno sožitje, ne bo več mogoče, če ne bodo na enakopravni osnovi spo-štovane in okrepljene obstoječe kulturne ustanove.

V zvezi z značajem strokovne šole pa je zavodski svet izglasoval re-solucijo, naj se zaradi ministrskega ukinitve spopolnjenih tečajev in zaradi priprave dijakov na vključe-vanje v specifične družbenogospo-darske razmere pri nas, sedanja strokovna šola spremeni v strokovni zavod za trgovstvo. Zavodski svet se obrača na pokrajinsko upravo, ki je za to pristojna, da uresniči to zahtevo.

Z zahtevo po spremembi značaja slovenske trgovske šole se hočejo ustvariti takšni učni pogoji, da bo šola usposabljalna kadre za trgov-ske posle. Sedanja šola teh pogojev

Stavka goriških dijakov

Dijaki višjih šol v Gorici, med ka-terimi so bili tudi slovenski študen-tje, so včera s celodnevno stavko izrazili svoje ogorčenje zaradi fa-nastičnih izredov v Milanu. Stavko je oklical enotni dijaški odbor.

V jutranjih urah so se dijaki zbra-li pred parkom Rimembranza in nato (nosili so letake z antifa-nističnimi gesli) šli v sprejeto po mestnih ulicah. Pred sedežem misov-ske federacije na Korzu se je spre-ved ustavil. Dijaki so s protifašistič-nimi parolami izrazili vse svoj gnu-s zaradi naraščanja fašistične provo-dkacije. Pred sedežem MSI se je na-

bralo veliko karabinjerjev in poli-cistov.

Stavkačji so nato v sprejeto šli do Travnika, kjer so imeli shod. Najprej sta spregovorila predstavi-ka dijaškega odbora, ki sta izrazi-la solidarnost študentom lombardij-skega glavnega mesta ter poudarila nevarnost naraščanja fašizma tudi v naših krajih. V podporo dijaški stavki je prinesel pozdrav član sin-dikalne federacije Colleoni. Pomen skupnega boja delavcev in dijakov za družbeni napredek je izrazil pred-stavnik LACEGO.

Po govorih na glavnem trgu bo sledil kulturni program, ki ga prire-ja prosvetno društvo «Briski grici» v Dvoru. Nastopili bodo godba na pihala iz Brd, folklorna skupina «Ti-ne Rožance» iz Ljubljane, ki bo iz-vedla celovečerni program, in neka-teri domači pevski zbori. Po kulturnem delu prireditve bo v Dvoru ples. Ze prejšnji večer, 30. aprila, bodo odprli tradicionalno razstavo bris-kih vin.

Prireditve v Števerjanu se bodo nadaljevale v soboto, 3. maja, in v nedeljo 4. maja. Nedelja bo, kot o-bičajno, posvečena mladini, ki se ju-traj se bodo zbrali mladinci iz vse Goriške ter tekmovali v raznih šport-nih disciplinah, šahu in slikarstvu. Popoldne pa bo sledil mladinski kulturni program. Nastopili bodo otroški zbor «Doms» iz Gorice, mladinska folklorna skupina «Doms» iz Gorice, kotkarji iz Gorice, telovadci iz Nove Gorice in 100-letniki mladins-ki zbor osnovne šole Dobrovo.

Predstave v Števerjanu se bodo nadaljevale v soboto, 3. maja, in v nedeljo 4. maja. Nedelja bo, kot o-bičajno, posvečena mladini, ki se ju-traj se bodo zbrali mladinci iz vse Goriške ter tekmovali v raznih šport-nih disciplinah, šahu in slikarstvu. Popoldne pa bo sledil mladinski kulturni program. Nastopili bodo otroški zbor «Doms» iz Gorice, mladinska folklorna skupina «Doms» iz Gorice, kotkarji iz Gorice, telovadci iz Nove Gorice in 100-letniki mladins-ki zbor osnovne šole Dobrovo.

V Jamljah umrla Emilija Pernarčič

Prejšnjo sredo so v Jamljah po-kopali 66-letno Emilijo Pahor, roje-no Pernarčič. Doma je bila iz La-hove družine iz Medve vasi, v Jam-lje pa se je preročila leta 1930 na dom Antona «Metniga». Celo živ-ljenje sta z možem obdelovala zem-ljo, ki sta jo imela v Jamljah in v Laškem. V materinem jeziku sta vzgojila dva fanta in hčerko.

Sestanek članov PSI v Štandrežu

Člani sekcije PSI v Štandrežu so se sestali prejšnji večer, da bi pre-učili politični položaj in številne domače probleme. Sejo je vodil tajnik sekcije dr. Vladi Nanut, pri-sotna pa sta bila tajnik mestnega odbora PSI Marko Waltritsch in ob-činski svetovalec Giorgio Dellago.

Na seji so preučili številna do-mača vprašanja, za rešitev kate-rih se bodo zavzemali tako v rajon-ski konzultaciji kot na drugih pristoj-nih mestih. Za rajonsko konzultacijo menijo, da mora biti čimbolj odpr-ta in zavzemati najširšo podlago, v polnem zastopstvu domačega pre-bivalstva. Omenjeno so bile tudi kandidature domačinov na bližnjih občinskih volitvah in obrazloženo je bil program, s katerim se bo so-cialistična stranka predstavila na volitvah. Ostro so obsodili fašistič-no divjanje teh dni v raznih krajih države in izrazili solidarnost delav-cam in delavcem tovarn LACEGO.

Odbor federacije PSI za razpust fašistične stranke

Na zadnji seji pokrajinskega o-bora socialistične stranke so obso-dili fašistično divjanje v Milanu in drugih italijanskih mestih ter izra-zili sožalje posloških socialistov dru-žinoma umorjenih Claudia Varalli in Giovanni Zibechchia. Vodstvo goriške federacije PSI meni, da tre-ba fašistični terorizem streti. Goriški socialisti obsodijo popuščanje vlade in določenih policijskih in sodnih krogov.

Zaradi tega bodo goriški sociali-sti sodelovali na protestni protifa-nistični manifestaciji, ki jo za to-rek napoveduje enotna sindikalna fe-deracija CGIL, CISL, UIL.

Prav zaradi tega se goriška fede-racija PSI pridružuje pobudi obo-ra ki je prišel zbirati podpise v podporo zakonskega osnutka, ki predvideva razpust MSI.

Prav tako vabi socialistična fe-deracija svoje člane in somišljeni-ke, da se udeležijo akcije za pobi-ranje podpisov za ljudski referen-

DISTRIBUCIJA SE JE ZNAŠLA PRED RESNIM VPRAŠANJEM

O izgradnji hipermarketa pri Gradišču mora odločati celotna deželna skupnost

Trgovinski kolos bi v temeljih zrahljal sedanjo prodajno mrežo ter spremenil tudi značaj Gorice

Izstavitev gradbenega dovoljenja za «Hipermarket», ki ga Eurostan-da namerava zgraditi v industrijski coni pri Gradišču, postaja vse bolj predmet demokratične razprave, v katero se ne vključuje samo kra-jevna občinska uprava, ampak tudi občani, trgovinski operaterji ter gospodarstveniki in politiki. Objekt ki ga namreč ta družba, v kateri je udeležen tudi državni kapital, na-merava zgraditi v naši pokrajini, bi tako globoko posegel v celotno druž-beno stvarnost, da morajo o njem povedati svoje mnenje vse družbe-ne plasti in vsi gospodarski in po-litični dejavniki, kajti samo na tak-šen način bo mogoče osvetliti šir-ši in neosveščeni javnosti doslej prepušteni najbolj koristni odločitev.

Družba Eurostanda je že vložila na županstvu v Gradišču prošnjo za izstavitev gradbenega dovolje-nja, zato so vsaj v glavnih obrihah tudi že znane razsežnosti tega ob-jekta, njegovi nameni in tudi pro-jekt, ki ga namerava ustvariti. Go-vorijo, da bi moral zavzemati 12.500 kv. metrov pokrite površine, v njem bi prodajali okoli 15.000 različnih vrst blaga ter ustvarili od 15 do 20 milijard letnega prometa. Na parki-rišču bi bilo prostora za 1.500 do 2.000 avtomobilov, lastnik bi pokr-bel za otroško varstvo in odprl celo vrsto lokalov za dobro počutje in u-dobje kupcev. Hipermarket bo ve-lik trgovinski center, neposredno ve-

Spominska štafeta ob 30-letnici osvoboditve bo šla skozi vse slovenske kraje na Goriškem

Začetek bo v Jamljah, zaključek v Števerjanu - V Števerjanu 1. maja spominski govori - V kulturnem programu nastopi folklorna skupina «Tine Rožance» iz Ljubljane

Tridesetletnico osvoboditve bodo naši prosvetni delavci veličastno proslavili 1. maja, na obletnico dne-va ko so slovenske partizanske e-dinice v skoraj vseh krajih na Primor-skem. Društva včlanjena v Sloven-sko prosvetno zvezo imajo že nekaj mesecev prireditve posvečene tej obletnici. Predavanja, kulturni večer-i, koncerti, komemoracije, so na dnevnem redu. Tudi letošnja revija «Primorska poje» je bila posvečena temu dogodku. Pred dvema nedelja-ma se je nekaj sto goriških Sloven-cov udeležilo komemoracije na po-kopališču v Gonarsu.

Ob priliki prvomajske praznika, ki bo tudi letos v Števerjanu, pri-rejata Slovenska prosvetna zveza in Združenje slovenskih športnih društev v Italiji spominsko štafeto po slovenskih krajih Goriške. Tekači bo-do prebrli vse kraje naseljene s slovenskim prebivalstvom in v vsakem kraju bodo, pred spomeniki padlim ali pred ploščami, kratke pri-ložnostne prireditve. Prosvetni de-lavci bodo v glavnem poskrbeli za kulturni del, športniki pa za šta-fetni tek.

Tek se bo pričel v Jamljah, na domačem pokopališču. Tekači bodo nato prišli v Doberdob, kjer se bo-do ob tej priliki pričele krajevne prireditve s postavitvijo več spom-in-skih plošč. Štafetni tekači bodo nato šli v Poljane, v Dol na Vrta, v Gabrje, v Rupo, Peč in Sovodnje. Tudi tu bo večja prireditev. Podobno bo nato v Štandrežu, tekmovalci bo-do nato dospeli na glavno goriško po-kopališče in na grad, kjer bodo po-ložili venec pred ploščo, vgrajeno v spomin postreljenih talcev. V Podgo-ri bo ob prihodu štafete polaganje te-meljne kama za partizanski spome-nik, nato bo postanek še v Pevni. V Števerjanu bo štafeta prišla ob 15.30, kjer bo na glavnem trgu pri-ložnostna prireditev. Tu bodo govor-i Tine Remskar, Mario Fantini - Sas-so in Dušan Hreščak.

Po govorih na glavnem trgu bo sledil kulturni program, ki ga prire-ja prosvetno društvo «Briski grici» v Dvoru. Nastopili bodo godba na pihala iz Brd, folklorna skupina «Ti-ne Rožance» iz Ljubljane, ki bo iz-vedla celovečerni program, in neka-teri domači pevski zbori. Po kulturnem delu prireditve bo v Dvoru ples. Ze prejšnji večer, 30. aprila, bodo odprli tradicionalno razstavo bris-kih vin.

Prireditve v Števerjanu se bodo nadaljevale v soboto, 3. maja, in v nedeljo 4. maja. Nedelja bo, kot o-bičajno, posvečena mladini, ki se ju-traj se bodo zbrali mladinci iz vse Goriške ter tekmovali v raznih šport-nih disciplinah, šahu in slikarstvu. Popoldne pa bo sledil mladinski kulturni program. Nastopili bodo otroški zbor «Doms» iz Gorice, mladinska folklorna skupina «Doms» iz Gorice, kotkarji iz Gorice, telovadci iz Nove Gorice in 100-letniki mladins-ki zbor osnovne šole Dobrovo.

Jutri se v Gorici sestaneja občinski in pokrajinski svet

V Gorici se jutri zvečer sestaneja občinski in pokrajinski svet. Seja občinskega sveta bo ob 18.30. Na dnevnem redu je poleg ostalih točk, tudi zahteva svetovalec KPI Bja-tella, Chiariona, Pirellone in Braj-nikove, da se v občinskem svetu razpravlja o vprašanju tovarne LA CEGO.

Seja pokrajinskega sveta pa bo ob 18. uri. Na dnevnem redu so števil-ne upravne točke. Brez dvoma bo tudi tu govor o vprašanju tovarn LACEGO in o fašističnem zločin-stvu v Milanu in drugih italijan-skih mestih.

SEJA ČLANOV ACLI Solidarnost z delavci LACEGO in ogorčenje zaradi umora v Milanu

Na zadnji seji združenja ACLI so predstavniki te organizacije iz-razili solidarnost delavcem tovarn LACEGO v Gorici in Sovodnjah, ki so že več mesecev brez dela.

Predstavniki ACLI nadalje izra-žajo ogorčenje zaradi hudih izgre-dov, ki so izbruhli te dni v Mi-lanu. V tiskovnem sporočilu je re-čeno, da morajo pristojne državne oblasti streti vsako fašistično divja-nje, ki ima namen povzročiti zmedo med državljani.

Včeraj začetek del pri spomeniku v Podgori

V Podgori so se včeraj jutraj prvič zbrali domači, da bi pričeli z delom na gradbišču spomenika domačim padlim v NOB. Delali so na gradbišču vse dan. Tja bodo prihajali tudi naslednje sobote. V petek jutraj so se člani odbora sestali na mestu, kjer bo stal spo-menik, z arhitekti goriške občine, da bi se z njimi pogovorili o vsem kar je treba, da bo okolica najlepše urejena.

Nesreča v Sovodnjah

V Sovodnjah se je v popoldnih urah ponesrečil 51-letni delavec Ivan Volk iz Ulice Ex Impero 8. Takoj po nesreči so delavca odpeljali v goriško bolnišnico, kjer se bo za-razdi lažjih poškodb zdravil 7 dni.

Kmalu spet delo v podgorskem Fiocco

V Busto Arsizio so se sestali člani koordinacijskega odbora tovarniških svetov koncerna Bustese, v kate-rim je tudi podgorska prednica, z zastopniki vodstva tega podjetja. Vodstvo je potrdilo, da so še vedno težave s prodajo izdelkov, ki se tu izdelujejo. Kljub temu pa bodo od

Podjetje Tronkar prodaja v Štandrežu dve stanovanji v pet-stanovanjski hiši.

Eno stanovanje obsega tri sobe, dnevno sobo, veliko kuhinjo, dvojne sanitarije, tri terase, ve-liko klet, garažo in vrt. Drugo stanovanje pa obsega dve sobi, kuhinjo, dnevno sobo in sanitar-ije.

Za podrobnejša pojasnila tele-fonirajte ob ponedeljkih od 12. do 13. ure na številko 88-044.

konca aprila za dobo dveh mesecev odprli tovarno in delavstvo se bo v njej zaposlilo začasno le tri dni tedensko.

● V sredo zvečer se bodo na Osla-vju sestali člani socialistične sekcije za Pevni. Oslavje in Štraver. Raz-pravljali bodo o domači rajonski konzultaciji ter o vprašanju v zvezi z bliž-nimi občinskimi volitvami.

Kino Gorica

VERDI 15.15-22.00 «Emanuelle». A. Cuney in S. Kristel. Mladini pod 18. letom prepovedan.
CORSO 15.00-22.00 «Profumo di donna». A. Momo, V. Gassman in A. Belli. Barvni film.
MODERNISSIMO 15.30-22.00 «Californian pokers». G. Segal in E. Gould. Barvni film.
CENTRALE 15.00-21.30 «Silvestro contro Gonzales». Barvna risanka.
VITTORIA 15.00-22.00 «La matrigna». J. Andersen in K. Justice. Barvni film. Prepovedano mladini pod 18. letom.

Tržič

AZZURRO Zaprt.
EXCELSIOR 14.00-22.00 «Agente 007». L'uomo dalla pistola d'oro». R. Moore in B. Eklund. Barvni film.
PRINCIPE 14.00-22.00 «Macchie solari». M. Farmer in B. Primus. Barvni film.

Nova Gorica

SOCA «Velika gneča v Parizu». fran-coski barvni film ob 10.00. «Lov za plenom». italijanski barvni film ob 16.00, 18.00 in 20.00.
SVOBODA «Velika gneča v Parizu». francoski barvni film ob 16.00. «Šaft v Afriki». ameriški barvni film ob 18.00 in 20.00.
DESKLE «Velika gneča v Parizu». francoski barvni film ob 16.00. «Skorpion». ameriški barvni film ob 17.00 in 19.30.

DEZURNA LEKARNA V GORICI
V Gorici je danes ves dan in po-noči dežurna lekarna D'Udine, Trg sv. Frančiška 4, tel. 21-24.

DEZURNA LEKARNA V TRZICU
V Trzinu je danes ves dan in po-noči dežurna lekarna Al Redentore, Ulica Rosselli.

DEZURNI ZDRAVNIKI
V Gorici, Sovodnjah in Števerjanu je danes dežuren dr. Italo Allena. V Kriminu in okolici je danes dežuren dr. Pavšič. In Ronkah in Doberdobu dr. Giacomoni. V Trzinu in Štarcancu dr. Piedro.

Šolske vesti

Ravnateljstvo nižje srednje šole «Ivan Trnko» vabi starše na roditeljski sestanek, ki bo v šolskem po-slopu v Ulici Randaccio v sredo 23. aprila ob 18. uri.

Razna obvestila

Goriška sekcija ANPI obvešča vse bišje partizane in garibaldince, da je še odprl rok za vlaganje proš-nj za priznanje partizanstva. Kor-gar to zanima, naj se ob ponedelj-kih in četrkih od 16. do 18. ure zgleda na uradu delavske zbornice v Ulici 24. maja št. 1, kjer mu bodo člani borčevske organizacije dal-va potrebna pojasnila.

Prispevki

Ob 30. obletnici smrti Franca Kuštrina v taborišču Buchenwald, dne 18. aprila 1945, daruje sin dne Stanko z družino 10.000 lir, žena Jolanda in hči Milenka pa 20.000 lir za partizanski spomenik v Podgori. V isti namen daruje Albert Bregant iz Ljubljane 10.000 lir.

ZAHVALA

Ob izgubi naše drage

Emilije Pahor

roj. PERNARČIČ

se iskreno zahvaljujemo g. Zupniku, predstavnikom občinske uprave, pev-skemu zboru «Fantje izpod Grmade» in vsem, ki so z nami sočustvovali.
Mož Anton, sinova in hči z družinami

Jamlje, 20.4.1975

ZAHVALA

Ob izgubi dragega očeta, tasta in nonata

Alojza Frandoliča

se najiskrenejše zahvaljujemo vsem, ki so z nami sočustvovali.

Posebna zahvala g. Humarju in g. Lozarju za pogrebni obred, cerkve-nemu pevskemu zboru, doberdobski mu županu Andreju Jarcu ter Mariu Sobanu za besede ob odprtem grobu. Iskrena zahvala tudi darovalcem sve-til in številnim prijateljem, ki so se udeležili pogreba.

Zalučiči: hčerki Ana in Marija, svaka Nevio in Anton, vnuka Damjan in Marko ter drugo sorodstvo.

Dol, 20.4.1975

OBČNI ZBOR KMEČKO-OBRTNE POSOJILNICE V DOBERDOBU

Zaradi lanskega letnega gospodarske krize se je čisti dobiček nekoliko zmanjšal

Lani 330 milijonov lir vlog in 187 milijonov lir posojil - Izvoljeni nekateri novi odborniki

V nedeljo, 6. aprila, je imela Kmeč-ko-obrtna posojilnica iz Doberdoba svoj redni letni občni zbor. Pris-to-stvovalo mu je 74 članov od 164 vpi-sanih. Občni zbor, ki je bil v dvo-rani društva «Jezero», je vodil pred-sednik Jožef Gergolet, kateri je zbra-nim članom tudi podal letno poročilo. Končni obračun, ki ga je ta de-narni zavod izkazal 31. decembra 1974 znaša 1,5 milijona lir čistega dobička. Vseh dohodkov je bilo 33,6 milijona, izdatkov pa 31,1 milijona lir. Zaradi krize, v katero je zašla italijanska ekonomija leta 1974, je bilo to poslovno leto eno najbolj raz-gibanih v zadnjih 70 letih. Močna konkurenca drugih denarnih zavo-dov je botrovala stalnemu nihanju obrestni. V prvih mesecih se te pa-dale, pozneje pa so šle vrtočlavo na-vzgor in to bodisi pasivne kot ak-

tivne. Navzlic temu so se aktivne obrestni hranilnice ob koncu lanske-ga leta ustale na 8 za člane in 11 od-stotkov za nečlane. Tudi pasiv-ne obrestni so zvišale in to do 8 od-stotkov na vezane vloge. Zaradi tega je bil tudi letošnji izkupiček za 150 tisoč lir manjši od lanske-ga.

Lz poročila je še razvidno, da so vloge lanskega leta dosegle 330 mi-lionov lir, to je za 10,5 odstotka več kot prejšnje leto. Hranilnica je od-merila posojila raznim posilcem za 182,2 milijona lir, kar je za 42,2 mi-l

ČUJTE, TOVARIŠI, KAJ NAM KRVAVE ZASTAVE POJO...

Vprašanja, ki žgejo
v dušo in srce

Zgodilo se mi je, kot sod-nemu kronistu, da sem se pogovarjal in poslušal nekega mladega fašista. Zmes priučenega ali podedovanega sovraštva s dodatkom kulturnega primitivizma, občutek večvrednosti s prizvokom aristokratskega rasizma, ki vsi prikrivajo v bistvu globoke psihične ali socialne travme. Sedaj, ko razmišljam o tem, spoznavam, kako točna je ugotovitev solnikov in staršev, ki so se te dni zbrali na sedežu ACLI v Trstu, da sta marsikdaj za to, da so se mladi ljudje opredelili za ideologijo rašističnega nasilja krivi družba in šola. Predvsem šola.

Družba tedaj, ko je preko vseh svojih informacijskih in kulturnih medijev dolgo vrsto povojnih let poglabljala antikomunistično diskriminacijo, enačila v svojih zmernih krogih pojme kot so »reda« in »svoboda« z vsem, kar je bilo zapadnjaškega. Vključno z ameriškim agresijam v Indokini (izbirna civilizacija), je to definiral socialdemokratski voditelj Tanassi, kolonialnim portugalskim režimom (za mnoge je to bil simbol »reda«), ideologijami nebrzdane individualizma in njegovih kolektivnih oblik — nacionalizma.

Toda predvsem šola. Italijanska šola s svojimi vzgojnimi metodami, ki so slinele na represiji vsake samostojnosti, na poslušnosti in avtoritarizmu. Pa z molkom o socialnih resnicah, s sramežljivim molkom in mistifikacijo italijanske zgodovine, ki se je vedno ustavljala pri Viktoriu Venetu, kadar ni segala do druge svetovne vojne in tedaj zoževala odpornost v nevzdržne okvire »državljanske vojne« in povojne sprave.

Šola, ki je pri nas, v našem razbičanem mestu, že od mladih let učila, da so Slovenci manjvredni ljudje, celo »morilci«, vodila solarje na izlete po grobnicah italijanskih vojakov in jim polnila glave z lažnim patriotizmom, medtem ko jih ni nikoli zanesla do partizanskih spomenikov ali do Rižarne.

Tržaška šola, ki je dolgo vrsto let bila pribežališče skrajnega nacionalizma in je to stanje odpravila šele študentska kontestacija ter prihod solnikov, ki so zrasli v novih okoliščinah.

Tako se lahko zgodi tudi, da zrastejo v novih pokolenjih, med mladino, novi zlo-

činci, prežeti s fašistično miselnostjo in globokim nepoznavanjem zgodovinske resnice, ki jim jo je lažni vzgojitelj načrtno izkrivljal.

In vendar je, kljub vsemu temu, zraslo v Italiji več pokolenj »mnega odpornišva«, ponovno doživetega antifašizma. Koliko je dijakov, ki fašizma niso spoznali iz knjig, temveč na ulicah, pred šolo, v pretepih in med psovskami. Koliko se jih je vzgajilo v družinah delavcev, ob spoznavanju boja lastnih očetov.

In so spoznali tudi, da fašizem ni zamrl, da se obnavlja v novih okoliščinah, zaradi novih potreb. Spoznali so, da republika, porojena v odporništvu in na Trgu Loreto vendar ni pometla s kljucima fašizma, da je v tej družbi še vedno toplo gnezdo atentatorjev milanske kmečke banke in bolonjskega brzca pod Apenini. Očetom so oporekali, ker niso opravili vsega in se morajo danes oni, mladina rojena leta 1945, spoprijeti s starim in vedno novim sovraženikom.

Oporekanje pa je mladim tudi odprlo oči nad poskusni nstifikacije odpornišva, ki ni enkrat za vselej dano ali v trajnosti dosledno. Lahko je neko bil, kakor Pacciardi, borec v španski vojni proti fašizmu, očetom so oporekali, ker niso opravili vsega in se morajo danes oni, mladina rojena leta 1945, spoprijeti s starim in vedno novim sovraženikom.

Lahko se, po tridesetih letih, pojavijo tudi bivši antifašisti in bivši borci, celo odlikovani z zlato kolajno kot Edgardo Sogno, ki skupaj z današnjimi fašisti snuje državni udar in v svojih pisanih delih obrekuje partizansko vojno, na glas terja narodno spravo s fašisti.

Kajti demistifikacija resnice mora biti, prekaljena v ognju današnjega antifašizma, skrajna in dosledna.

Milanske žrtve v enaki meri, kokar bomba na slovensko šolo, nas opozarjajo, da s fašisti ni sprave. Ne danes, ne jutri. Če bi kdo to hotel, potem lahko podvomimo v njegovo antifašizem danes. Ne more zahtevati, pa čeprav je, kakor Sogno, nosil nabito puško ali bil v nacističnem taborišču, spravi pri tistih, ki so bili — kot slovenski narod — obsojeni na smrt in so pobili svoje krvnike.

Bomba na slovensko šolo nas opozarja tudi na nujnost, STOJAN SPETIC

(Nadaljevanje na 7. strani)

Nepopoln seznam žrtev v Rižarni
Pobili in sežgali so jih, pepel pa vrgli v morje

Ob 30. obletnici osvoboditve in pred svečanim odprtem Rižarne objavljamo seznam žrtev, ki so jih nacistični krvniki tam umorili in sežgali, pepel pa odvrgli v morje. Nimajo groba, niti nagrobnega kamna, njihova imena pa so zapisana v naših srcih. Ne bo mogoče ugotoviti, koliko ujetih partizanov, aktivistov in kurirk, antifašistov in domoljubov, Slovencev, Hrvatov in Italijanov je v Rižarni, edinem nacističnem koncentracijskem taborišču v Italiji, darovalo svoja življenja v boju proti nacifasizmu, za svobodo, enakopravnost in socialno pravičnost. Po dosedanjih ugotovitvah, je bilo v Rižarni umorjenih nad 3000 oseb. Že naslednji seznam, ki ni popoln, pa zgovorno kaže, kdo, kaj in odkod so bili tisti, ki so bili v Rižarni zaprti in umorjeni.

Borčevske organizacije, občinske uprave in svoje padli ter pogrešani naprosamo, da pošljejo podatke na uredništvo našega lista, da bomo lahko izpolnili in dopolnjevali seznam žrtev v Rižarni.

Albin Bubnič

EGONE AIELLO, roj. 12. 2. 1909 - Trst

GIUSEPPE ANDRIAN, 24. 11. 1919 - Ogled

EDVARD ANTONIC, 20. 5. 1924 - Mavhinje 50

ANGELA AUER por. IVANČIČ, 6. 1907 - Gabrovica (Koper)

JOSIP BAJČ, Podkraj (Ajdovščina)

GIUSEPPE BARTOLI, 8. 2. 1905 - Sovinjak (Motovun)

IVAN BARUT, 13. 4. 1895 - Gabrovica 48 (Koper)

SERVOLIO BARUT, 25. 5. 1906 - Socerb

ANTON BAVČER, 13. 7. 1905 - Ajdovščina

ZORKO BAVČAR, 20. 1. 1926 - Selo 92 (Vip. Dol.)

ABRAMO LAZZARO BENPORATH, 7. 2. 1852 - Trst

GIUSEPPE BATTISTA BERGHINZ, 8. 2. 1918 - Videm

VITALINO BERNARDINI, 9. 3. 1920 - Trst

JOSIP BERNOBČ - Nova vas (Rovinj) - Trst

JOSIP BINKAR, 8. 9. 1903 - Pazin

DUSAN BLAŽIČ, 1921 - Selo na Krasu

FRANCESCA BODI, 9. 2. 1913 - Rovinj

ANTONIO BON, 12. 9. 1927 - S. Canzian d'Isonzo

GIOVANNINA BORDIGNON por. SERENI, 24. 5. 1896 - Benetke

HERMAN BRAJKOVIČ, 26. 12. 1924 - Skedenj

VERA BRATONJA, BRATOGNA, 23 let - Reka

ANA BRUBNJAK - Pulj

EMILJA BRUBNJAK - Pulj

Odv. EGONE BRAUNER - Benetke

ALBINO BUATTI, 16. 10. 1912 - Farra d'Isonzo

ANTON BULIC, 11. 1. 1920 - Barban (Pulj)

AGOSTINO BUROLO, 26. 6. 1920 - Umag

NICOLA CAMILOTTI, 18. 11. 1902 - Reka

GIUSEPPE CAMPANINI, 24. 5. 1892 - Parma

LEONE CANARUTTO, 26. 9. 1895 - Trst

LUIGIA CATTARUZZI, 5. 5. 1920 - Trst

RODOLFO CECCO, 9. 8. 1919 - Osliči (Pazin)

ANTONIO CENEDESE, 16. 5. 1925 - Fossalta di Portogruaro

FRANČISKA CERGOL, 4. 1. 1922 - Vinkuran (Pula)

CARLO KOBAL, 23. 8. 1900 - Stanjel - Trst

GIOVANNI COCON, «PINO», 13. 2. 1910 - Reka - Trst

BOŽO KOLARIČ, 24. 12. 1908 - Korošci (Milje)

ALOJZ COLJA, 3. 4. 1878 - Gabrovica - Nabrežina

MARIJA COLJA, 1. 6. 1925 - Vojšćica 48

ALEXANDER CORAZZA, 8. 1. 1904 - Pazin

MARIJA COSILIANI, 25. 10. 1925 - Reka

PETER DAMIANI, 29. 6. 1914 - Meloni (Motovun)

VIRGILIO DARIS, 31. 10. 1910 - Trst

OLIVIERO DE BIANCHI, 8. 12. 1923 - Ronke

SANTE DE FORTI, 5. 5. 1895 - Catania - Firenze

CECILIA DEGANUTTI, 26. 10. 1914 - Videm

ANTONIA DE MIRCIOVIČ, 55 let - Pulj

ANTONIO DI BITONTO, 2. 3. 1925 - Barletta - Trst

IVANKA DOLENC, 17. 8. 1913 - Čermelice (Postojna)

JURE DOMINES, 1898 - Dalmacija

ERCOLE DONATI, 20. 9. 1926 - S. Canzian d'Isonzo

MARIO DONATI, 27. 2. 1892 - S. Canzian d'Isonzo

RENATO DUNDOVIČ, 23. 4. 1914 - Reka

ALDO FABRETTI, 27. 3. 1925 - Trst

LUIGI FACHIN, «VITO», 21. 4. 1912 - Trst

BRUNO FANO - ILLICH, 19. 8. 1918 - Pulj - Trst

AUGUSTIN FERFOLJA, 7. 3. 1895 - Selo na Krasu 49

JOSIP FERFOLJA, 18. 4. 1926 - Medja vas 6

MILAN FERLETTI, 25. 12. 1922 - Vrtojba 162

BRUNO FERRUZZI, 16. 2. 1907 - Trst

CRISTOFORO FIGON, 9. 7. 1921 - Šibenik - Trst

VITTORIO FONDA, «MARCO», 25. 1. 1907 - Trst

JOSIP FORCA - Ciritez (Buzet)

ANGEL FRANCESKIN, 26. 10. 1907 - Selo na Krasu 20

EDMONDO FRANK, 20. 2. 1866 - Sušak

CARLO GIROLAMO FRANCO, 6. 3. 1873 - Trst

GIORGIO FRAUSIN, «EZZO» in «ALDO», 2. 1. 1910 - Milje

LUIGI FRAUSIN, «FRANZ», 21. 6. 1898 - Milje

IVAN FURLAN, 24. 2. 1920 - Vižovlje 7

CARLO GABRIELI, 7. 10. 1917 - Trst

JOSIP GAL - GALLO - Zminj (Pazin)

INES GALLO, 28. 1. 1922 - Reka

ERMINIO GARBO, 15. 2. 1885 - Kaštelir (Istra)

BRUNO GERLANC, 26. 6. 1921 - Trst

ANTON JAKAC, 15. 11. 1873 - Veli Mlun (Buzet)

VINCENZO GIGANTE, «UGO» in «ALDO», 5. 1. 1901 - Brindisi

GIUSEPPE GIOVANNINI «LINO», 29. 12. 1911 - Trst

ALBIN GRMEK, 2. 11. 1914 - Gabrovica na Krasu

MARIO JURISSEVIČ, 8. 12. 1927 - Materada

ANTON GLAVINA, 17. 1. 1921 - Smarje (Koper)

STANKO GOJČA, 24. 6. 1904 - Bazovica

JOŽE GOLEC, 5. 5. 1901 - Maribor - Trst

DOMINIK GOLJEVSČEK, 7. 4. 1912 - Smartno v Brdih

RENATO GROM - GRANDI, 25. 11. 1915 - Reka - Trst

FRANJO GRZINČIČ, 22. 10. 1913 - Klana 155

JOŽE GUSTINČIČ - Slivje 26

LEONORA HARTMAN - RIMINI, 21. 8. 1881 - Reka - Trst

ANTON HERVATIN, 3. 12. 1902 - Labin - Trst

KONRAD HUS, 1. 2. 1907 - Trbovlje - Prebold

FRANC ISKRA, 23. 1. 1921 - Rovinj

LEOPOLD JAKOMIN - Kubed

KONRAD JAVORSČEK «Matjaž»

IVAN JURANIČ, 6. 12. 1895 - Reka

ANA JARACH, 28. 11. 1874 - Benetke

ZORA JURKOVIC, 21. 10. 1902 - Blažiči

VERA KALISTER por. DEKLEVA, 4. 7. 1896 - Trst

EZIO KARIS, 9. 10. 1918 - Trst

VIKTOR KOBAL, 1. 6. 1901 - Križ (Nabrežina)

ANGEL KOCJANČIČ, 1914 - Hrastovlje

ANTON KOCJANČIČ - Hrastovlje

EDVARD KOCJANČIČ, 1891 - Bertoki (Koper)

IVAN KOPOL, 2. 4. 1889 - Krkavče (Koper)

ANTON KOGOJ, 17. 9. 1920 - Grgar 85

ZORKO KOVAČIČ, 24. 11. 1919 - Kozjane (Materija)

KATICA KOVAČIČ, 11. 11. 1908 - Sušak

DARINKA KOVERLICA - Matulji - Volosko

ANTON KOZLOVIČ - Butari

SANTO KRAMER, 11. 11. 1924 - Motovun

JOSIP KRAVOS, 4. 3. 1908 - Trst

GIUSEPPE KREBS, 16. 9. 1901 - Bregenz - Benetke

ANDREJ KREGAR, 10. 11. 1907 - Reka

SREČKO KREŠEVIČ, 20. 7. 1920 - Števerjan

ANGELO HRVATIN, 2. 10. 1903 - Pazin

LIDIJA KRIZMANČIČ, 25. 9. 1923 - Gabrovica (Koper)

AMELIA LA GUARDIA, 27. 1. 1921 - Umag

MARIO LARIC, 26. 4. 1908 - Milje - Trst

MARJAN LAVRENIČIČ, 7. 3. 1914 - Kopriva - Trst

ROZA LEGISA, 7. 2. 1922 - Prečnik 14

FRANČISKA LENARDIČ, por. ŠIBENIK, 9. 9. 1874 - Postojna - Trst

ANTONIO LEONARDELLI, 7. 6. 1914 - Pulj

GIUSTO LEONARDELLI, 2. 12. 1919 - Pulj

PAVEL LIKOVIC, 1918 - Cleveland - Gornji Ig (Ljubljana)

GIOVANNI LUCANI, 26. 11. 1885 - Pulj

DUSAN LUKSETIČ, 8. 5. 1923 - Rukavac - Matulji

ALEXANDER MAMIČ, 16. 2. 1902 - Reka

RUDOLF MANDIČ, 20. 6. 1914 - Zamet (Reka)

LUCIANO MANLI, 30. 10. 1925 - Trst

ANTONIO MANZIN, 7. 6. 1920 - Vodnjan

GIULIO MARASSI, «GLAUČO», 11. 8. 1914 - Campore 127

VILLI MARTINIS, 27. 3. 1916 - Reka

EDUARDO MENON, 22. 2. 1926 - Krmin

MATTEO DI CONI, 8. 2. 1914 - Vodnjan

FRANČISKA JELERČIČ por. MIHELČIČ, 30. 5. 1895 - Vrabče - Trst

KLARA MIHELČIČ, 19. 1. 1924 - Trst

JOSIP MILOT, 3. 3. 1903 - Trst

IVAN MIKOCIČ, 15. 3. 1924 - Matulji

BRUNO MILEVOJ, 14. 4. 1924 - Pazin (Pulj)

JANKO MILOČIČ, 30. 8. 1922 - Salež

DUSAN MILOTIČ, 18. 7. 1912 - Milotiči (Pazin)

EVARISTO MISSIGOI «IL MONGOLO», 26. 10. 1905 - Trst

VALENTINO MOLINA, 14. 2. 1901 - Benetke - Trst

MARIO MOZETIČ, 26. 11. 1915 - Vrtojba 95

ANA MUSKOVIČ - Motovun (Istra)

FELICE MUSTACCHI - Trst

JOSIP NAKER, 4. 6. 1911 - Opatija - Orehovlje

BRANKO NARDIN, 27. 7. 1925 - Bukovica 144 (Nova Gorica)

ERNEST CERNIGOJ, NERI, 30. 10. 1904 - Trst

STANISLAV NEŽIČ, 16. 7. 1912 - Nuga (Istra)

GIOVANNI NOVEL, 13. 7. 1905 - Campore 141

JOŽEF OBLAK, 1. 11. 1910 - Rožar (Istra)

GIOVANNI PACHLICH, 10. 6. 1904 - Materada - Trst

ANTON PAHOR, 27. 8. 1895 - Selo na Krasu 19

ANTON PAHOR, 3. 7. 1892 - Selo na Krasu 42

MATILJA PAHOR, 1893 - Selo na Krasu 15

STANKO PAHOR, 1902 - Selo na Krasu

DANICA PAHOR, 12. 8. 1925 - Selo na Krasu 7

MARIJA PAOLETTI, 20. 1. 1926 - Opatalj - Trst

SONIA PASQUINUCCI roj. KOVAČIČ, 14. 7. 1923 - Split

ADELE FORZA roj. PEČARIČ, 2. 7. 1904 - Pobjeg (Koper)

KAROL PEHAR, 16. 3. 1923 - Ičići (Opatija)

GUIDO PELLAGOLLI, 12. 11. 1916 - Alatri

JOŽE PERDEC, 25. 2. 1902 - Selo na Krasu 28

VLADIMIR PERŠIČ, 1922 - Sempas

MARGHERITA PERUGIA por. LORIA - Trst

OTTORINO PEsENTI, 1. 3. 1910 - Trst

DANILO PETAROS, 23. 3. 1924 - Boršt (Dolina)

ALDO PETECH, 20. 9. 1924 - Milje

VINKO PETRIČ, 19. 7. 1914 - Kastav

LUIGI PEZZOLI, 25. 1. 1920 - Pulj - Trst

LINA DINA PINCHERLE, 1. 8. 1895 - Gorica - Trst

MILAN PIPAN, 14. 11. 1924 - Vižovlje

RENATO PIUCA, 13. 9. 1924 - Grožnjan

LEONARDO PIZZULIN, 17. 6. 1876 - Mernico - Dolina

PRIČEVANJA IN SPOMINI OB 30-LETNICI OSVOBODITVE

PRED OBOROŽENO VSTAJO V TRSTU

SLOVENSKO-ITALIJANSKI PLENUM DOKONČNO RAZGALL NAMENE CLN

Proglas plenuma je govoril o oboroženi vstaji, kar je Oblastni komite kritiziral zaradi nevarnosti izdajanja načrtov - Kritiziral je tudi rezerviranje mest v izvršnem odboru plenuma za tri predstavnike CLN

V zadnji številki smo poročali o poteku slovensko-italijanskega plenuma v Trstu. O njem je dan po plenumu, t.j. 14. aprila 1945, poročal Obkomu Branko Babič. Med drugim povedal, da bo v nekaj dneh izšel proglas plenuma Tržačanom, kar se je potem zgodilo 17. aprila. V proglasu je bilo rečeno, da je Slovensko-italijanski antifašistični izvršni odbor za Trst (SLAITO) edini zakoniti predstavnik tržaških antifašističnih množic, ki bo prevzel ob osvoboditvi mesta začasno, do splošnih, svobodnih in tajnih volitev - politično in upravno oblast mesta Trst. Proglas poziva Tržačane, naj se pripravijo na oboroženo vstajo. »Ne smemo čakati, da nas bodo osvobodili drugi. Toliko svobode bomo imeli, kolikor bomo zanj žrtvovali«.

V svojem poročilu Obkomu opisuje Babič tudi razgovor s člani CLN pred plenumom. »Obljubili so, da bodo prišli na plenum imeti pa so pomisleke predvsem glede naših borbenih formacij in zahtevali so, naj bi priznali mestno gardo kot njihovo bojno formacijo, ki bo osvobodila Trst in ga obvarovala pred nevarnostjo od katere koli strani«. Naši so jim odgovorili, da je mestna garda v službi okupatorja in zato z njo ne moremo imeti nič skupnega in da ne priznavajo nobene druge vojske kot zavezniško in JA, katere sestavi del je tudi 9. korpus in v katerem so tudi 4. italijanske brigade. Samo ta vojska lahko zasede Trst. Komanda mesta Trst je podrejena 9. korpusu in le ta lahko prevzame vojaško oblast v Trstu. V naše bojne skupine v Trstu so vključene vse iskrene tržaške antifašistične skupine brez razlik v narodnosti. Osvoboditev Trsta od katere koli zavezniške vojske se ne bo odločila o bodoči pripadnosti Trsta«.

Babič je nadalje poudaril, da je bil plenum dobro pripravljen, oba referata sta bila dobra, nista pa bila vseč delegatom CLN. Razvila se je živahna diskusija, v katero pa so delegati CLN malo posegli. Izgovorili so se, da niso bili pripravljeni na tako temeljite stvari in da nimajo pooblastila, da bi zavzeli stališče od izvršnega odbora.

CK je sporočil Obkomu 14. aprila, da je položaj glede Trsta boljši, kot je bil. Zavezniki bodo priznali našo civilno oblast, vojsko pa tam, kjer jo bomo vzpostavili z zasedbo. Na temelju naše linije je treba ez ilegalno Komando mesta Trst na čelu pripraviti v Trstu oboroženo vstajo za dani trenutek kot pomoč JA». O tem se ne sme še ničesar javno govoriti, pač pa je treba pripraviti v Trstu nekaj tisoč mož notranje vojske kot sestavnega dela IX. korpusa.

Na seji tržaškega OK 15. aprila so poudarili, da se CLN še ni sestel v celoti, da bi zavzel stališče glede sklepanja plenuma. Na seji so nekoliko spopolnili tudi plenum.

Istega dne je poročal Obkom CK o pripravih za sklicanje plenuma PNOO, razširjenega z osnovnimi o-

krožnimi aktivisti. Ob tej priložnosti naj bi kooptirali tudi Italijane. Obkom je 16. aprila pisal mestnemu komiteju v Trstu, da je treba začeti kampanjo proti italijanskemu imperializmu, ki naj bi izvajala pri italijanskih demokratih in antifašistih odločnost in jasnost v odnosu do Jugoslavije. V kampanji mora biti jasno izraženo, da priključitev Slovenskega primorja Jugoslaviji ni odvisna od priznanja oziroma ne priznanja Italijanov. To priključitev si je priborilo slovensko ljudstvo z bojem in o tem ne bo razpravljalo z nikomer.

Pismo je komite opozorilo, da po zablja in zanemarja vlogo, ki bi jo morala imeti OF v organiziranju in političnem vodstvu slovensko-italijanskega osvobodilnega gibanja. Zato je treba odločno okrepiti OF, zlasti pa razvijati samozavezanost slovenskega naroda v njegovem boju proti okupatorju. Osnovna naloga Delavske enotnosti mora biti mobilizacija vseh sil za NOV. Komanda mesta Trst mora nastopati kot komanda mesta vojne oblasti IX. korpusa. Mora mobilizirati in strogo varovati vojno tajnost.

Obkom je 19. aprila odgovoril na Babičovo pismo z dne 14. aprila, v katerem pravi med drugim, da so na plenumu naredili nekaj »globokih političnih napak«, ki utegnejo imeti posledice. Predvsem pravi, da proglas plenuma ne bi smel omenjati oborožene vstaje, ker da to samo izdaja neto. Glede odnosa do CLN pa je Obkom poudaril, da »mi nikogar ne prosimo za sodelovanje« in da je treba preiti v razkrivanje CLN. Ni govora o razgovorih okrog predsednika in njegovih številčnic, zato pristojna v izvršnem odboru. Nemogoče je puščati zanje rezervirane mesta. Prosta mesta so samo za aktivne v boju. Njihova vloga v izvršnem odboru bo tolikšna, kolikšna bo prispevek v tem boju! Če so izražali pomisleke o sodelovanju, je to njihova stvar«.

V posebni brzojavki, 19. aprila pa je Obkom spoudaril, da mora biti predsednik PNOO resničen demokrat. V vrsti pisem, ki jih je Obkom tega dne poslal v Trst pa je med drugim rečeno, da obstaja nevarnost, da bi zadnje dni gestapo vrnil svoje agente v naše organizacije.

20. aprila je Obkom poročal CK o tržaškem plenumu in razglasu izvršnega odbora, v katerem je ponovno kritiziral to, da so v izvršnem odboru pustili mesta za delegate CLN. Kmalu zatem pa je tržaški komite poročal Obkomu o popularizaciji izvršnega odbora, v katerem ni delegatov CLN. Poročilo trdi, da v Trstu ni CLN in da gre samo za ožjo skupino sovinitveno in protislovensko orientiranih predstavnikov. »Sedaj z letaki nastopajo proti nam in mi jim odgovarjamo ofenzivno«, pravi poročilo in ugotavlja, da to skupino ni mogoče sodelovati.

Bogdan C. Novak pa piše v svoji knjigi »Trst 1941-1954«, da je CLN dal 15. aprila kompromisen predlog, po katerem naj bi vsaka stran izvolila v mešani odbor po 5 članov pred-

nik pa naj bi bil neki italijanski komunist, znan po svojem nasprotovanju do priključitve Trsta v Jugoslavijo. Komunisti so ta predlog zavrnili in nato imenovali tri nove člane CEAS, ki je tako štel 15 članov. Sredi aprila je CEAS postal najvišje politično predstavništvo vseh »filokomunističnih sil v Trstu«.

Vse to dogajanje priča o zelo intenzivnem in razgibanem času neposredno pred vstajo samo in tudi o odgovornih političnih ukrepih, ki so jih takrat morali sprejemati voditelji narodnoosvobodilnega gibanja na Primorskem in v Trstu.

V teh dneh, ko se spominjamo tridesetletnice zmage nad nacizmom in življamo dogodke, ki so k tej zmagi pripomogli, podčrtujemo tudi bratstvo, ki se je v tem antifašističnem boju skovalo. Na sliki skupina borcev italijanske divizije »Garibaldi-Natione«, drugi z leve njen komandant Mario Fantini - Sasso v času pred tridesetimi leti

ŽRTVE ZAVEDNE SLOVENSKE DRUŽINE IZ DOBERDOBA

NONI KARLINI LAKOVIČ VOJNA POBRALA MOŽA IN TRI SINOVE

Oče je šel v svojo vojsko za sinom - Prvi sin niti ni prišel še v vojsko Enega sina so poglani v zrak s hišo vred - Najmlajši je prišel domov umret

Kot je kmetov plug le s težavo razoral trdo doberdobsko kraško zemljo, tako je tragedija minule vojne z neverjetno lahkoto razorala v globoke gube obraz naše none. Ni pa zasenčila bistrega in obenem žalostnega pogleda dveh živih oči, ki skrivno strahote in trpljenje zaradi nacifašističnega razdejavanja.

Ime naše none je Karolina Peric vdova Lakovič. Rodila pa se je v Dobrodo, na Silvestrov dan 1899. leta.

Ze prva svetovna vojna je mladenku dekletu povzročila nebroj strahot in žalosti, istočasno pa je bodeči ženi skovala trden slovenski značaj in veliko življenjsko izkušnost.

Poročila se je in imela kar deset otrok. Z letom 1943 pa se je za zavedno slovensko ženo in mater začela neizprosna družinska tragedija.

Nona Karolina Lakovič

25. avgusta 1943: Fašisti so že zdavnaj razsajali po slovenski vasi. Tistega dne pa je med slovenskimi fanti vladalo skrito veselo razpoloženje. Spremiti bi morali k vojakom Tabajevskega sina. Naš Pepe se je ostrigel, skrbno obrijl šil so v Laško, da bi se malo razvedrili. Ko so se napotili proti domu, so sklenili, da se bodo zaradi vročine osvežili v malem potoku v Selcah. »Naš Pepe ni znal dobro plavati, zasel ga je krč in je utonil«.

Kruta usoda se je z našo družino tragično poigrala, a žalosti ni bilo še konec. Komaj začela se je...

September 1943: Nemci so vdrl v Dobrodo. Vaščane je prevzel strah. Fantje so nabežali pred nemškimi nasiljem. Ženske so se poskrile, pridružile so se možem. Naš nono se je zatekel v Dol. Skril se je v jarek, naša nona pa v bližnjega. Zadržila sta si bila blizu v strahu pred Nemci in v skritem upanju, da se bosta kmalu videla. Usoda pa je hotela drugače.

Naš nono, Josip Lakovič, se je pridružil partizanom na Vojskem. Usoda je tudi hotela, da mu je bil pri partizanih starejši sin Slavko komandir. Nonota so namestili kot pomočnika v kuhinji.

10. decembra 1943: Nemci in fašisti so silovito napadli na Vojskem pri Idriji. Večina partizanov se je rešila iz zasede. Naš nono, ki je bil malo naglušen, ni opazil nemške zasede. Padel je Nemcem v roke, ki so ga pri priči ustrelili.

Božični prazniki, 1943. Nona je doma pekla kruh za številne lačne

otroke, ko ji je objokana vaščanka sporočila, da ji je padel tudi sin Slavko, komandir brkanskega VOS. Žalostni krik je prestrašil raztrgane in lačne otroke, ki so se krčevito oprjeli matere.

Vaščanka na se je bila zmotila. Slavko je bil živ. Umrl je njenemu sinu podoben partizan.

Sredi januarja 1944. Nacifašistično zlo je ponovno udarilo na našo hišo. Ko so Nemci v spremstvu izdajalca pridrveli v Dobrodo, je vas zajela tragični molk. Ženske so v strahu držale pri sebi svoje otroke, redki mlajši moški in fantje so o nemeli: »Zdaj bo po nas!«.

Po vasi se je razlegel klic: »Vsi na trg!«.

Tudi naš Rudi je moral iz hiše. Nona ga je spodbujala, naj gre ven, kajti Milka Ferletiča so našli do-

Rudi

Miro

Miro

Junij 1944: Fašisti in Nemci so spet razsajali v Dobrodo. Dobili so partizansko skladišče. Prišli so 74 vaščanov. Našega Maksa so zajeli na dvorišču. Prelepi so ga do krvi. Nona je stekla na dvorišče. Silovito so sunili Maksa. Obrnil se je proti oficirju in svoji materi. Potožil je in dejal: »Ich lavoro in cantier. Mama, reši me!« Zaman so bile nonine solze. Maksa so odpeljali najprej v Gradisce, nato v Gorico. Končal je v Nemčiji. Delal je v neki vojaški tovarni. Hudo je zbolel.

Po končani vojni so Doberdobci daleč na hribu opazili suhega fanta, ki se počasi pomika proti vasi. V rokah je imel raztrgan kovček. Bil je Maks, 16 let, sestradan (»ni tehtal niti 40 kg«). Umrl je istega leta za jetiko.

Štrinjast dni pred koncem vojne. Srd in razočaranje sta se polastila nemških vojakov. »Reich« je bil pri koncu. Ni se pa končala krutost teh vojakov. Mirko je bil tedaj star 14 let. Nemci so ga zasačili na vozu, ko je pomagal ubogi ženski pri prevozu pohištva na Vrh. Vrgli so ga z voza in odpeljali v doberdobsko šolo, tam so ga strazili vso noč. Naša nona mu je mesla skodelico juhe in odedo. Mirko ni mogel je stati. Z mano sta vso noč jokala. Zgodaj zjutraj so ga naložili na avtomobil.

Mirko je zjokal: »Adijo, mama, nikdar več se ne bova videla!« Nona je pokleknila pred nemškim oficirjem. Prosila ga je, naj ji pušti vsaj tega sina. Odpeljali so ga. Nekaj dni pred koncem vojne je bila naša, za tretjino pomorjena družina doma. Ob 11. uri zvečer je nekdo potkal na vrata. »Nemci?!« Bil je Mirko. Uspelo mu je zbežati iz Pavie, kamor so ga odpeljali. Pri begu mu je pomagal oficir. Zasmilila se mu je naša nona, ko je v Doberdobu na kolenih prosi, naj ji vrne sina?

Materine solze so rešile enega od sinov, a koliko solz je uboga nona prelila ob grobovih drugih sinov in moža.

Branko Lakovič

KOD VSE SMO TRPELI PO TABORIŠČIH...

Taborišče na Rabu in Rabska brigada

Založba Lipa v Kopru bo izdala knjigo, ki zgodovinsko prikazuje eno najhujših taborišč, kar jih je organizirala fašistična Italija

V letošnjem programu dela komisije za spremljanje in proučevanje zgodovine delavskega gibanja, ki deluje pri medobčinskem svetu ZKS v Kopru, se pripravljata tudi knjigi, ki bo izšla pri založbi LIPA iz Kopra pod naslovom »Koncentracijska taborišča Rab in Rabska brigada«. Avtor knjige je Franc Potočnik, nekdanji član izvršnega odbora OF v rabski taborišči in pozneje komandant Rabske brigade. Namen knjige je, da širši javnosti osvetli manj znane zgodovinske dogodke, ki so se odigrali na omenjenem otoku v letih 1942/43 in ki so dovedli do največjega slovenskega groba - žrtve fašističnega terorja. V knjigi bo priložen ves razpoložljivi dokumentarni material, ki ga je avtor uspel zbrati od nekdanjih internirancev, ki so preživeli grozote fašističnega nasilja.

Zaradi boljšega razumevanja takratnih dogodkov je avtor snov knjige razdelil v tri poglavja. V prvem poglavju, pod naslovom »Vojna«, citira razne dokumente, ki obravnavajo dogodke v letu 1941, ki so privedli do tako hitre kapitulacije bivše Jugoslavije. Zelo pregledno podaja italijansko fašistično okupacijo »Ljubljanske pokrajine« ter ukrepe okupatorja in domačih izdajalcev, z druge strani pa seznanja bralca z razvojem osvobodilnega gibanja v tej pokrajini vse do kapitulacije Italije. Podoben prikaz je podan tudi za tiste kraje iz Hrvaške, od koder so italijanski fašisti vodili ljudi na otok Rab. Po kratkem prikazu o judoskopskem prebivalstvu, ki je prav tako bilo internirano na otok Rabu sledi opis stanja in splošne orientacije preprosti slovenski množici v množičnem preganjanju naših ljudi in v poizmi tasi ter z ropanjem in ucievanjem vsega, kar jim je prišlo pod roko. Nato navaja tekste z dobesednimi italijanskimi ukazi, iz katerih je razvidno, da je bil genocid nad našim prebivalstvom premišljeno ispolnjen in organizirano izvršen. Ob koncu prvega dela knjige nas avtor seznani z mednarodno pravnimi položaji naših ljudi pod

prečetkom vojne. Sledi opisovanje zločinov, ki so jih povzročili italijanski fašisti in domači izdajalci v naših krajih, z množičnim preganjanjem naših ljudi in v poizmi tasi ter z ropanjem in ucievanjem vsega, kar jim je prišlo pod roko. Nato navaja tekste z dobesednimi italijanskimi ukazi, iz katerih je razvidno, da je bil genocid nad našim prebivalstvom premišljeno ispolnjen in organizirano izvršen. Ob koncu prvega dela knjige nas avtor seznani z mednarodno pravnimi položaji naših ljudi pod

prečetkom vojne. Sledi opisovanje zločinov, ki so jih povzročili italijanski fašisti in domači izdajalci v naših krajih, z množičnim preganjanjem naših ljudi in v poizmi tasi ter z ropanjem in ucievanjem vsega, kar jim je prišlo pod roko. Nato navaja tekste z dobesednimi italijanskimi ukazi, iz katerih je razvidno, da je bil genocid nad našim prebivalstvom premišljeno ispolnjen in organizirano izvršen. Ob koncu prvega dela knjige nas avtor seznani z mednarodno pravnimi položaji naših ljudi pod

Albert Klun

NADALJEVANJE S 6. STRANI

Vprašanja

da se zazremo vanjo in postavimo vprašanja, ki žgejo v dušah naše mladine. Koliko šolskih nalog o partizanski vojni in obletnici osvoboditve so pisali naši dijaki letos? In kaj so jim odgovorili? Koliko knjig, koliko zgodovinskih predavanj, koliko debat so jim organizirali profesorji slovensčine, italijansčine, zgodovine in državljanske vzgoje?

Opazimo, da prihaja v Rižarno, največji grob slovenskih borcev za svobodo, vedno več dijakov italijanskih šol, sprašujejo o vzrokih, obiskujejo svoje žrtve, zbirajo gradivo o osvobodilnem boju, skupaj s svojimi profesorji obiskujejo Institut za raziskavo o partizanih v naši deželi. Ni to tisočkrat bolj krvavo aktualno in živo, kakor ogled Neapeljskega zaliva in rimskih katakomb?

Koliko katekezev, koliko seminarjev, koliko skupnih raziskav o preteklosti in sedanjosti fašizmu so jim organizirali? So jim spregovorili o Koroških danih, o Benečiji danih, o boju naše manjšine za enakopravnost?

Ali pa se še dogaja, k sreči poredkoma, da morajo dijaki požirati lirčne pripovedi o »lepih plavaliscih domobranskih fantih«, za katere sta Rižarna in Ulica Bellosguardo stalna tiha obtožnica kot za Collotijev bando?

Ali je mogoče, čeprav nezaljšano, da lahko misovska športna organizacija šteje med svojimi člani tudi bivše slovenske dijakke? Zakaj?

Se lahko zato vprašamo, koliko »antifašistične vzgoje« daje naša šola mladim pokolenjem?

K sreči odgovarja mladina sama, ko se sama vzgaja in črpa povod, v družini, na cesti, v prosvetnih in političnih organizacijah to, česar ji zahtohli programi le poredkoma dajejo v zadostni meri. Ker se vzgaja v življenju, v kateri sama aktivno posega in se v njem osvеща.

V Milanu, na Trgu Cavour, je padel osemnajstletni dijak, pripadnik drugega povojnega pokolenja. Tudi naši dijaki vedo, da je padel začet s strelo iz fašističnega samokresa. Ubili so ga in sedaj je njegovo ime zadnje v spisku padlih borcev za osvoboditev vseh nas, kot najmlajša žrtev mladega odpornišstva, ki ni izumrl.

Branko Lakovič

fašistično okupacijo, pri čemer citirajo tekste IV. haške konvencije in nekatere splošne tendence mednarodnega vojnega prava.

V drugem delu knjige v poglavju »Koncentracijska taborišča na otoku Rabu« najprej podaja kratek situacijski oris 4 taborišč in nato preide na podrobno opisovanje razmer, ki so takrat bile v tem zloglasnem taborišču. Govori o taboriščih in podaja tekst zbirnega poročila za transport 10.537 oseb, ki so jih internirali na otok Rab. V tem poglavju podaja sliko o strašnem življenju naših ljudi v taboriščih t.j. pogoje, v katerih so morali živeti. Govori o spremembah, do katerih je prišlo v taboriščih po porazu fašističnega armad pri Stalingradu in o začetkih organiziranega delovanja Osvobodilne fronte.

Poroča nadalje o formiranju prvih ilegalnih vojaških enot in končno na seznanjanje z dogodki v zvezi s kapitulacijo Italije, razorožitvijo fašistične vojske in z osvoboditvijo ljudi.

V tretjem poglavju, ki nosi naslov »Rabska brigada in njena pot«, je opisal ustanovitev Rabske brigade v taborišči številka 1. in II. Nato opisuje uspeh pomorski desant na otok Cres, ki so ga izvršile enote Rabske brigade. Sledi prikaz izkrcanja vse brigade na obalo (takrat je v brigadi bilo skupaj 1700 borcev) in njihov pohod proti Sloveniji.

V knjigi bo priloženo tudi zelo bogato dokumentarno gradivo s 50 fotografijami, skicami in dokumenti. Prav tako bo priložena vsa korespondenca štaba brigade z višjimi štabi NOVJ. Posebno bo z nekatereimi podatki objavljen tudi seznam borcev, ki so bili prisotni na Mašunu 3. oktobra 1943 ob njenem razformiranju.

Avtor knjige se je skupaj s številnimi sodelavci potrudil, da so sklenili besedi navede še nekatere druge zelo važne podatke: o preciznih vseh bivših internirancev na otoku, o poveljih prizadevanj in ureditvi pokopališča žrtve fašizma na Rabu, na katerem je pokopanih 1006 identificiranih ljudi - kolikor jih je uspelo zbrati odboru za ureditev rabskega pokopališča, ki je deloval pri RO ZOB NOV SR Slovenije leta 1953. Računajo pa, da je v taborišču na Rabu umrlo skupaj okrog stiri tisoč ljudi.

Albert Klun

Važno povelje

Stab 11. korpusa je moral nato koordinirati nastop obeh divizij s tem, da je eno brigado 43. divizije poslal v Istro, takoj ko je bilo mogoče. Korpusu so dali na razpolago 1. in 3. divizion Artiljerijske brigade. Napad na Generalški Stol in na 104. divizijo je nadaljevala 20. divizija. Na razpolago so ji dali bataljon tankov, ki je do takrat sodeloval s 13. divizijo.

Pisмени ukazi s tem v zvezi so bili poslani 14. aprila ob 2 uri 50. Tudi ta datum je za zgodovino prodora na Trst izredne važnosti. Od nešteti operacij je bila najvažnejša operacija napada na Tounj. Nemci so bili tam utrjeni v treh oporiščih, ki so jih branili del 22. ljuvskega polka, del 13. ustavske domobranske divizije, ostanki 332. divizije, katerim je uspelo pobegniti iz Jospolada ter nekaj tankov in motorizirane artiljerije.

Napad na Tounj se je začel ob 6. uri zjutraj. Okrog 9. ure je tretji brigadi uspelo zavzeti mesto, toda sovražnik jo je s protinapadom vrnil iz Zdenca. Nato je brigada skupaj s 1. brigado 34. divizije nadaljevala napad toda šele okrog 17.30 ji je uspelo zavzeti obe mesti in goniti sovražnika proti Dolnjim Dubravam. Umik iz Tounja je sovražnik ščitil s tanki.

Tanki, ki so sodelovali s 3. brigado so naleteli na močne ovire. Četa, ki je napadala v smeri Skradnika in Tounja, je naletela na porušen most na reki Tounjci.

2. brigada je začela napad ob 9. uri in je takoj vržila sovražnika iz D. Dubrav ter nadaljevala v smeri Ježice. Toda sovražnik je dobil pomoč s petimi tanki in dvema oklepnima avtomobiloma ter prešel v dve smeri v protinapad ter zavrnil brigado do izhodnih položajev. Toda brigada je ob 11.30 vnovič napadla in vrгла sovražnika v smeri Generalškega Stola.

1. brigada je napadla sovražnika, ki se je umikal iz D. Dubrav. Sovražnik deli, ki so se umikali iz Tounja, pa so naleteli na 2. brigado. Sovražna posadka iz Generalškega Stola, ki so jo podpirali tanki in artiljerija, je prebila razpored brigade in tako omogočila umik delov, ki so se umikali iz Tounja.

Divizija je torej samo delno opravila svojo nalogo. Zavzela je Tounj in D. Dubrave, ker ji ni uspelo izkoristiti ugodnih pogojev za uničenje njihovih posadk.

SPOMINI BIVŠEGA AKTIVISTA

Vabilo na večerjo - vabilo na sestanek

Pred tridesetimi leti se je zaključil, zmagoslavno za nas, krvavi boj, ki so ga nacifašistične sile pričele šest let poprej proti svobodoljubnim narodom, da bi jih zasunili in uničili. Toda napadeni narodi so se uprli ter šli v boj za svojo obstanek, za narodnostno in socialno pravico. Vseh strahotnih čas je vojni vihar neizprosno uničeval človeška življenja in iz katerega se je rodila epopeja narodnoosvobodilnega bojevanja. Do sedaj je le malo pisalo o delovanju teh skromnih in skritih borcev in je želeli, da bi se v bodoče kaj več povedalo in o njih pisalo. Ta je bil prispevek tudi ne po povedal bove kaj, vsebuje le nekaj osebnih doživljaj, ker imen premožnih sodelavcev in dogodkov nimam več v spominu. Je pač minilo trideset let.

V stik z ljudmi, ki so že v jeseni 1941 pričeli pripravljati uporniško gibanje, smo prišli nekateri iz šentjacobске družbe na domu znanega trgovca Franca Vrhna, ki nas je povabil k sebi na dom na večerjo, verjetno nalož za pripravljenost. Od »nas« so bili navzoči: Lojzka Čehovin-Grozdana, Ema Kerševan, Rezi Tomšič, Medved, jaz in gotovo še kdo, ker nas je bilo precej. Na tej večerji sta bila navzoča tudi dva nam nepoznana človeka, katerega nam je Franc predstavil kot svojega znanca z onkraj meje. Seveda, točneje nismo zvedeli, kdo sta; le da se je iz razgovora, ki se je ves večer sukal okoli dogodkov, ki so se odigrali v različnih krajih naše Primorske, dalo sklepati, da sta nekaj več kot navadna znanca prijatelja Vrhna. In res, bila sta brata Kovčič - menda prva organizatorja pomorskega gibanja v našem mestu. Že nekaj dni pozneje smo z njima navezali prve delovne stike, sicer zelo previdno, a prebili smo led - in šlo je dalje.

Nekako spomladi leta 1942 pa sem pri Tončini in Emilu Colji prišel v stik z Albinom Čotarjem - Karlom in nekaj pozneje tudi z Blažem ter z njima začel se pravo in zelo živahno sodelovanje v vrstah aktivistov, ki je trajalo do konca vojne: razen v času bivanja v zaporu. In kot jaz, ki se v tistih nevarnih časih in pozneje vključilo v to borbo na stotine in stotine ljudi. Mnogi od teh so izgubili življenje, drugi pretrpeli nepopisne muke in podobno. Zato ob tej zgodovinski obletnici moj spomin objema vse sorce, da z nji mi zaživim one težke a slavne dni.

TROŠENJE PROPAGANDNIH LISTKOV V MESTU

Kot je naraščal sovražni pritisk na naše ljudstvo, tako je naraščal odpor tega proti zatiralcem. Dejavnost aktivistov se je tudi v mestu širila ter dala čutili svojo moč in obstoj.

Spomladi 1943. je bilo sklenjeno, da se izvede akcija propagandnih listkov, ki naj bi dokazala vsem, da delujejo sile, ki ne mislijo kloniti nasilju. To dejanje se je moralo izvršiti po vsem mestu ob istem času, to je zvečer, ob določeni uri. Skupina, v katero sem bil vključen, je morala opraviti trošenje od Magdalene do Sv. Jakoba. Meni je bila odkazana Istrska ulica, okrog šole in karabinerske kasarne in naprej proti Šentjacobskemu trgu. Med šolo in kasarno sem vtaknil nekaj listov in karabinjerjem na pritičilo okna z željo, da bi tudi oni prebrali naše načrte za bodočnost. Tudi pred glavnim vhodom sem jih nekaj vtaknil. Mrzlično in urno sem hodil v ulici in od nevarnega kraja. Srečno sem zaključil in opravil do konca sprejeto nalogo ter odhitel na dolenji kraj, kjer se je morala zgledati po opravljenem delu celotna skupina »trošiteljev«, da smo se lah-

ko takoj prepirali, če smo vsi srečno končali to delo. K sreči smo bili vsi.

TEMNA JE NOČ...

Imeli smo sestanek v Skednju pri Francu Mezgecu. Moralo je biti na »precej visoki ravni«, ker vem, da sta bila navzoča dva tovarisha »od zunaj«. Od mojih ožjih znancev je bil na sestanku Medved, ne vem pa, o čem se je razpravljalo. Naša »gosta« sta bila precej oborožena: položila sta na mizo vsak po dve bombi ter po veliko pištolo. Vse to sta odlagala tako previdno in naravno, kot bi šlo za kake škatice. Meni, ki nisem imel nikoli opravka s takimi zadevami, je postajalo vroče ter sem kolikor se je dalo obračal oč drugim. Neverjetno dolgo se mi je zdel ta sestanek in prav oddahnil sem se, ko je bilo rečeno, da smo končali in da naj izginemo v noč.

Odhajali smo drug za drugim v predsednjih kakih petih minut zaradi previdnosti. Toda ta večer je bila previdnost nepotrebna, kajti zunal je bila tema tako črna in nepredvidna, da ko sem šel iz Mezgečeve hiše, nisem videl nič, nisem vedel niti kam bi. Ze sem hotel spet in hišo, a sem si rekel: če so našli pot oni, ki so odšli pred mano, jo bom našel tudi jaz. In res so se počasi začeli kazati obrisi hiš in poti in odšel sem previdno proti meji, prevzel ob doživljaju počasi domov, kjer sta mi še dolgo v noč rojila po glavi orožje in pa črna, nepredvidna tema.

Vladimir Premru

horoskop horoskop horoskop horoskop horoskop

OVEN (od 21. 3. do 20. 4.) Dobili boste sporočilo, ki vas bo presenetilo in vam vilo novih moči. Ne računajte z izrednimi rezultati. Neko prijetno srečanje. V družini vse lepo in prav. Prav tako tudi v zdravju.

BIK (od 21. 4. do 20. 5.) Dobili boste pohvalo, ki je pravzaprav ne boste niti zaslužili. Lepi rezultati, ki pa niso utemeljeni in ne bodo niti trajni. Z ljubljeno osebo boste delali načrte za poletne počitnice. Prehlad.

DVOJEKA (od 21. 5. do 21. 6.) Sklenili boste pogodbo ali opravili delo, ki vam bo zagotovilo gneten uspeh. Lep rezultat tudi na družbenem področju. Ie da ne računajte preveč z njim. Nekoliko ljubosumni boste. Zdravje dobro.

VELJAVEN OD 20. DO 26. APRILA 1975

RAK (od 22. 6. do 22. 7.) Ločite med resničnim uspehom in med evforijo, za katero se skrivajo nič kaj pošteni interesi. Razumeti bo treba neke načrte in jih šele nato izpeljati. Zelo lepa vest. Prebavne motnje.

LEV (od 23. 7. do 22. 8.) Z lepo besedo se včasih več doseže kot z ostroščjo. Bodite razumevaljoči do tistih, ki vam ne morejo slediti. Hkrati pa ne prehitite napetosti, nato prijetno razpoloženje.

DEVICA (od 23. 8. do 22. 9.) Ne spuščajte se v delo, kjer je vaš sodelavec hudo občutljiv. Moglo bi vam to kdaj pozneje hudo škodovati. Skušajte ohraniti ravnotežje tudi v družbenem okolju.

TEHTNICA (od 23. 9. do 23. 10.) Nekdo, ki ste ga držali ob strani, vam bo utrl pot in vam veliko koristil. Prepričali se boste, da vaše sodbe niso vedno točne. Na pot boste šli ali dobili lepo pismo. Glavobol.

SKORPIJON (od 24. 10. do 22. 11.) Neke novost vas bo presenetila in vam dala misliti. Morda vam bo koristila za pozneje. Na delu soglasje in lepi uspehi. Ne bo pa tako v vašem ožjem krogu. Zdravje kar dobro.

STRELEC (od 23. 11. do 22. 12.) Z lahkoto ne boste prodrli in vendar bo vaša obveljala. Zavijajte rokave, da vam ne bo kdo kaj očital. Ljubljena oseba vam bo v oporo. Nerazpoloženi boste zaradi utrujenosti.

KOZOROG (od 21. 12. do 20. 1.) Razmere so vam sicer naklonjene, le da so vaše zahteve nekoliko prevelike in od tod pogosto nerazpoloženje. Vsklanjajte svoje želje z možnostmi, pa tudi z razpoloženjem okolice. Potrebni ste počitka.

VODNAR (od 21. 1. do 19. 2.) Zgrešili ste, ko ste prevzeli delo, ki vam ne leži. Nevarnost neprijetnega trčenja z ljudmi, ki odločajo tudi o vašem položaju. Načrti za še bolj skladno življenje v družini. Zdravje kar dobro.

RIBI (od 20. 2. do 20. 3.) Potrebno vam bo veliko dobre volje, kajti sicer boste slabše izpeljali. Vsaših se zaležite in morate klicati na pomoč tiste, ki se na stvar bolj spoznajo. Ljubosumni boste in ihtavi.

VODORAVNO: 1. italijanska prestolnica, 3. ime filmskega igralca Ustinova, 7. »huda« deževlja, 13. Urban Viljem, 14. posredovalec pri hipnoti ali spiritizmu, 15. cvetni obod svetno odevale, 16. družbeni delovce, 18. mesto K.K. Ignis, 19. večja tržska tovarna, 20. iz tokočinec ki jih pripravljajo čebele, 21. Lovšin Evgen, 22. očka, 23. država s polarnimi otoki, 24. ruski pisatelj (Aleksander, »Volokolamska cesta«), 25. hiter, 26. plesni kot operni vložki, 27. športno društvo iz Zgornjega, 28. veznik, 29. loviti, zavrčati, 30. državna blagajna, 31. Renko Stanišavl, 32. prislov, 33. turistični kraj v Sloveniji, 35. ukazati, 36. velik krožnik, 38. orodja, 40. denarna enota več evropskih držav, 41. Ocvirk Anton, 42. najstarejše znano organsko barvilo, 43. ukane, zvijače, 44. ime filmskega Harrisona.

KRIŽANKA... z našim krajem

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
13											
16											
19											
22											
25											
28											
31											
34											
37											
40											
43											
46											

Rešitev križanke v torkovi številki

V OGNJENEM VRTINCU

Risbe Vladimir Herceg Besedilo Ciril Gale

Revija pevske zborov «Primorska poje 75»

(Nadaljevanje s 5. strani)

Moški zbor iz Kobarija je odraz ljubezni do delovne vne. Saj je napredoval do lanskega leta, ko se je prvič pojavil na reviji «Primorska poje». Dosežena je večja kompaktnost v delovanju. Zbor postopoma in ne dovoli, da bi pevec prestopil okvire svojih glasovnih danosti oziroma svoje tehnične pevске usposobljenosti, ki jih ni mogoče dojeti v kratkem času, vsaj v večji meri dovršenosti ne. Skrb za pravilno dihanje na dolocen izgovor, s tem jača reliefnost oblikovanja in se približuje celotni nazornejši gradbi. Nemalo deal je posvetil izgovorjavi, čisti intonaciji, zlasti posameznih skupin in s tem seveda celotni izdelavi. Zbor bi se pri enaki vne in v nadaljnjem prizadevanju utegnil uvrstiti med vodilne primorske zore.

Revija «Primorska poje 75» je pri kraju. Beležili smo uspehe in odklone posameznih zborov. Nihinja so naraven pojav. Vzroka sta v glavnem dva: enaka utrujenost ali »odsluženost« petcev, večših pa obstoj in delovanje zbora odločujočih članov, ali definitivna prekinitev poveskega udejstvovanja starih ljudi in pevdovje, ki je treba začeti z mladimi pevci ali z novim pevčevodjo. Nastopi pa lahko tudi več drugih vzrokov. V takih situacijah ne smemo izgubljati poguma, temveč zbrati je treba vsjo voljo in skušati najti rešitev, ki jo je še v vsakem primeru našla prava pevška privrženost. Tudi ta zadnja revija je to potrdila.

Radio V

NEDELJA, 20. APRILA 1975 PONEDELJEK, 21. APRILA 1975

ITALIJANSKA TELEVIZIJA PRVI KANAL

10.00 Maša in v nedeljo ob 12. uri
12.15 Kmetijska oddaja
12.55 Risani filmi: Predniki
13.30 DNEVNIK
14.00 Gost ob 14. uri: Folco Quilici
14.55 A KOT ANDROMEDA
16.00 Program za mladino
17.00 DNEVNIK
17.30 Rezultati in kronike nogometnega prvenstva
17.55 Varietjski program po želji
19.00 Ital. nogometno prvenstvo: REGISTRIRAN POLČAS
20.00 DNEVNIK
20.30 Trije nereseni problemi: RADOVEDEN ČLOVEK, 2. nadaljevanje
21.40 SPORTNA NEDELJA
22.45 DNEVNIK in Vremenska slika

DRUGI KANAL

19.00 Indijanec Hawk, TV detektivka
19.50 SPORTNI DNEVNIK
20.00 Ob 20. uri
20.30 DNEVNIK
21.00 Sardinska folklor: POJE MARIA CARTA
22.00 Sedmi dan: kulturne aktualnosti

ITALIJANSKA TELEVIZIJA PRVI KANAL

10.30 - 11.50 Sola
12.30 Poljudna znanost: Monografije
12.55 Tedenska knjižna oddaja
13.30 DNEVNIK
14.00 Teden dni v parlamentu
14.35 Tečaj nemškega jezika
16.00 - 17.00 Sola
17.00 DNEVNIK
17.15 Program za najmlajše
17.45 Program za mladino: Slike iz sveta
18.15 OKOLI SVETA V 80 DNEH - Po romanu Julesa Verna
18.45 Sindikalne aktualnosti, Italijanske kronike in Danes v parlamentu
20.00 DNEVNIK
20.40 Mojstri filma: VITTORIO DE SICA
IL GENERALE DELLA ROVERE
22.55 DNEVNIK in Vremenska slika

DRUGI KANAL

18.45 Sportni dnevniki
19.00 Eden od dveh: VŽIGALNIK
20.00 Ob 20. uri
20.30 DNEVNIK
21.00 TV razprave
22.00 SIMFONIČNI KONCERT

JUGOSLOVANSKA TELEVIZIJA

8.55 POROČILA
9.00 J. Semjonov: 17 trenutkov pomladi, TV nadaljevanje
10.15 Otroška matineja: Čudovito žerjavovo darilo, Viking Viki, Avtomobil skozi kamero
11.15 Kmetijska oddaja, pripravila novosadska TV
12.00 PROSLAVA OB 30-LETNICI OSVOBODITVE TABORIŠČA JESENOVAC
14.35 Pisani svet
15.10 Mladi za mlade
15.45 Hokej: SOVJETSKA ZVEZA — ŠVEDSKA
17.00 POROČILA
17.35 Moda, praktični nasveti
17.50 LEONARDO DA VINCI
19.30 DNEVNIK
19.50 Tedenski gospodarski komentar
20.05 P. Zidar: SLEDOVI ČASA, nadaljevanje
20.40 Postaja, kratak film
20.50 BASKI, drugi del dokumentarne oddaje
21.25 Sportni pregled
22.00 DNEVNIK
22.20 Rezervirano za šport

KOPRSKA BARVNA TELEVIZIJA

19.30 Otroški kotichek: KRALJ MATJAŽ IN ALENČICA
20.00 Napoved programa za prihodnje dni
20.15 «Protagonisti», celovečerni film v režiji Marcella Fondata
21.45 JAZZ: LJUBLJANA 1974

JUGOSLOVANSKA TELEVIZIJA

8.10 - 10.00, 14.10 in 15.30 SOLA
17.35 BREMENSKI MUZIKANTJE, serijski film z japonskimi luktami
17.50 Obzornik
18.05 Obzornik
18.05 Pop jazz skupina Ljubljana
18.40 Muzik
18.45 Načrtovanje dietne prehrane
19.00 Odločamo
19.10 Risanka
19.30 DNEVNIK
20.05 E. Kryeziu: JETNIKI
20.55 Kulturne diagonale
21.25 Kratki filmi: Nezaposlenim vstop prepovedan, Dezinfekcija, Model

KOPRSKA BARVNA TELEVIZIJA

19.55 Risanke za otroke
20.15 DNEVNIK
20.30 Morska favna mehiških oba, dokumentarna oddaja
21.00 POTA NOVE JUGOSLAVIJE, dokumentarec
21.30 Od nog do glave, zabavnoglasbena oddaja

TRST A

8.15, 13.15, 14.15, 20.15 Poročila;
8.05 Slovenski motivi; 8.30 Kmetijska oddaja; 9.00 Maša; 11.15 Mladinski oder: «Vancek»; 12.00 Nabožna oddaja; 13.00 Kdo, kdaj, zakaj; 13.30 Glasba po željah; 14.45 Nedeljski koncert; 16.30 O-peretna fantazija; 17.00 Glasba in sport; 18.00 Radijska drama; 18.30 Folklor; 19.30 Zvoki in ritmi; 20.00 Sport; 20.45 Pratika; 22.00 Nedelja v sportu; 22.10 Sodobna glasba.

KOPER

6.30, 7.30, 12.30, 14.30, 17.30, 20.30 Poročila; 6.15 Glasba za dobro jutro; 7.40 Jutranja glasba; 8.30 Kako se pučutiš; 9.15 Orkester; 10.30 Dogodki in odmevi; 12.10 Glasba po željah; 12.35 Zunanjeletni pregled; 15.00 Plošče; 15.30 Pesmi tedna; 15.50 in 16.30 Sosedni kraji in ljudje; 16.50 in 17.50 Glasba po željah; 18.15 Ansambel J. Burnika; 18.30 Na športnih igriščih; 19.30 Prenos RL; 19.30 Pisana glasba; 20.00 Orkestri; 21.00 Sportna nedelja.

NACIONALNI PROGRAM

8.00, 13.00, 15.00, 19.00 Poročila; 9.00 Godala; 11.30 Roditeljski krožek; 12.00 Popularne plošče; 13.20 Kitiš; 14.30 Drugi zvoki; 15.10 Program z I. anicchi; 18.00 O-

TRST A

7.15, 8.15, 13.15, 14.15, 20.15 Poročila; 7.05 Jutranja glasba; 11.40 Sola; 12.00 Opoldne z vami; 13.30 Glasba po željah; 17.00 Program za mladino; 18.15 Umetnost in prireditve; 18.30 Radijska Sola; 18.50 Baročni orkester; 19.02 Jaz-zovska glasba; 20.00 Sport; 20.35 Slovenski razgledi; 22.15 Glasba

KOPER

6.30, 7.30, 12.30, 14.30, 16.30, 17.30, 20.30 Poročila; 6.15 Glasba za dobro jutro; 7.40 Jutranja glasba; 8.30 Strani iz albuma; 9.15 Rock and Roll; 9.30 Priljubljeno jim; 10.10 Otroški kotichek; 11.45 Orkester «La Vera Romagna»; 12.00 Glasba po željah; 14.00 Sportni ponedeljek; 15.15 Otroški kotichek; 16.45 Melodije in ritmi; 17.00 Ponedeljski športni pregled; 18.00 Glasbeni kotichek; 18.15 Primorska poje 1975; 19.00 Prenos RL; 19.30 Pisana glasba; 20.00 Nesmrtni melodije; 21.00 Eros Sequi: «Iz partizanskega življenja».

NACIONALNI PROGRAM

7.00, 8.00, 13.00, 15.00, 19.00 Poročila; 8.30 Jutranje povelje; 9.00 Vi in jaz; 10.00 Reportaža; 11.10 Srečanja; 11.30 Orkester; 13.20 Hit Parade; 14.05 Odprta linija; 14.40 Nadaljevanje; 15.10 in 17.40 Program za mladino;

JUGOSLOVANSKA TELEVIZIJA OD 22. DO 26. APRILA 1975

TOREK, 22. aprila

17.35 Zaba v črnilniku; 17.50 Spoznavajmo glasbo: Kaj je ritem; 18.00 Obzornik; 18.20 Egipt v času Tutankamona; 18.40 Risanka; 18.50 Predstava gledališča «Pekarna»; 19.30 Dnevnik; 20.25 Delavke «Rašice» o sebi; 21.10 L. Fenchutwagner; Brata Lautensack; 22.00 Dnevnik.

KOPRSKA BARVNA TV

19.55 Risanke; 20.15 Dnevnik; 20.30 Serijski film: 17 trenutkov pomladi; 21.20 Dan heroja, film; 22.10 Ekologija velemest.

SREDA, 23. aprila

17.30 Viking Viki; 17.55 Obzornik; 18.10 Mladi za mlade; 18.45 Po slehah napredka; 19.30 Dnev-

KOPRSKA BARVNA TV

19.55 Risanke; 20.15 Dnevnik; 20.30 Obračun z mrtvecem, film; 22.00 Zlet z letalom, dokumentarec; 22.20 Sonce v Lignanu, dokumentarec.

PETEK, 25. aprila

17.20 Kuhinja pri violinskem ključu; O violini; 17.50 Obzornik; 18.05 Madžarska folklor; 18.40 Otrdok svet; moč govora; 19.30 Dnevnik; 19.50 Notranjopolitični komentar; 20.10 Pinky, film; 22.00 O stikih s TV; 22.35 Dnevnik.

KOPRSKA BARVNA TV

19.55 Risanke; 20.15 Dnevnik; 20.35 Češkin portret, film; 22.05 Švedski narodni ples.

FRANCI STRLE: PARTIZANSKI VOLK SAMOTAR

Toda odgovora ni dobila. Ona je silila vanj in šla za njim, neznanec pa se je izmikal. Spoznala je, da je nekdo, ki je prišel volhjat na kraj, kjer so prehajali partizani. Ko je potem v Platu o tem pripovedovala možu, ji je ta strogo zabil, da ne sme nikoli več slediti nobenemu.

«To je bil naš sovražnik. Gotovo je bil oborožen. Ni maral, da bi ga spoznala. Če bi bila še dalje rinila za njim in se ti ne bi mogel umakniti, bi bil gotovo streljal nate,» tako ji je govoril izkušeni mož. Dodal je še, naj tisto noč prebije v njenem skrivališču, češ da bo domov odšla šele potem, ko bodo z daljnogledom ugotovili, da v vasi ni Italijanov.

Zarano prihodnjega dne, bilo je še tema, so iz gozda slišali sumljive šume in ropot po vasi. Takrat so italijanski obmejni stražniki že plenili zajce in kure, vas Vrhnika pa je bila obkoljena od mrkih mož v čeladah. Malo za tem se je zaslislalo tudi mukanje živine. Po Vrhniko so zaplenili 9 prašičev, 10 volov, 17 krav, 2 konja in devet koles, zajcev in kur pa ni nihče štel. Tudi pri Malnarjevih so vzeli dve kravi, eno telico, dva prašiča in 40 kuncev. Ko je bilo ropanje končano, so zanetili ogenj v krogih partizanskih hiš. Ker je bilo sušno in vetrovno,

je pogorela skoraj vsa osrednja Vrhnika. Samo ta dan je pogorelo 55 hiš in gospodarskih poslopj. V plamenih je končala tudi hiša Francke in Viktorja Kraševca. Gospodarskega poslopja pa Italijani niso upali zažgati, ker je stala približno cerkve in bi se bila gotovo vzgala tudi ta. Tako je ostareli Viktorjevi materi Ani in Ožboltovi mamji ostala vsaj klet in svinjska kuhinja, kamor sta se zatekli pod streho.

Vas je gorela kakor za stavo. Ogenj je preskakoval z ene slamnate strehe na drugo. Tako je pogorelo tudi imetje tistih, ki niso bili posebno naklonjeni partizanom in ki so se v tistih težkih časih obračali na belo stran. Viktor Kraševac je sedel na Gerletovem lošču pod vrhom Racne gore in gledal v gorečo vas. Skozi daljnogled je imel Vrhniko kakor na dlani. Brž je spoznal, da gori tudi njegova hiša. Bil je popolnoma miren, samo živžgal je brez prestanka kakor kanarček, to pa je bilo zanj nenavadno. Kdor ga je poznal, je vedel, da kuje maščevanje.

Obe starki in drugi dobri ljudje so iz Malnarjeve hiše nekaj znosile na Anžetov vrt. Italijani so tiste ženske, ki so se motale okoli goreče hiše in tudi drugod po zakajeni in prasketajoči vasi, zginali na kup in vprašali, katera je Francka Kraševca.

«Ni je, menda je šla k maši,» so rekale nekatere, ki bi jo bile radi zaščitile in so se delale nevedne, ozirje se na vse strani.

«Joj, pojdimo jo iskat, pojdimo jo iskat, drugače bodo pa nas pobili,» so tarnale druge.

Tenente Chiodi je lakavo prigovarjal, da so živino pri Kraševčevih pomotoma pobrali in da bodo povrnili škodo za požgano hišo, če se Francka zgasi v Starem trgu. Ko je za to zvedel Viktor, se je na široko zasmejal.

«Ha-ha-ha. Zverji ni nič verjeti,» je premišljeno pristavil. «Ti si izdana in ne smeš več domov. Tvoj dom je širni gozd in jaz te bom ščitil...»

Popoldne je Vrhnika dogorela. Svoj črni dan je doživela na ponedeljek 17. avgusta 1942. Poslej so bile hiše v tej vasi kakor okostnjaki. Vse puščobno in prazno, nikjer rož na oknih, nikjer nasmeha na obrazu.

Italijani so odšli s plenom in zakajenimi obrazi. Sli so, da si privoščijo bogato pojedino, da snamejo čelade s prepotnih glav, zakaj za njimi je bil zares hud dan. Kakšno gorje so naredili ubogim ljudem, o tem se niso spraševali. Vajeni so bili izkazovati trdoto rimske pravice. Po šestnajsti uri, ko ni bilo v Vrhniki nobenega sovražnega vojaka več, je iz gozda prišla Francka.

«Veš, morala boš iti v gozd, ker so te iskali,» ji je rekla taščina Ana, potem pa še povedala, kaj vse so ji naročili Italijani, češ naj pride po živino v Stari trg.

«Mhe, bodo dali blago nazaj, lopovi. Radi bi me dobili v pest, pa me ne bodo,» je kakor sama zase zagodla Francka.

Od tistega trenutka dalje je tudi Francka postala partizanka. Spočetka se je skrivala v goščavi blizu domače vasi. Hodila je na polje in domov, da bi spravila na varno, kar je bilo vredno in še uporabno. Zvečer so po navadi hodili domov vsi trije. Mož Viktor in sin Milan sta ji pomagala ali pa stražila. Nabrala je tudi nekaj posode, odev in druge krame, da bi bilo v gozdu udobneje.

Dan po požigu Vrhnike je Viktorja zmanjkalo. Nikomur ni povedal, kam gre. Ves dan je preždel v zasedi na Malem vrhu med Ložem in Starem trgom. Šele proti večeru je dočkal italijansko patroljo in dvakrat sprožil. Uresničil je prejšnji dan zamišljeno maščevanje.

«Poslal sem dva v krtovo deželo. Spet je dveh manj,» je dejal Janecz Gerlu, ko se je vrnil na Racno goro.

Viktorja nasilje ni zmedlo. Ni mu vzelo poguma, ampak ga je navdalo z novim sovraštvom. Za tiste, ki so ostali na pogoriščih, pa se je začelo hudo in negotovo življenje. Vsak dan so prihajali Italijani na kamionih, pobirali

ženske in otroke, da jih bodo odpeljali v internacijo. Nekatero je gorje privedlo do tega, da so se pokesali prejšnjih zvez s partizani. Začela se je rojevati bela garda. Vanjo so se zatekali mrhovinarji, ki so si od tuje nesreče obetali možnost za rop in bogatenje. Zmešnjava strahu je postala pošastna. Partizanske družine niso več mogle dobiti mleka za otroke. Otroci so obirali nezrelo opečeno sadje in si z njim težili glad, drugo so jim tako vse pobrali italijanski okupatorji.

V obupu in žalosti za pobitimi so ženske nosile gozdom v kapljanjo zadnje lire, da bi za umrle brali maše. A umrlih nasilne smrti je bilo preveč. Duhovni gospodje niso več mogli brati maš za vsakega posebej, ampak so po več naročnikov odpravili z eno. Tako sta jim gorje in ljudska beda prinašali dobiček...

OBRAČUN Z IZDAJALCI

Nad Loško dolino so se dvigali črni oboki dima, okoli nje se je širil smrad po zgorelem senu in sežganih cunjah. Zenske so nemoče vile roke nad glavi. Grlo jim ni več premoglo vpitja in oči ne solz. Le še malo volje do življenja je bilo v njih. Sovražniki so hoteli, da bi jim vzeli pravno.

Gospodje s prižnice so pridgali o tem, kako si je Kristus nadel križ na svoje rame in kako vdano je trpel. Govorili so tudi o grehu in povdignili so svoj glas, ko so povedali, da božja jeza ne pozna milosti. Tako so na eni strani grozili z ognjem, mečem in smrtno, ki so imeli zunaj cerkva čisto določen in nenehno prisoten zgled, z druge strani pa so gladili obupana srca, da bi jih speljali k pokorščini in na pot, ki je bila sovražna borcem za svobodo in pravico.

(Nadaljevanje sledi)

NOGOMET

V PRVENSTVU D LIGE

Danes v deželni derbiji
Triestina proti Lignanu

Zahtevna naloga Ponziane - Malo možnosti za Goričane v Trevisu

Danes bodo odigrali 12. povratno kolo prvenstva D lige, v katerem igra Triestina pred domačim občinstvom, Ponziano in Pro Gorizia pa čakajo naporna gostovanja.

TRIESTINA

V sredo zvečer je bil v prostori trgovinske zbornice izredni občni zbor članov Triestine, ki je potekal v pravem športnem vzdušju, brez polemik in zapletljivosti. Na zboru so potrdili zaupanje dosedanjemu predsedniku Belrossu, ki je izrazil zadovoljstvo nad zaupanjem, vendar tudi zaskrbljenost, predvsem zaradi pomanjkanja igrišča. Triestina namreč razpolaga s stadionom Grezar le za prvenstvene tekme D lige. Za trening mora člansko moštvo na igrišče v Naselju sv. Marka ali pa v Vermelegliano. Za mladinsko moštvo nima Triestina na razpolago igrišča in če ne bo dobila igrišča ani prostora za gradnjo igrišča ni mogoče govoriti o bodočnosti Triestine, je izjavil Belross, kajti bodočnost vsakega društva je v tem, da vzgaja in uveljavlja mlade sile.

Med tem trener Tagliavini skrbno pripravlja nogometaše (ki so sicer z grenkobo požirali remi s Ponziano) za današnjo tekmo z Lignanom. Gost Triestine ne sodi med močnejše ekipe te skupine in o tem priča tudi lestvica (13 mesto s 25 točkami). Vendar podcenjevanje Lignana, katerega trenerja Rumignani, bi lahko drago stalo Triestino, ki mora na igrišče brez poškodovanega Goffija in disqualificiranega Forestija. Tudi v vrstah Lignana bo občutili odsotnost disqualificiranega napadalca Cicilire, ki je z osmi goli najboljši strelce ekipe. Vendar Rumignani razpolaga z zanesljivim vratarjem Nierom, hladnokrvnim branilcem Splendorim, krilcem Beltraminim in gibljivim napadalcem Degli Innocentijem, ki je letos dal že sedem golov.

Tagliavini je vsakek optimist in računa na celoten izkupicek. Na igrišče bo poslal sledečo postavbo: Iannazza, Lucchetta, Zanini, Fontana II., De Luca, Veneri, Garofalo, Marcato, Dri, Tosetto, Oggian.

ŠAHOVSKA PANORAMA

Letos je bilo odigrano že vrsto velikih šahovskih turnirjev. Odigrano je bilo vrsto zanimivih partij, vendar pa se na turnirjih odigra tudi mnogo partij, ki nimajo neke vrednosti in gredo hitro v pozabo. To so največkrat kratki brezvrtni remiji, ki vsakek niso v čast šahistom z zvenečimi naslovi.

Generacija mladih šahovskih velmojstrov na čelu s Karpovom, Mekingom, Ljubojevičem, Andersonom in vrsta brezkompromisnih borcev kot so Larsen, Korčoj, Plancin in Velimirovič je mnogo prispevala, da so turnirji postali bolj zanimivi, saj prav oni uporabljajo številne nove ideje in teoretske novosti, ki bogatijo šahovsko igro, obenem pa privlačijo v šahovsko arenno vedno večji krog ljubiteljev te plemenite igre.

Med zanimivimi partijami, ki so bile odigrane na letošnjih turnirjih — jih prav gotovo sodi srečanje med letošnjim šampionom Jugoslavije Velimirovičem in Ljubojevičem, ki je pokazala pravo šahovsko borbo in naj služi kot lep primer borbe do zadnjih možnosti.

XXX. šampionat Jugoslavije
NOVI SAD 1975

D. VELIMIROVIČ — L. LJUBOJEVIČ
Sicilijanska obramba

1. e4 c5 2. Sf3 d6 3. d4 cd4 4. Sd3 f5 5. Sc3 a6

Ljubojevič je izbral Najdorfovo varianto, v kateri pa je priložnostno nasprotniku na šampionatu Jugoslavije v Umagu 1972 doživel pravo katastrofo.

6. Lg5 Sbd7 7. f4 Dd6 8. Dd2 e6
Črni ne vzame kmeta b2, ker bi bel po 9. Tbl Da3 10. Le2 imel boljši razvoj za žrtvovanje kmeta.

9. 0-0-0 Le7 10. Lc4 h6 11. h4!?
Sc5

Velimirovič je ponudil žrtvo f-guna 11... h5 12. h5 za kar bi dobil nevaren napad.

12. Lf6: Lf6: 13. g4 Ld7 14. Kbl 0-0-0 15. Lb3 Kb8

Črni je zaščitil kralja pred belo kmetko maso na kraljevem krilu, kjer se bo razvijala nadaljnja borba.

16. h5 Thg8 27. Thf g6! 28. e5 de5 19. fe5 Lh4 20. Tfl Lg5 Lg5 21. De2 g5

Z lovskim parom je Ljubojevič zaščitil vse slabe točke v svoji poziciji.

23. Sf3 Td1! 24. Td1: Lc6 25. Sd4 L4

To pa je nepravilna odločitev. Za slabega kmeta e5 bo dobil Velimirovič kmeta f7.

26. Df2! Le5: 27. Df7: Tg7 28. Df3 Sd7 29. Sc6! Dc6: 30. ab3 Tc7 31. Df8! Tc8 32. Dh6: Lc3: 33. Dc3: 34. Dd2 Dh3?

S številnimi menjavami je partija prešla v končnico, v kateri bi imel Ljubojevič več možnosti za remi, če bi zamenjal damo.

35. Dg5 Ka7 36. Dgl! Ka8 37. Dhl Df5

Tudi sedaj bi zamenjava dam vodila k neodločenemu rezultatu.

38. Td3 e5? Napaka v časovni tisk. Neodhodno je bilo 38... Df2.

39. Dh3 Dh8

Ljubojevič je zamudil zadnjo priložnost za menjavo dame. Bele figure so zasedle najboljše položaje, medtem ko je črni prisiljen na tež-

PONZIANA

V tem tednu je nogometna zveza oploprofesionalnih nogometašev potrdila imenovanje Venture za izrednega komisarija Ponziane. Sedaj bo treba čakati do izrednega občnega zbora članov Ponziane, ki bo predvidoma ob koncu prvenstva, da se razjasni položaj, predvsem pa razčisti zapletljiv med Venturo in nekaterimi člani bivšega odbora Ponziane.

Ta prelom v vodstvu Ponziane na srečo ni prizadel nogometašev, ki so po remiju s Triestino praktično napravili konec vsem govoricam. Tabor Ponziane pa je v tem tednu razveselila še vest, da je občinska uprava dodelila Ponziani zemljišče, za zgraditev nogometnega igrišča, v neposredni bližini nove športske palače. To je za Ponziano velika pridobitev, saj morajo za treniranje «modro-beli» (kot Triestina) skakati z enega igrišča na drugo, od Ul. Flavio do Sv. Sergija in celo v Tržici. Ponziana je pred leti že imela nogometno igrišče na mestu kjer so sezidali vrsto novih stanovanj. Kdaj bo novo igrišče zgrajeno je težko predvideti, saj bo breme stroškov šlo v breme Ponziane.

«Modro-beli» bodo danes igrali proti Legnagu, ki je solidno startal, saj je v zimskem delu odnesel kar 20 točk. V nadaljevanju pa so predstavniki Legnaga popolnoma odpovali: v 11 tekmah so namreč osvojili le šest točk. Na te neusphe gostov vpliva odsotnost kapetana - krilca Cornovellja, katerega je disciplinska komisija disqualificirala za 10 tednov. Vendar so se v zadnjih tekmah pri Legnagu dobro izkazali 25-letni vratar Franceschi, nadarjeni krilci Verdolini in komaj 20-letni napadalec Mestriner, ki je s sedmimi goli najboljši strelce ekipe. Gostovanje Ponziane vsakek ne bo lahko, če upoštevamo, da je ekipa v zadnjih več tednih poražena zaradi pustila igrišče in se želi rehabilitirati. Tega se zaveda tudi trener Ponziane Russo, ki bi z remijem bil že zadovoljen.

eVrjetna postava Ponziane: Ma-

gris, Cattonar, Bembo, G. Gerin, Del Piccolo, Ravalico, Trentin (Momo), Miorandi, Dalle Crode, Leonardon, Jannuzzi.

PRO GORIZIA

Težka naloga čaka Pro Gorizio, ki bo gost Trevisa. Ta po treh zaporednih remijih starta na zmago in Goričani se tega dobro zavedajo. Sicer je Pro Gorizia v zimskem delu prisilila k remiju Treviso, vendar bo tokrat težko odnesti točko, saj bi spodrsilaj Trevisa lahko izkoristil drugouvrščen Adriesse. Domačini bodo gotovo uveljavili napadali sistem igre, saj razpolagajo z dvema odličnima strelcema. To sta De Bernardi (12 golov) in Osellame (8 golov), da ne govorimo o režiserju De Biasiju, ki bo prihodnjo sezono verjetno igral pri Interju. Vendar je prav Di Biasi v zadnjih nastopih nekoliko razočaral. Na splošno je enajsterja Trevisa dobro moštvo, ki ima solidne nogometaše v napadu, obrambo in v sredini igrišča. Pro Goriziji, seveda, ne preostaja drugega, kot da starta na remi in upa na športno srečo. Trener Franzon ni še objavil postave, vendar kaže, da bo ojačil obrambo in krilske vrste.

B. R.

KOŠARKA

PRIJATELJSKO SREČANJE
ŠSD Sempeter — Dom Go 60:94 (20:46)

ŠSD SEMPETER: Rogač (k) 8, Komel 14, uligoi 30, Banelj, Podgornik, Gregorič 4, Vuk, Uršič, Černe 2, Vodopivec 2, Koršič, Kodrnac, DMO: Čubelj 14, Marinič 4, Terčič 6, Kont 25, Semolič 14, Dnrik U., Dornik M. 31.

SODNIK: Dajnko.
Domača ekipa, ki je letos nastopala v pdivstvu «Pomlad» je v četrti premagala ekipo ŠSD iz Sempetra pri Gorici. Čeprav je bilo to srečanje prijateljskega značaja, sta obe moštvii zaigrali na več zadovoljivi ravni. Tehnično močnejšim domovcem so se domačini zoperstavili z izredno borbenostjo, tako da je bilo srečanje vseskozi zanimivo.

«Belordeci» so v prvem polčasu spretno izkoristili možnosti za protinapad in si na ta način nabrali precej košev prednosti. Po počitku je bila igra bolj izenačena, čeprav so domovci še vedno prevladovali. Med igralci Doma sta dobro zaigrala Dornik, ki je bil vnapadu neresljiv problem za nasprotnike in Kont, ki je svojo telesno višino zlasti spretno izkoristil pri lovljenju odbitih žog. Pri nasprotnikih velja omeniti visokega uligoi in pa Komela, ki sta med svojimi dosegla največ košev.

Ekipi bosta povratno srečanje odigrali v sredo zvečer v Gorici.

M. M.

KK ADRIA

na več frontah

Kolesarji Adrie se bodo danes udeležili treh dirk. Petelin bo med amaterji prve in druge kategorije nastopa ob 14.30 v San Fioru pri Trevisu na preko sto kilometrov dolgi in polozni progi.

Med amaterji tretje kategorije bo Sosti, skupno z Bonanom, tekmoval v Laipaccu na 100 km dolgi krožni progi po mestnih ulicah. Dirkačji bomo morali prevoziti 25 krogov.

Veterani kategorij A in B pa bodo nastopili na drugi meddruštveni dirki po kraških cestah. Vižintin, ki trenutno vodi na lestvici po točkah, Macarol, Maver in Bonanno se bodo udeležili dirke, s startom ob 9.30 v Bazovici in se bodo nato podali preko Opčin in Proseka do Sempolaja, kjer bodo obrnili in odšli proti Bajti, nakar bodo opravili štiri kroge iz Bajte preko Saleza in Zgonika do Gajrova, nato pa šli preko Proseka in Opčin na končni cilj v Gropadi.

Komentar: SILVO KOVAČ

R. Pečar.

Borovi odbojkarji v napadu med tekmo z ekipo Quattro Torri

ŠAH

V INTERLIGI

Idrija dohitela Trst

Šahisti obeh obmejnih pokrajin so odigrali v nedeljo v Tržici (Italija) srečanja devetega in desetega kola šahovske interlige. Derbi desetega kola med Trstom in Idrijo je prinesel več uspeha Idrijčanom, ki trenutno vodijo 13:2 ob eni prekinjeni partiji, v kateri pa ima mladi Samo Bevk boljši položaj. Tako so idrijski šahisti dohiteli Trst in imajo veliko priložnost, da v zadnjem kolu odbržijo prvo mesto, kar bi pomenilo lepo priznanje.

REZULTATI 9. KOLA:

Sežana — Trst 0:6
Piran — Tolmin 3:3
Videm — Tržič 2.5:3.5
Pordenon — Nova Gorica 0:6
Gorica — Čedad 4.5:1.5
Ilirska Bistrica — Idrija 0.5:5.5

10. KOLA:

Trst — Idrija 2:3 (1) prekinjena
Čedad — Ilirska Bistrica 4.5:1.5
Nova Gorica — Gorica 2:4
Tržič — Pordenon 5:1
Tolmin — Videm 1:5
Sežana — Piran 3.5:2.5

Rezultati doboja

TRS: IDRIJA
Rupeni — Kovac 0:1
Olivotto — Bevk prekinjeno
Seleni — Šmerl 0:1
Battisti — Črnobrnja 1:0
Jelinčič — Makuc 0:1
Melulovci — Bajc 1:0
Vrstni red po desetem kolu: Idrija in Trst 42.5 (1), Videm 37.5, Nova Gorica 33.5, Gorica 31, Piran 29.5, Tržič 26.5, Čedad 26, Sežana 25.5, Tolmin 25, Ilirska Bistrica 21 in Pordenon 18.5 točke.

Zadnje kolo interlige bo 11. maja v Lipici pri Sežani.

S. Kovac

KOLESARSTVO

LETOŠNJA DIRKA ALPE-ADRIA

Od Poreča do Ljubljane

Lignano in Gemona bosta letos etapni cilj mednarodne enajste amaterske kolesarske dirke Alpe-Adria, ki bo na sporedu ob 6. do 9. maja, s startom v Poreču in končnim ciljem v Ljubljani. Etape so naslednje:

Poreč - Lignano 170 km, Lignano - Humin 150 km, Humin - Nova Gorica 140 km, Nova Gorica - Ljubljana 70 km, nato pa bo na sporedno krožna dirka po ljubljanskih ulicah.

BERGAMO, 19. — V tretji etapi mednarodne amaterske kolesarske dirke v Bergamu je zmagal Italijan Tinchella, ki je v sprintu premagal Porinija in Sovjeta Judina. Na skupni lestvici vodi Enrico Molteni pred Sovjetom Čaplinom (isti čas).

V PRIJATELJSKEM SREČANJU V GORICI

Novogoriški DŠC
uspešnejši od Doma

Pomerili so se v odbojki in namiznem tenisu

Pred kratkim je v slovenskem Dijaškem domu «Simon Gregorčič» v Gorici bilo srečanje med Domom Solskih Centrov iz Nove Gorice, ter goriskim Domom.

MOŠKA ODBOJKA

Dijaški dom — DŠC 2:1 (12:15; 15:3; 15:9)

Tekma je bila še kar zanimiva in borbeno. Prvi set so zasluženo osvojili gostje, v drugem setu pa so Goričani reorganizirali svoje vrste in izenačili na 1:1. V odločilnem setu, ki je bil do polovice izenačen, so domačini v ključnih trenutkih bolje in točneje zaigrali in zmagali.

Postava ekipe Dijaškega doma iz Gorice je bila naslednja: Klanjšček D., Devetak K., Černic M., Figelj A., Marchi L. in Bacinul R.

ŽENSKA ODBOJKA

V drugem nastupu srečanja sta se pomerili med seboj ženski ekipi. Zmagalo so, in to povsem zasluženo, predstavnice Doma solskih centrov iz Nove Gorice. Dekleta gorškega doma so dobro zaigrale le v prvem setu, kjer so nabrале 10 točk. V drugem setu pa so popustile na celi črti in Novogoričanke so lahko brez velikih težav zmagale.

DŠC — Dijaški dom 2:0 (15:10; 15:1)

Postava ekipe Dijaškega doma (Gorica): Maraz S., Semolič L., Bensa D., Komjanc L., Černic M., Vogrič G., Planišček B., Vižintin S. in Baranja L.

NAMIZNI TENIS

V moški in ženski konkurenci so bili predstavniki iz Nove Gorice premočni za gence gorškega Doma, kar je dobro razvidno iz končnih rezultatov 5:0 pri moških in 5:1 pri ženskah.

Postave ekip in posamezni rezultati pri namiznem tenisu so naslednji:

MOŠKA KONKURENCA
Dom Solskih Centrov: Hrvatini, Rusijan in Simič.

Dijaški dom: Gergolet F., Klanjšček D. in Marušič E.

Rezultati:

Hrvatini — Klanjšček 2:0
Simič — Gergolet 2:0
Rusijan — Klanjšček 2:0
Rusijan — Marušič 2:0
Hrvatini — Gergolet 2:0

Končni izidi:

D.S.C. (Nova Gorica) — Dijaški dom (Gorica) 5:0

ŽENSKA KONKURENCA
Dom Solskih Centrov (Nova Gorica): Kresna L., Kodarin R. in Bizjak J.

ODBOJKA

TURNIR PRIJATELJSTVA

V doslej odigranih tekmah
ni bilo nobenih presenečenj

Zaključek tega tekmovanja bo v začetku maja

Doslej odigrane tekme za letošnji 9. odbojarski «Turnir prijateljstva», ki ga organizira ZSSD, so se končale po pričakovanjih. Zaenkrat sta znana še dva finalista iz našega področja in sicer Bor ter Kras pri članih. Tržačani so imeli razmeroma lahko pot do finala, saj je gorški Dom trenutno še nedorasel nasprotnik. Prva tekma v Gorici je končala s prepričljivim porazom domačinov s 3:0. Na poti v Trst (na povratno srečanje) pa so imeli Goričani veliko smolo. Na obalni cesti se je eden od njihovih avtomobilov, v katerem so bili štiri igralci prevrnili. Imeli so izredno srečo, da se ni nihče poškodoval. Ker ekipa Doma ni prišla v predpisanem času na stadion «1. maja» so sodniki odložili konec tekme s 3:0 v korist

Bora, ker niso vedeli kaj se je na poti v Trst pripetilo. Borovci so bili pripravljeni igrati še enkrat z Domom, toda slednji so se odrekli povratnemu potovanju v Trst in bodo ta čas raje izkoristili za trening in pripravo za prvenstvo I. divizije.

V drugem polfinalu sta si stala nasproti Kras in Olympia. Prva tekma v Nabrežini se je končala po dohali izenačenih igri s 3:1 v korist Zgoničanov. Povratno srečanje v Gorici pa je bilo izredno ogorčeno. Goričani so bili že na pragu velikega presenečenja. Povedli so kar z 2:0. V preostalih treh setih je le prevladala večja izkušnost Kraševcev, ki so si tako priborili mesto v finalu, toda ne brez težav.

Odbojkarice Kontovela so imele lahko pot do polfinala. Tako doma kot tudi v gosteh so odpravile drugo postavbo Bora s 3:0. V obeh tekmah so bile Kontovelke boljše nasprotnice, mlade in neizkušene borovke pa so poskušale z vrhuno mero bojevitosti nadoknaditi tehnične in taktične pomanjkljivosti.

Prva tekma med Sokolom in Slogo v Nabrežini je bila nezanimiva in skoraj dolgočasna. Prav gotovo pa je Sokol zmagal zasluženo, saj slogašice niso v nobenem setu osvojile več kot osem točk. Drugi neposredni obračun na stadionu «1. maja» je bil veliko bolj izenačen. Tudi prikazana igra je bila veliko boljša kot dni prej v Nabrežini. Vsekaror pa moramo pritrčiti, da znata obe naši šesterici zaigrati še veliko bolje. Zasluzen polfinalist je nedvomno Sokol.

V polfinalu bo samo ena tekma. V torko bo Sokol gostil prvo postavbo Bora, dan kasneje pa Breg Kontovel. Obe tekni bosta po vsej verjetnosti izredno zanimivi, saj bo to neposredni obračun štirih naših trenutno najboljših ženskih ekip. Nesporna favorita sta slej ko prej Breg in Bor, toda zadnji nastopi obeh tretjeljskega niso bili najbolj razveseljivi. Možna so tudi presenečenja. Gotovi smo, da tako Nabrežinke, kot tudi Kontovelke niso pripravljene početi prodati lastne koze. Derbi je pač derbi in obe tekni bosta vredni oglada.

OB DNEVU TABORNIKA

Znak Zvez tabornikov Slovenije

Letos ima «Dan tabornika» (22. april) še posebno slovesno vsebino, ker proslavljajo Zveza tabornikov Slovenije petindvajsetletnico svojega delovanja. Iz predvojnih zametkov gospodniške organizacije je bila v letu 1950 izoblikovana prva dejavnost sedanje Zveze tabornikov. Program ZTS sledi še od vsega začetka nekaterim osnovnim načelom: v mladem človeku budi ljubezen do narave in njenih lepot, goji tradicije NOB, se aktivno vključuje v splošni ljudski odpor in neguje bratstvo med narodi in narodnostmi cele Jugoslavije.

Taborniška organizacija, ki deluje v zamejstvu že enindvajset let, je od svoje ustanovitve član ZTS, vendar zaradi različnih okoliščin, v katerih živi in deluje, ne uresničuje vseh postavk programa ZTS. To pomanjkljivost nadomestuje s programom, za katerega menimo, da je potreben naši mladini.

Na zadnji skupščini Zveze tabornikov Slovenije, ki je bila marca meseca, smo zvedeli, da šteje ta organizacija, ki je seveda vključena v Zvezo taborniških organizacij Jugoslavije, 16.000 članov, razdeljenih v štiri starostne kategorije. Organizacijsko pa so razdeljeni v številne odrede, ki so posejani od Murške Sobote do Krškega, Kranjske gore, Sežane in Brd.

RMV je v letih svojega obstoja imel letesnje stike s številnimi odbojki.

Tudi olimpijske igre v Münchnu je leta 1972 zelo zelo lepa znamenka za 3. e. Na levi strani vidimo tekača med skokom čez zapreko, na desni plavalce med tekmovaljem, v sredini pa grb iger. Tudi kompozicija barv je izredno sugestivna.

Tretjo serijo pa smo dobili leta 1973 in jo sestavljajo tri znamenke. V vodah Laurence Marquesa je bil nabreč svetovno prvenstvo v jadrnicah Vauriens. Na znak so prikazani razni trenutki tekmovalja.

(Nadaljevanje na 10. strani)

Znak Zvez tabornikov Jugoslavije

Izidi dosedanjih tekem:

ZENSK E
Kontovel — Bor B 3:0
Sokol — Sloga 3:0
Bor B — Kontovel 0:3
Sloga — Sokol 2:3

MOSKI
Dom — Bor 0:3
Kras — Olympia 3:1
Bor — Dom 3:0
Olympia — Kras 2:3

URNIK POLFINALNIH TEKEM
JE NASLEDNJI:
V Nabrežini, 22. t.m., ob 20.30
Sokol — Bor

V Dolini, 23. t.m., ob 20.30.
Breg — Kontovel

Moski sklepni turnir bo 3. in 4. maja na Reki. Kot je znano se bo letos potovalo tako v ženski, kot tudi v moški konkurenci, kar šest ekip za deveto letovsko prijateljstvo. Turnir je bil razširjen tudi na Slovenijo. Za ženske bo finalni turnir teden dni kasneje v Nabrežini. O obeh sklepih, letos še posebej kakovostnih turnirjih bomo še poročali.

G. F.

DOMAČI ŠPORT

DANES

NEDELJA, 20. aprila 1975

ATLETIKA

DEŽELNO PRVENSTVO
V DESETEROBOJU

9.00 v Vidmu
Nastopa tudi Adria

NOGOMET

2. AMATERSKA LIGA

15.30 v Krizu
Campanelle — Primorje

15.30 na Proseku
Stock — Juventina

15.30 v Bazovici
Zarja — Sagrado

11.30 v Trstu, Ul. Flavio
Giarizzele — Vesna

3. AMATERSKA LIGA

15.30 v Doberdobu
Mladost — Staranzano

11.45 v Trstu, Ul. R. Sanzio
Primorec

SPORT SPORT SPORT

NOGOMET

V TEKMI Z ITALIJO ZA EVROPSKI POKAL

POLJAKI SO SE ZADOVOLJILI
V RIMU Z DELITVIJO TOČK

Več priložnosti za dosego gola so imeli Italijani

Italija — Poljska 0:0

ITALIJA: Zoff, Gentile, Rocca, Cordova, Bellugi, Facchetti, Graziani, Antognoni, Chinaglia, G. Morini, Pulici.

POLJSKA: Tomaszewski, Gorgon, Wawrowski, Zmuda, Maszczyk, Leya, Kasperczak (Cmikiwicz), Deyna, Szarmach, Gadocha.

SODNIK: Helles (Francija).

GLEDALCI: 80.000.

Prenajboljši rimski olimpijski stadion (rekordni zaslužek za mednarodna srečanja: 241 milijonov lir) ni videl v tej tekmi tega, kar je pričakoval. Poljaki svojega slovesa niso opravičili, domačini pa tudi.

LESTVICA 5. SKUPINE

tekmovalja za evropski nogometni pokal

Poljska	3	2	1	0	5	1
Nizozemska	2	2	0	0	6	2
Italija	2	0	1	1	3	1
Finska	3	0	0	3	2	8

niso pokazali posebnega napredka v primerjavi s svojimi prejšnjimi nastopi.

Ob ekipi sta se predstavili na igrišču z ojačenima srednjima vrstama. To je bil takoj kazalo, da bosta predvajali nogomet, ki se bo težko razvijal preko vsega igrišča. In tako je tudi bolj ali manj bilo. Razen krajsih obdobjev vratarja ni sta bila pretirano zaposlena. Pri tistih akcijah, ki so le privedle do ali ono mostjo pred nasprotna vrata pa smo videli vrsto velikih napak. Razumljivo je, da tak igra gledalec ni mogla zadovoljiti in če je bilo od časa do časa slišati tudi življenje se temu pač ni moč čuditi.

Poljaki so, kot kaže, zaigrali precej drugače, kot so napovedovali pred tekmo doma. V Rimu so prišli s točno določeno nalogo: ne izgubiti, oz. ohraniti izid 0:0, če je le mogoče. Tega navodila so se igralci dokaj strogo držali in so ga v glavnem tudi izpolnili. Doma na tujem jih je zadovoljil. Remi bo lažje, pravijo.

Italijanska ekipa na igrišču ni bila tista, ki jo je Bernardini pripravil devet mesecev. Zaradi odsotnosti nekaterih igralcev je prišlo do vključitve novih sil, za katere pa ne moremo reči, da so povsem razočarale. Nasprotno, morda so predstavljale za enajsterico celo določeno poživitev. Tu mislimo

ODBOJKA

TA TEDEN

Start prvenstva tretje divizije

V moški in ženski konkurenci bo tudi pet slovenskih ekip

V torek je zapadel rok za prijavo ekip za novostanovljeno odbojkar-
sko prvenstvo tretje divizije, katera
ne presegata meja tržaške pokrajine.
V moški konkurenci se je prijavilo
šest ekip, med katerimi je kot edi-
ni slovenski predstavnik šesterica
Krasa iz zgornje občine. Vseh šest
ekip je bilo uvrščenih v eno samo
skupino in se bodo po dvakrat sre-
čale med seboj, se pravi, da bo vsa-
ko mostvo odigralo po deset tekem.
Zmagovalec bo pridobil pravico do
napredovanja v drugo divizijo, med-
tem ko ne bo nihče izpadel, ker je
to zadnja jakostna liga. Prvo kolo
je na sporedu že ta teden, medtem
ko se bo prvenstvo zaključilo 14.
junija.

Kolejar:

1. kolo	Libertas Rocol A — Libertas Rocol B
2. kolo	Inter — S. Andrea
3. kolo	Kras — Solaris
4. kolo	Lib. Rocol B — Kras
5. kolo	Solaris — S. Andrea
6. kolo	Inter — Libertas Rocol B
7. kolo	Kras — Libertas Rocol A
8. kolo	Libertas Rocol B — Solaris
9. kolo	Libertas Rocol A — Inter
10. kolo	S. Andrea — Kras
11. kolo	Solaris — Libertas Rocol A
12. kolo	Lib. Rocol B — S. Andrea
13. kolo	Inter — Kras
14. kolo	Libertas Rocol B — Libertas Rocol A
15. kolo	Solaris — Kras
16. kolo	S. Andrea — Inter
17. kolo	Lib. Rocol B — Kras
18. kolo	Kras — Libertas Rocol A
19. kolo	Libertas Rocol B — Solaris
20. kolo	Libertas Rocol A — Inter
21. kolo	S. Andrea — Kras
22. kolo	Solaris — Libertas Rocol A
23. kolo	Lib. Rocol B — S. Andrea
24. kolo	Inter — Kras
25. kolo	Libertas Rocol B — Libertas Rocol A
26. kolo	Solaris — Kras
27. kolo	S. Andrea — Inter
28. kolo	Lib. Rocol B — Kras
29. kolo	Kras — Libertas Rocol A
30. kolo	Libertas Rocol B — Solaris
31. kolo	Libertas Rocol A — Inter
32. kolo	S. Andrea — Kras
33. kolo	Solaris — Libertas Rocol A
34. kolo	Lib. Rocol B — S. Andrea
35. kolo	Inter — Kras
36. kolo	Libertas Rocol B — Libertas Rocol A
37. kolo	Solaris — Kras
38. kolo	S. Andrea — Inter
39. kolo	Lib. Rocol B — Kras
40. kolo	Kras — Libertas Rocol A
41. kolo	Libertas Rocol B — Solaris
42. kolo	Libertas Rocol A — Inter
43. kolo	S. Andrea — Kras
44. kolo	Solaris — Libertas Rocol A
45. kolo	Lib. Rocol B — S. Andrea
46. kolo	Inter — Kras
47. kolo	Libertas Rocol B — Libertas Rocol A
48. kolo	Solaris — Kras
49. kolo	S. Andrea — Inter
50. kolo	Lib. Rocol B — Kras
51. kolo	Kras — Libertas Rocol A
52. kolo	Libertas Rocol B — Solaris
53. kolo	Libertas Rocol A — Inter
54. kolo	S. Andrea — Kras
55. kolo	Solaris — Libertas Rocol A
56. kolo	Lib. Rocol B — S. Andrea
57. kolo	Inter — Kras
58. kolo	Libertas Rocol B — Libertas Rocol A
59. kolo	Solaris — Kras
60. kolo	S. Andrea — Inter
61. kolo	Lib. Rocol B — Kras
62. kolo	Kras — Libertas Rocol A
63. kolo	Libertas Rocol B — Solaris
64. kolo	Libertas Rocol A — Inter
65. kolo	S. Andrea — Kras
66. kolo	Solaris — Libertas Rocol A
67. kolo	Lib. Rocol B — S. Andrea
68. kolo	Inter — Kras
69. kolo	Libertas Rocol B — Libertas Rocol A
70. kolo	Solaris — Kras
71. kolo	S. Andrea — Inter
72. kolo	Lib. Rocol B — Kras
73. kolo	Kras — Libertas Rocol A
74. kolo	Libertas Rocol B — Solaris
75. kolo	Libertas Rocol A — Inter
76. kolo	S. Andrea — Kras
77. kolo	Solaris — Libertas Rocol A
78. kolo	Lib. Rocol B — S. Andrea
79. kolo	Inter — Kras
80. kolo	Libertas Rocol B — Libertas Rocol A
81. kolo	Solaris — Kras
82. kolo	S. Andrea — Inter
83. kolo	Lib. Rocol B — Kras
84. kolo	Kras — Libertas Rocol A
85. kolo	Libertas Rocol B — Solaris
86. kolo	Libertas Rocol A — Inter
87. kolo	S. Andrea — Kras
88. kolo	Solaris — Libertas Rocol A
89. kolo	Lib. Rocol B — S. Andrea
90. kolo	Inter — Kras
91. kolo	Libertas Rocol B — Libertas Rocol A
92. kolo	Solaris — Kras
93. kolo	S. Andrea — Inter
94. kolo	Lib. Rocol B — Kras
95. kolo	Kras — Libertas Rocol A
96. kolo	Libertas Rocol B — Solaris
97. kolo	Libertas Rocol A — Inter
98. kolo	S. Andrea — Kras
99. kolo	Solaris — Libertas Rocol A
100. kolo	Lib. Rocol B — S. Andrea

ODBOJKA

V 1. italijanski zvezni moški odbojarski ligi je sinoči Arc Linea v Trstu premagala Lubiam s 3:0 (15:13, 16:14, 15:10).

V 1. ženski odbojarski diviziji je AGI odpravil Bor s 3:2 (15:4, 15:12, 7:15, 6:15, 16:14), Sloga pa je zgubila srečanje s Torriano z 0:3.

KOŠARKA

KADETI

SABA - Bor 100:87 (48:44)

DEČKI

Bor A - CSI Milje 65:20 (28:9)

HOKEJ NA LEDU

V DUSSELDORFU

SZ svetovni prvak

Sovjetska zveza si je v Düssel-
dorfu že dvajseti zagotovila nas-
lov svetovnega prvaka v hokeju na
ledu. 2. je ČSSR, 3. pa Švedska.

NAMIZNI TENIS

V 1. italijanski ženski namizno-
teniški ligi je sinoči Kras v Nabrežini
premagal milanski CSI s 5:4.

Predstavnice zgoniškega Krasa so
si s to zmago dejansko že zagoto-
vile drugo mesto v državi, saj tre-
nutno vodijo na lestvici svoje sku-
pine.

Bregov jubilej

V torek, 22. aprila letos, poteka
točno deset let od ustanovitve SD
Breg. Na ta dan pred desetimi leti
je namreč v dolinski občini zavela
športna dejavnost. Za to priložnost
sklicuje odbor Brega sejo, na kateri
bodo proslavili tako važno obletnico.

- Na to sejo so vabljivi vsi sedanjí
in bivši odbojarski člani, kar bo do-
dalo sprejete zelo važne odločitve.
1. Zupančič Sonja (Erjavce) 498
Letnik 1963
1. Vječniet Tamara (C. in M.) 912
Letnik 1960 in 1961
1. Puric Marina (Kosovel) 742
V ekipni lestvici je premočno zma-
gal proseški Levstik pred Kosovel-
om, Erjavcem ter Cirilom in Me-
todom.

K. B.

NOGOMET

V antiparnem srečanju 1. jugo-
slovske zvezne nogometne lige je
Sloboda premagala Velež z 1:0.

ODBOJKA

TRŽAŠKI DNEVNIK

VČERAJ OPOLDNE V ŠOLSKI TELOVADNICI

Trgovski tehnični zavod «Ž. Zois»
proslavil 30-letnico osvoboditve

Recitacijski nastop skupine dijakov in govor Karla Šiškoviča - Mitka

Dijaki in profesorski zbor trgo-
vskega tehničnega zavoda «Žiga Zois»
v Trstu so včeraj s skromno a
občutno slovesnostjo v prostorih
šolske telovadnice proslavili 30-let-
nico osvoboditve. Po uvodnih besed-
ah dijakinje Majde Glavine, ki je
dejala, da se moramo ob tej po-
memni obletnici spomniti na vse
borce in vzvišene očeale bratstva,
edinstva in ljubezni v zavesti, da
se tem idealom čimbolj približamo,
kajti od njih je odvisen položaj
naše narodnostne skupnosti in naše
bodočnosti, je skupina dijakov (Kse-
nija Majovski, Aleksandra Melika,
Marta Bogatec, Nadja Rupel, Klav-
dija Canciani, Pavel Secoli, Albin
Kale in Karel Ražem) recitala
Kajuhove in Minattičve pesmi ter
odlomke iz pisma na smrt obojne-
nih. Recitacijski spored je zrediral
Marko Sosič.

Osrednja točka včerajšnje pro-
slave je bilo predavanje Karla Ši-
škoviča - Mitka o pomenu in poteku
dogodkov izpred tridesetih let in o
pomenu njihovega današnjega pro-
slavljanja. Šiškovič je v uvodu po-
udaril, da bi proslavljanje 30-let-
nice zmage nad nacizmom in fašiz-
mom moralo pomeniti obračun o
tem, ali smo imeli prav, ko smo se
že pred zmago, v najbolj črnih
dneh, odločili, da se bomo spopadi-
li s fašizmom in nacizmom. Ob tem
je govoril dejal, da je pri preučev-
anju zgodovinskih dejstev težko
ločiti resnico od laži in da je mo-
goče tolačiti tudi 30-letnico na
različne načine. Tako proslavlja
obletnico poraza fašizma in nacizma
vsi narodi Evrope brez razlike, ni
pa rečeno, da jo proslavlja vse
sile z enakimi občutki. Znotraj vsa-
kega naroda je namreč potekala
črna ločnica med nacifasizmom in
antifasizmom, zato se tudi proslav-
ljanje zmage razlikuje od naroda
do naroda. Tako je tudi za Slove-
nce ta proslava drugačnega pomena,
ker je fašizem v svojem boju proti
lastnemu in drugim narodom
odklonil Slovencev poleg družbenih
in političnih svobod, tudi narod-
no bitnost in jih skušal popolnoma
uničiti. Prav zaradi tega Slovenci
v tistih vojnih časih dejansko ni-
so imeli izbire — morali so se bo-
riti za goli obstoj.

«Ko smo se odločili za boj proti
fašizmu in nacizmu, je pri tem
dejal Šiškovič, smo predobro vede-
li, da nas bo sovražnik uničil, če
mu pademo v roke. In tudi tedaj
je bilo plastično, nazorno izkazalo,
da je črna ločnica med fašizmom

in antifasizmom potekala znotraj
našega naroda, ki je kot vsak se-
stavljen iz ljudi, ki ne mislijo vsi
enako in tako se nismo vsi Slove-
nci borili proti fašizmu in nacizmu,
nekateri so se iz tega ali drugega
razloga opredelili za sodelovanje s
fašističnimi in nacističnimi okupa-
torji. Zaradi tega govoriti o ne-
kakšni zapozneli narodni spravi je
nezgodovinsko in nerealno, kolikor
je bilo nerealno včeraj, ko smo si
stali nasproti, deljeni na dva stro-
la tabora.

Govornik je nadaljeval z orisom
drugih dejavnikov, ki so označe-
vali tedanje borbo. Pri tem je po-
udaril, da je bil ta boj težaven
tudi zaradi tega, ker smo se Slo-
vencev v teh krajih zavzemali za
uresničevanje sanj in težej naših
pradedov, to je združene Slovence,
pri čemer smo logično trčili ob
nasprotno težnje italijanskih sil. Iz
vsega tega izhaja, da je nestvarno
govoriti o nekem idealno vzornem
antifasističnem boju in je zato pro-
slava 30-letnice primerna priložnost,
da se potegnemo določeni zaključki,
ki jih marsikaj nismo hoteli po-
tegniti.

Ravno tako je proslava 30-letnice
priložnost za obračun poveljnih ugo-
daj, kajti z zaskrbljenostjo ugo-

tavljamo, da sta bila fašizem in
nacizem le vojaško poražena, poli-
tično pa sta se v tridesetih letih
pojavi v različnih novih oblikah in
se je treba proti njima ponovno
boriti zlasti v naših krajih, kjer
gre tudi za boj za narodnostne
pravice. Ta boj sloni sedaj na ra-
menih mlajših rodov.

Šiškovič je nato omenil tudi po-
skuse, da bi se v institucionalizir-
ani državi, v kateri živimo, raz-
vrednotil naš delež v boju in zmagi
nad nacifasizmom. Tudi to je treba
razmisliti ob proslavljanju 30-letnice
osvoboditve, saj je zgodovinska res-
nica, da smo Slovenci že imeli or-
ganizirano vojsko, ko se je v Ita-
liji šele začel partizanski boj. Ob
omembi dejstva, da se je antifasi-
stični Trst, slovenski skoraj v ce-
loti, italijanski v svoji delavski ve-
ščini, osvobodil in da mu je pri
tem odločno pomagala jugoslovanska
partizanska vojska, je govornik za-
ključil z ugotovitvijo, da je treba
novi, porajajoči se fašizem, ki je
bil pred 30 leti vojaško strt, stre-
ti še v njegovih družbenih in politi-
čnih vzrokih.

Govorniku se je za izjerno in
poglobljeno predavanje zahvalil ra-
valnel zavoda Vladimir Turina.

Na spomenik padlim v NOB
v KRIZU

Angel Robič (Nabrežina) 30.000,
Hadriana Bubic 5.000, Josip Bo-
gatec 5.000, Angel in Tončka Ban-
del 10.000, Slava in Hadriana Co-
tić 20.000, Dominik in Kristina Sed-
mak 10.000, Matija in Marija Se-
timo (št. 94) 5.000, Angela Sedmak
(št. 94) 5.000, Josip Sedmak z dru-
žino 20.000, Angel in Valerija Su-
čić 10.000, Albert Medvešek (št.
18) 10.000, Ivan Tretjak 4.000, A-
lojz in Gabrijela Sedmak 5.000 lir.
V spomin moža Rudolfa daruje
Gizela Košta 3.000 lir.

V spomin na moža Martina daruje
Angela Puric 5.000 lir.
V spomin na moža Stefana daruje
Marija Košta 5.000 lir.
Najmoštevje daruje Mirko in Danica
Verginella (št. 51) 3.000 lir.
V spomin na bratrance Brankota
Tenceja daruje Otavio in Savica
Verginella 10.000 lir.

V spomin na pok. brata Josipa da-
ruje sestra Juvta z možem Ivanom
5.000 lir.

Najmoštevje daruje Božena in Dušan
Košta 10.000 lir.

V spomin na starše, brata, sestre
in druge svoje daruje Božena in
Dušan Košta 20.000 lir.

Milena in Stanko Bole darujeta
za spomenik padlim v Krizu 30
tisoč lir.

Pustni odbor s Proseka ob za-
ključku svojih računov daruje 50.000

VESTI Z ONKRAJ MEJE

Predstavniki borčevskih združenj
na skupnem posvetovanju v Kopru

Prizadevanja za rešitev odprtih vprašanj

KOPER, 19. aprila — V Kopru
so se sestali predstavniki obalno
borčevskega odbora Zveze združenj
borcev in predstavniki borčevskih
organizacij iz Trsta ter se pogovo-
rili o nekaterih aktualnih vpraša-
njih. V ospredju so bile proslave
tridesetletnice osvoboditve, ki naj bi
imeli kar najbolj slovesno obeležje.
Zlasti velja to za proslavo prvega
maja na Socerbu in v Krizu pri
Trstu. Govorili so tudi o proslavi
v Rižarni ter v celoti podprli za-
hte, da mora govoriti tudi pred-
stavniki zamejskih Slovencev.

Na sestanku so predstavniki o-
balno - kraške organizacije Zdru-
ženje zveze borcev seznanili tovari-
še iz Trsta s svojimi prizadevanji,
da bi kar najpusteje pomagali pri
reševanju njihovih borčevskih vpra-
šanj (priznanje statusa borca pre-
komorec in mladotelnikom ter ita-
lijanskim državljanom v Furlaniji -
Juljski krajini, ki tega vprašanja še
nimajo rešenega).

POLJSKI SINDIKALISTI
NA OBIŠKU V KOPRU

KOPER, 19. aprila — Delegacija
poljskega sindikata lesne industrije
in gospodarstva, ki se kot gost Zveze
sindikatoev Slovenije mudi v Slove-
niji, je obiskala tudi nekatera pri-
morska podjetja, med njimi ilirsko-
bištrski Lesonit, pivski Javor in
Troples in koprski luki. V Kopru
se je tudi pogovarjala s predstavi-
niki kraško - obalnega sindikalnega
sveta. Gostje so se zanimali pred-
vsem za naš sistem samoupravljan-
ja in za urejanje življenjskih in
drugih vprašanj zaposlenih. Poljski
sindikalni delavci so tudi seznanili
domačine s svojim delom. Povedali
so, da imajo v njihovih podjetjih
konference samoupravljalcev, v ka-
tere volijo 75 odst. neposrednih pro-
izvajalcev, na vsakih štiri zaposle-
ni imajo enega profesionalnega sin-
dikalnega delavca, medtem ko v
manjših delovnih skupnostih oprav-
lja sindikalno delo na prostovoljni
osnovi.

S SESTANKA KRAŠKE ZADRUŽNE MLEKARNE

Deželna uprava hoče «prihraniti»
na repentabski združni mlekarji

Občni zbor bo 9. maja v restavraciji «pri Furlanu»

Vodilni svet in nadzorni odbor
Kraške združne mlekarne sta se
spet sestala in razpravljala o po-
memnih vprašanjih v zvezi z iz-
gradnjo združne mlekarne v repen-
tabrski občini. Sestanka sta se ude-
ležila tudi izvedenec Tagliaferro in
predsednik združenja zadrug dr.
Miccoli. Predsednik Kraške združ-
ne mlekarne Gustin je izjavil, da
doslej ni še bilo nobenega urad-
nega sporočila od deželnih organov
v zvezi z repentabsko mlekar-
no. Vendar se je izvedelo, da je de-
želni odbor sklenil, da bo podprl po-
stavitev tega objekta, pri tem pa
da bo vnesel določene «prihranke»
na prvotni načrt. Za določitev teh
prihrankov so ustanovili posebno
skupino, ki jo sestavljajo odborniki
Coloni, Mauro in Del Gobbo.

V razpravo so posegli podpredse-
dnik Milčič, števničar Svetovalec za-
druga

ter predsednik nadzornega odbora
Petarosi. Iz razprave je izšlo, da
Kraška združna mlekarne ne na-
protuje zmanjšanju stroškov, ven-
dar ne bo sprejela, da se pod to
pretežno spremeni cilj in narava za-
držne mlekarne.

Domenili so se tudi, da bo občni
zbor zadruge 9. maja ob 19. uri v
restavraciji «Pri Furlanu» na Re-
pentabu. Na občni zbor so pova-
bili deželne in pokrajinske zastop-
nike, župane občin tržaške pokra-
jine ter predstavnike družbenih in
gospodarskih organizacij. Končno so
se enkrat poudarili željo vseh kra-
ških kmetov, da se čimprej uredi
cilj kraške združne mlekarne, ki bo
veliko pripomogla ne samo pri re-
šitvi vprašanj živinoreje, pač pa
tudi številnih drugih družbenih, go-
spodarskih in narodnostnih vprašanj.

Darovi in prispevki

ZA SPOMENIK PADLIM V NOB
V KRIZU

Angel Robič (Nabrežina) 30.000,
Hadriana Bubic 5.000, Josip Bo-
gatec 5.000, Angel in Tončka Ban-
del 10.000, Slava in Hadriana Co-
tić 20.000, Dominik in Kristina Sed-
mak 10.000, Matija in Marija Se-
timo (št. 94) 5.000, Angela Sedmak
(št. 94) 5.000, Josip Sedmak z dru-
žino 20.000, Angel in Valerija Su-
čić 10.000, Albert Medvešek (št.
18) 10.000, Ivan Tretjak 4.000, A-
lojz in Gabrijela Sedmak 5.000 lir.
V spomin moža Rudolfa daruje
Gizela Košta 3.000 lir.

V spomin na moža Martina daruje
Angela Puric 5.000 lir.
V spomin na moža Stefana daruje
Marija Košta 5.000 lir.

Najmoštevje daruje Mirko in Danica
Verginella (št.